

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
DIŞ İLİŞKİLER VE AB KOORDİNASYON DAİRESİ BAŞKANLIĞI

TÜRK TARIM SEKTÖRÜNÜN
AVRUPA BİRLİĞİ SÜRECİNDE
İNCELENMESİ

(TARIM VE KIRSAL KALKINMA FASLI)

ANKARA
Ağustos - 2008

TÜRK TARIM SEKTÖRÜNÜN AVRUPA BİRLİĞİ SÜRECİNDE İNCELENMESİ (TARIM VE KIRSAL KALKINMA FASLI)

1. GİRİŞ	1
2. TÜRKİYE VE AVRUPA BİRLİĞİ'NDE TARIM	6
2.1. Türk Tarımının Mevcut Durumu.....	6
2.2. Avrupa Birliği Tarımının Mevcut Durumu.....	7
3. TÜRK TARIM POLİTİKASININ GENEL HATLARI	10
3.1. Tarım Strateji Belgesi (2006–2010) ve Tarım Vizyonu (2008–2012).....	10
3.2. Tarım Kanunu.....	16
3.3. Ulusal Kırsal Kalkınma Politikası.....	19
3.3.1. Ulusal Kırsal Kalkınma Planının Amaç ve Öncelikleri.....	19
3.3.2. Ulusal Kırsal Kalkınma Planının Uygulama Süreci.....	23
4. AVRUPA BİRLİĞİ ORTAK TARIM POLİTİKASI	24
4.1. Ortak Tarım Politikası Nedir?.....	24
4.1.1. Tarihsel Gelişim.....	24
4.1.2. Avrupa Birliği Ortak Tarım Politikasının Bileşenleri.....	31
4.1.2.1. Avrupa Birliği Ortak Tarım Politikasının Amaçları.....	31
4.1.2.2. Avrupa Birliği Ortak Tarım Politikasının Prensipleri.....	31
4.2. Ortak Piyasa Düzenleri.....	32
4.2.1. Pazar Müdahaleleri.....	33
4.2.1.1. Kamu Müdahalesi.....	33
4.2.1.2. Özel Depolama Müdahalesi.....	34
4.2.1.3. Özel Müdahale Önlemleri.....	35
4.2.1.4. Arzın Sınırlandırılması.....	35
4.2.2. Destekler.....	36
4.2.2.1. Tek Çiftlik Ödemesi.....	36
4.2.2.2. Üretim Yardımı.....	38
4.2.2.3. İşleme Yardımı.....	38
4.2.3. Üretim ve Pazarlama Kuralları.....	38
4.2.3.1. Pazarlama Standartları ve Üretimle İlgili Koşullar.....	38

4.2.3.2. Üretici Örgütleri	39
4.2.4. Üçüncü Ülkelerle Ticaret	39
4.2.4.1. İthalat / İhracat Lisansları	39
4.2.4.2. Dâhilde İşleme Rejimi	40
4.2.4.3. Hariçte İşleme Rejimi	40
4.2.4.4. İhracat Sübvansiyonu	40
4.2.4.5. Gümrük Koruması	41
4.2.5. Tek Ortak Piyasa Düzeni Tüzüğü	41
4.3. Yatay Konular	43
4.3.1. Entegre İdare ve Kontrol Sistemi	44
4.3.2. Çiftlik Muhasebe Veri Ağı	46
4.3.3. Organik Tarım	48
4.3.4. Devlet Yardımları	50
4.3.5. Ortak Tarım Politikasının Finansmanı	54
4.3.5.1. Avrupa Tarımsal Garanti Fonu	54
4.3.5.2. Kırsal Kalkınma için Avrupa Tarımsal Fonu	56
4.3.5.3. Ödeme Kurumları	56
4.3.6. Kalite Politikası	58
4.4. Avrupa Birliği Kırsal Kalkınma Politikaları	63
4.4.1. Avrupa Birliği Kırsal Kalkınma Politikaları ve Değişim Süreci	64
4.4.2. Kırsal Kalkınma Politikası (2007–2013)	65
4.4.3. Aday Ülkelere Katılım öncesi Sağlanacak Mali Yardımlar	67
5. TÜRK TARIMININ AVRUPA BİRLİĞİ'NE UYUMU	68
5.1. Türkiye- Avrupa Birliği Tarım İlişkileri	68
5.2. Türkiye'de Bugüne Kadar Yapılan Uyum Çalışmaları	73
5.2.1. Ortak Piyasa Düzenlerine Uyum Çalışmaları	76
5.2.2. Kırsal Kalkınma Politikasına Uyum Çalışmaları	76
5.2.3. Yatay Konularda Yapılan Uyum Çalışmaları	77
5.3. Türk Tarımının Avrupa Birliği'ne Uyumunun Maliyeti	86
6. SONUÇ	93
KAYNAKÇA	96
EK-1 : DEROGASYONLAR	99

ÖNSÖZ

Tarım konusu, Türkiye'nin AB'ye adaylık sürecinde üstlendiği uyum yükümlülükleri arasında en kapsamlı, karmaşık ve önemli alanlardan biridir. Tarımda uyum süreci başta mevzuat olmak üzere geniş ve derin muhtevası ve doğası gereği zor ve zaman alıcı çalışmalar gerektirmektedir.

AB'ye tam üyelik hedefiyle, tarımımızın olabildiğince ve her yönüyle OTP ile bütünleştirilmesi ve AB içerisinde de birikimimize ek ve başat, rekabetçi bir yapı ile var olabilmesinde, bu dönemin iyi değerlendirilmesinin katkısı belirleyici olacaktır. Bu çok yönlü ve uzun soluklu çabaya yapılabilecek her türlü katkı geleceğin şekillenmesinde önem arz etmektedir.

Tarım alanında AB ile yürütülen müzakerelerde Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın görev ve sorumluluğunda 11. Fası: Tarım ve Kırsal Kalkınma, 12. Fası: Gıda Güvenliği, Hayvan ve Bitki Sağlığı Politikası ile 13. Fası: Balıkçılık konuları bulunmaktadır. Genel tarım politikalarının 11. Fası başlığında yer alması ve bu fasıla ayrı bir önem kazandırması bu kitapçığın hazırlanmasında başlıca etkenlerden birisi olmuştur. Kitapçığın en önemli amaçlarından biri de 11.Fası'nın kapsamı ve yapılması gerekli çalışmalar açısından Bakanlıktaki bilgi düzeyinin artırılmasına ve kurumsal birikimin döngüye somut girdiler olarak yansımaya katkıda bulunabilmektir.

11. Fası başlığında AB'ye uyumda izlenecek yol için bir kılavuz niteliğinde olan bu kitaba katkı sağlayan Daire Başkanlığımız Türkiye-AB Mevzuat İlişkileri Şube Müdürü Dr. Selma AYTÜRE'nin koordinasyon ve editörlüğünde, başta AB Uzmanları Fatma Muazzez İSMİHAN, Tamer KÖSE, AB Uzman Yardımcıları Uğur İLKDOĞAN, Yusuf İlker SALAR, Cihan NAZLI'ya ve AB Uzmanı Arzu YÜRÜKÇÜ, Mühendis Çetin YILMAZ ve AB Uzman Yardımcısı Adil Yüksel PERKİN olmak üzere herkese, verdikleri emek ve ortaya koydukları çalışma için, teşekkür eder, Bakanlığımız çalışmalarında faydalı olmasını dilerim.

Dr. Mustafa İMİR

DİABK Dairesi Başkanı

1. GİRİŞ

“Tarım ve Kırsal Kalkınma” faslı, Türkiye’nin Avrupa Birliği’ne (AB) tam üyelik yolunda uyumlaştırmakla yükümlü bulunduğu en kapsamlı ve bu nedenle en önemli müktesebat başlıklarından biridir.

Türkiye’nin tarımsal potansiyeli düşünüldüğünde Kırsal Kalkınma, Gıda Güvencesi ve Gıda Güvenliği gibi konular ülke nüfusunun tamamını çok yakından ilgilendirmektedir. Tarım ve Kırsal Kalkınma faslı nüfusumuzun tamamını etkilemekte ve tüm sektörlerle yönelik ülke politikalarımıza yön vererek şekillendirmektedir.

Bakanlığımız tarafından bu alanda bu güne kadar yapılan çalışmalara bu kitapla, toplu bir bakış getirilmiştir. Geldiğimiz nokta net olarak teşhis edilmeye çalışılmakta ve geleceğe ışık tutulmaktadır.

Türkiye’nin Avrupa Birliği’ne (AB) tam üyelik hedefi Ankara Antlaşması ile başlamıştır. Ankara Antlaşması taraflar arasında ortaklık kuran bir Antlaşma niteliğindedir ve 12 Eylül 1963’te imzalanarak 1 Ocak 1964’te yürürlüğe girmiştir.

Türkiye-AB ilişkilerinde günümüze kadar geçen süreçte birkaç tarih öne çıkmaktadır. Bunlardan biri, 11 Aralık 1999 tarihinde, Avrupa Konseyi’nin Türkiye’yi aday ülke olarak kabul ederek ilişkilerimizin yeni bir ivme kazandığı Helsinki Zirvesidir. Helsinki Zirvesinden sonra Türkiye ile AB arasında yürütülmekte olan adaylık süreci 11 Nisan 2000 tarihinde yapılan Ortaklık Konseyi toplantısında alınan bir kararla “AB müktesebatının ayrıntılı incelenmesi” adı altında başlatılmıştır. AB müktesebatının ana başlıklar şeklinde gruplandırılması sonucu oluşan ve bu kapsamda kurulan 8 adet Alt Komite’nin birisi de “Türkiye-AB Tarım ve Balıkçılık Alt Komitesi”dir.

Türkiye-AB İlişkilerinde diğer önemli dönüm noktası ise 17 Aralık 2004 tarihinde Brüksel’de yapılan Avrupa Konseyi Zirvesi olmuştur. 2004 yılı ilerleme Raporu ile AB Komisyonu Türkiye ile müzakerelere başlanabileceği

yönünde olumlu görüş bildirmiş ve anılan Zirvede, Türkiye ile tam üyelik müzakerelerinin 3 Ekim 2005 tarihinde başlatılması kararlaştırılmıştır. Bu karar doğrultusunda yine aynı tarihte “Türkiye için Müzakere Çerçeve Belgesi” yayımlanarak sürecin ana ilkeleri ve esasları belirlenmiştir. Ayrıca AB müktesebatı müzakere başlıkları açıklanmıştır. Toplam 35 müzakere başlığından 3 tanesi tarım konusuyla ilgili olup Tarım ve Köyişleri Bakanlığı’nın görev ve sorumluluk alanı içerisinde bulunmaktadır. Bu 3 başlık;

- 11. Fasıl: Tarım ve Kırsal Kalkınma,
- 12. Fasıl: Gıda Güvenliği, Hayvan ve Bitki Sağlığı Politikası,
- 13. Fasıl: Balıkçılık

Müzakere sürecinin ilk aşama çalışmaları olarak toplantılar; 11. Fasıl için tanıtıcı tarama 5-8 Aralık 2005 ve ayrıntılı tarama 23-26 Ocak 2006 tarihleri arasında; 12. Fasıl için tanıtıcı tarama 9-15 Mart 2006 ve ayrıntılı tarama 24-28 Nisan 2006 tarihleri arasında ve 13. Fasıl için tanıtıcı tarama 24 Şubat 2006 ve ayrıntılı tarama ise 31 Mart 2006 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir.

Bir sonraki dönem, taramaların sona ermesi ile hangi başlıklarda müzakerelere başlanılacağına AB tarafından tespit edilmesidir. AB Genel İşler ve Dış İlişkiler Konseyi 11 Aralık 2006 tarihinde, 8 başlıkta müzakerelerin askıya alınmasını öneren 29 Kasım 2006 tarihli Komisyon tavsiyesini “Türkiye’nin Kıbrıs’a yönelik kısıtlamalarını ilgilendiren politika alanlarını kapsayan 8 başlığın açılmayacağı ve geçici olarak kapatılmayacağını” kararlaştırmıştır. Gerekçe olarak; Türkiye’nin Ek (Katma) Protokol yükümlülüklerini yerine getirmesi gösterilmiştir. Konseyin bu kararı sonucu Tarım ve Kırsal Kalkınma ve Balıkçılık fasılları başlıklarında müzakerelerin başlatılabilmesi, çeşitli ön kriterlerin yerine getirilmesi koşuluna bağlanmış olup, bu fasıllarda müzakereler dondurulmuştur. Diğer taraftan Konsey, müzakere sürecinin devam edeceğini vurgulamıştır.

Tarım başlıklarında yaşanan bu durağanlığa rağmen AB konularında tüm çalışmalar aksatılmadan sürdürülmektedir. Ayrıntılı taramaların sona ermesi ile birlikte Tarım ve Köyişleri Bakanlığı çalışmalarına; Müzakere Tutum Belgesinin hazırlanması ve Sektörel Analizlerin yapılmasına yönelik Düzenleyici Etki Değerlendirme Analizlerinin yapılması ile devam etmiştir.

AB'ye uyum sürecinin bu olumsuzluğa rağmen hız kesmediğinin diğer bir göstergesi de, uyum sürecinin bir getirisi olarak; AB mevzuatına uyumlu olan 12 temel kanunun bugüne kadar yürürlüğe konulması olmuştur.

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı mevzuat uyumunun yanı sıra, AB uyum çalışmalarının yürütülmesinde idari yapılanmaya da büyük önem verilmiştir. Yukarıda bahsedilen üç kapsamlı müzakere faslı başlığı halen Bakanlığın AB Daimi Temas Noktası olan Müsteşar Yardımcısının başkanlığında, fasıllardan sorumlu Müsteşar Yardımcıları ve Genel Müdürlerden oluşan "AB Müzakere Yönetim Kurulu" tarafından izlenmekte ve yönlendirilmektedir.

Tüm bu çabalar Türk tarımı daha rekabetçi bir konuma getirecektir. Tam üyelikle birlikte güçlü bir tarım sektörüne sahip Türkiye, dinamik bir tarım yapısına sahip AB içerisindeki yerini almış olacaktır.

Bu çalışma genel anlamda; 11. Fasıllar: Tarım ve Kırsal Kalkınma konuları üzerine yoğunlaşmıştır. 11. Fasıllar başlığı şu konuları kapsamaktadır;

- Tarım ürünleri ticaretinden kaynaklanan sorunlar (1/98 – Ortaklık Konseyi Kararı -OKK), tarım ürünleri ticaretinin liberalizasyonu
- Ortak Tarım Politikasının (OTP) temel mekanizmaları, doğrudan ödemeler, referans dönem ve alanlar
- Ortak Piyasa Düzenleri (OPD): (Hayvansal Ürünler, Tarla Bitkileri, Özel Ürünler ve OPD'ye Tabi Olmayan Ürünler)
- Yatay Konular: Organik Tarım, FADN (The Farm Accountancy Data Network - Çiftlik Muhasebe Veri Ağı), IACS+LPIS (The Integrated

Administration and Control System - Entegre Kontrol ve İdare Sistemi + The Land Parcel Identification System - Arazi Parsel Tanımlama Sistemi), FEOGA (Fonds Européen D'orientation et de Garantie Agricole - Tarımsal Garanti ve Yönlendirme Fonu), Kalite Politikası, Devlet Yardımları, Ticaret Sistemleri

- Kırsal Kalkınma (Kırsal Kalkınma Stratejisinin Hazırlanması, Kırsal Kalkınma Planının Hazırlanması) ve IPARD'ın (Instrument for Pre-Accession Assistance for Rural Development - Kırsal Kalkınma Ajansı) Kurulması

Kitabımızın birinci bölümünde AB ile bugüne kadar geçen süreç kısaca özetlenerek bir giriş yapılmış ve ikinci bölümde Türkiye ve Avrupa Birliği tarım sektörlerine ilişkin genel bilgiler verilmiştir. Tarım sektörünün yapısı, ekonomi içindeki yeri, ekim-dikim alanı büyüklükleri ile tarım sektörü dış ticaret hacmi ve tarımsal istihdamın nüfus içindeki dağılımları tespit edilmiştir.

Üçüncü bölümde ise AB, OTP' sı incelenmiştir. Bu politikanın tarihsel gelişimi, geçirdiği önemli evreleri ve reformlarına değinilerek bugünkü durumun ne şekilde oluştuğu irdelenmiştir. Daha sonra OTP'nın uygulama araçları olan OPD ile piyasaların ne şekilde düzenlendiği, hangi mekanizmalar vasıtasıyla müdahalelerin oluşturulduğu açıklanmıştır. Bu bağlamda, pazar müdahaleleri, tarımsal desteklemeler, üretim ve pazarlama kuralları ve üçüncü Ülkelere ticarete ilişkin ticari düzenlemelere yer verilmiştir. Buna ek olarak, OPD'yi tek çatı altında toplayan "Tek OPD Tüzüğü" anlatılmıştır.

AB OTP' nin bir başka bileşeni olan yatay konulara da ayrıntılı şekilde değinilmiştir. IACS, FADN, Organik Tarım, Devlet Yardımları, Ortak Tarım Politikasının Finansmanı ve Kalite Politikası başlıkları bu çalışmada ayrıntılı şekilde yer almaktadır.

AB'de son yıllarda büyük önem kazanan Kırsal Kalkınma Politikası da bu çalışmada yer alan bir başka OTP bileşenidir. Kırsal Kalkınma konusuna

Avrupa Birliği yaklaşımını tarihsel şekilde inceleyen bu çalışmada Kırsal Kalkınmanın hangi aşamalardan geçtiği, mevcut durumu ve geleceğe ilişkin planları irdelemiştir.

Kitabımızın beşinci bölümünde, Türkiye Tarım Politikasının bileşenleri incelenmektedir. Türk Tarım Politikasının ana uygulama araçları ve stratejileri ayrıntılı başlıklar altında anlatılmaktadır. Bu bağlamda, 2006-2010 Tarım Strateji Belgesi; Doğrudan Gelir Desteği, Fark deme Uygulaması, Hayvancılık Destekleri, Kırsal Kalkınma Destekleri, Telafi Edici demeler, rn Sigortası demeleri, evre Amaçlı Tarımsal Alanların Korunması Programı Desteği ve diğer desteklemeler tanımlanmış ve hali hazırda ürün bazında uygulanan destekleme miktarlarına da değinilmiştir.

Tarım sektörünün uzun vadeli politikalarla geliştirilerek sürdürülebilir bir yapıya kavuşturulabilmesi ve Türk tarımının gelişmesine yön verecek ulusal tarım politikasının oluşturulabilmesi için hazırlanan ‘‘Tarım Kanunu’’ AB sürecine olan katkısı yönünden değerlendirilmiştir.

Ulusal Kırsal Kalkınma Politikası çerçevesinde hazırlanan stratejik amaçlar, alt başlıklar halinde irdelenmiştir. Seçilen ncelikli tarımsal sektörler ve belirlenen öncelikli tedbirler ayrıntılarıyla incelenmiştir.

Altıncı bölümde Türk tarımının AB tarımına uyumu ile ilgili olarak akademisyenler tarafından yapılan çalışmalar özetlenmiş, uyumun maliyetine ilişkin çıkarımlara yer verilmiştir.

Kitabın son bölümünde, lkemizin AB sürecine örnek teşkil etmesi adına, en son AB yesi olan ülkelerin, üyelik süreçlerinde Birlikten talep ettikleri derogasyonlar (Ek-1) topluca ve tablo halinde derlenmiştir.

2. TÜRKİYE VE AVRUPA BİRLİĞİ'NDE TARIM

2.1. Türk Tarımının Mevcut Durumu

Türkiye ekonomisinin önemli sektörlerinden biri olan tarım sektöründe, mevcut coğrafi koşullar ve iklim sayesinde, birkaç tropikal bitki dışında yetiştiriciliğini yapamadığı ürün yok gibidir. 783.560 km² olan ülke yüzölçümünün önemli bir bölümü tarıma ayrılmış durumdadır.

2006 yılı itibariyle; 72,9 milyon olan Türkiye nüfusunun % 30,7'si yani 22,4 milyonu geçimini tarımdan sağlamaktadır. Tarımın milli gelir içerisindeki payı % 9,7'dir. Tarımsal Gayri Safi Milli Hâsıla (GSMH) 38,9 milyar dolar ve tarımda kişi başına düşen gelir ise 1 681 dolar civarlarında olup, yıllar itibariyle bir artış eğilimi içerisinde. Tarımın istihdamdaki payı ise % 27,3 olarak gerçekleşmiştir (TÜİK, DTM, DPT).

Türkiye hububat, pamuk, tütün, meyve ve sebze, fındık, şekerpancarı ile koyun ve keçi etinde dünyanın büyük üreticileri arasında yer almaktadır.

Ekonomik faaliyetlere göre dış ticaret rakamları incelendiğinde, 2002 yılında 1,754 milyar dolar olan tarım ihracatımız, 2007 yılında 3,725 milyar dolara ulaşmıştır. İhraç ettiğimiz temel ürünler fındık, yaş meyve sebze ve kuru meyvedir. İthalat rakamlarına bakılırsa, tarımsal ithalatımız 2002 yılında 1,703 milyar dolardan, 2007 yılının 4,641 milyar dolara ulaşmış vaziyettedir. Yağlı tohumlar ve bitkisel-hayvansal yağlar ithal edilen tarımsal ürünlerin başında gelmektedir (TUİK).

2001 Tarım Sayımı sonuçlarına göre, Türkiye'de tarımsal işletme sayısı 3 076 649 olup, bu işletmelerin sahip olduğu toplam arazi miktarı 184 348 224 dekadır (TUİK). Ortalama tarımsal işletme büyüklüğü ise 59,9 dekadır. Türk tarımının temel sorunları arasında, tarımsal işletmelerinin küçük-parçalı oluşu gelmektedir. Dağlık ve engebeli arazi yapısı ve miras hukukumuz, tarım topraklarımızın dağınık ve küçük olmasına yol açmıştır.

2006 verilerine göre ülkemizin toplam tarım alanı 40,5 milyon hektardır. Bu alan içerisinde, toplam işlenen tarım alanı 23 milyon hektar, çok yıllık bitkilerin alanı 2,8 milyon hektar ve çayır ve mera arazisi ise 14,6 milyon hektardır.

Kullanım amacına göre 17,56 milyon hektar ekili alanımızın; 0,78 milyon hektarı sebze bahçesi ve 4,69 milyon hektarı nadasa bırakılmaktadır. Ekili – dikili alanların ürünlere göre dağılımında; tahıllar %74, endüstri bitkileri %11, baklagiller %8, sebzeler %5 ve yumru bitkiler %2 oranlarındadır (TÜİK 2007).

Ekili-dikili alanlarımızın tarımsal ürün deseni; tahıllar (buğday, arpa, mısır, çeltik (pirinç), çavdar), baklagiller (nohut, mercimek, fasulye), sanayi bitkileri (tütün, şeker pancarı, pamuk, çay, haşhaş, keten-kenevir), yağlı tohumlular (ayçiçeği, zeytin, soya fasulyesi, yer fıstığı, susam), meyvecilik (üzüm, elma, incir, fındık), turunçgiller, muz, kayısı, badem ve sebzeler (hemen hemen tüm türler) şeklindedir.

Özetle, tarımın Türkiye ekonomisindeki yeri; nüfusun büyük bir bölümünün tarımsal faaliyetlerle geçimini sağlıyor olması, ihracatımızda tarımın önemli bir payının olması, Türkiye’deki endüstri tesislerinin büyük bir bölümünün tarımsal maddeleri hammadde olarak kullanması ve sonuç olarak sanayinin gelişmesine katkıda bulunması nedenlerinden dolayı oldukça önemlidir.

2.2. Avrupa Birliği Tarımının Mevcut Durumu

Tarım sektörü, AB’nin kuruluşundan bu yana gerek tarımsal yapı ve gerekse tarımın ekonomi içerisindeki önemi nedeniyle sürekli gündemde kalmıştır. Bunda hem Birliğin uyguladığı tarım politikaları ve yaşanan genişleme süreçleri hem de tarım sektörünün doğal yapısı ve büyüklüğü etkili olmuştur.

Son genişleme dalgasıyla üye sayısını 27'ye çıkaran AB, özellikle tarımsal alan, işletme sayısı ve kırsal nüfusunda ciddi bir genişleme sağlamıştır.

AB-27'nin toplam yüz ölçümü 432 milyon hektar olup, bu alanın 172 milyon hektarını tarım alanları oluşturmaktadır. Bu değer içerisinde, toplam işlenen tarım alanı 104,9 milyon hektar, uzun ömürlü bitkilerin alanı 10,3 milyon hektar ve çayır ve mera arazisi ise 56,8 milyondur.

Tarım arazilerinin tasarruf şeklinde % 40,7 oranında kiracılık ve ortakçılık dikkati çekmektedir. Bu oran AB'de mülk işletmecilik dışında, kiracılık ve ortakçılık gibi tasarruf şekilleriyle ilgili yasal düzenlemelerin bulunduğunu, sağlıklı ve iyi işletildiğini göstermektedir.

AB nüfusu son katılımlarla birlikte 489 milyonun üzerine çıkmış olup tarım, orman ve balıkçılık sektörlerinde çalışanların sayısı 12,9 milyona ulaşmıştır. Toplam istihdamda tarımın payı en düşük % 1,4 ile İngiltere'de, en yüksek ise %32,8 ile Romanya'da görülmektedir.

AB ülkelerinde gayri safi yurtiçi hâsıla içerisinde tarımın payı ise, % 0,3 (Lüksemburg) ile % 8,0 (Romanya) arasında değişmektedir. AB'nde toplam tarımsal üretim değeri içerisinde hayvansal üretim değerinin payı % 51,4 ve bitkisel üretim değerinin payı ise % 48,6'dır. Tarımsal üretimde önemli bir verimlilik seviyesi yakalayan AB, buğdayda 5700 kg/ha, şeker pancarında 58000 kg/ha, tütünde 2350 kg/ha ortalamalarını yakalamıştır.

AB-27'nin 2005 yılında toplam tarımsal işletme sayısı 14,5 milyona ulaşmış olup, özellikle son katılan Doğu Avrupa ülkelerinin negatif etkisiyle ortalama tarımsal işletme genişliği biraz azalma göstererek 12 hektar civarlarında teşekkül etmiştir. Üye ülkeler itibariyle ortalama tarımsal işletme genişliği Malta için 1 hektar ve Çek Cumhuriyeti için 84 hektar olmak üzere bu iki değer arasında değişmektedir.

Tarımsal girdi kullanımı AB’de ciddi boyutlardadır. Özellikle kimyasal gübre kullanımı, her ne kadar son dönemlerdeki yürütülen politikalarla azalma eğiliminde olsa da, ciddi oranlardadır. Örneğin; İngiltere’de hektara 283 kg, Fransa’da 240 kg, İtalya’da 220 kg, Almanya’da 201 kg kimyasal gübre kullanımı söz konudur (EUROSTAT 2007).

Bununla birlikte tarım sektöründe makineleşme ve mekanizasyon oldukça ileri seviyelerdedir. Özetle, AB kuruluşundan beri uyguladığı tarım politikalarının bir sonucu olarak, dünyada bu alanda en önemli güçlerden birisi olmuştur. Her ne kadar dünya ticaret dengelerinde sıkıntılar yarattığı yönünde eleştirilere maruz kalsa da, Birliğin kurulduğu günden bugüne uyguladığı ve çeşitli reformlarla şekillendirerek geliştirdiği OTP, tarımda bugün yakaladıkları başarının en temel unsuru olmuş ve bugün itibariyle AB tarımının kendi ayakları üzerinde durabilmesini ve rasyonel bir yapıya kavuşmasını sağlamıştır.

3. TÜRK TARIM POLİTİKASININ GENEL HATLARI

2000 yılından itibaren Türkiye tarımsal desteğinin yeniden düzenlenmesi, arz-talep dengesinin sağlanması, daha rekabetçi bir tarım sektörünün yaratılması ve devlet müdahalesinin azaltılmasını amaçlayan bir tarımsal reform programını uygulamaktadır. Tarımsal reform programının temel unsurları şunlardır:

- i. Yurtiçi fiyatların azaltılması,
- ii. Üretimden bağımsız doğrudan gelir destekleri (0.5 ile 20 hektar arasında araziye sahip çiftçilerin yaklaşık %90'ına yapılan ödemeler),
- iii. Çiftçileri tütün ve fındıktan alternatif ürünlere geçmeleri için özendirmek üzere tek seferlik ödemeler,
- iv. Kamu iktisadi teşebbüsleri ve tarım satış kooperatiflerinin yerine, kendi finansmanını sağlayan özel kooperatiflerin oluşturulması ve
- v. Tüketimi özendirmek üzere kamuoyunu bilgilendirecek kampanyalarının düzenlenmesidir.

3.1. Tarım Strateji Belgesi (2006–2010) ve Tarım Vizyonu (2008-2012)

Tarım Strateji Belgesinin (2006–2010) temel amacı, kaynakların etkin kullanımı ilkesi çerçevesinde ekonomik, sosyal, çevresel ve uluslararası gelişmeler boyutunu bütün olarak ele alan örgütlü, rekabet gücü yüksek, sürdürülebilir bir tarım sektörünün oluşturulmasına katkı sağlamaktır.

2006–2010 yıllarını kapsayacak olan Tarım Stratejisi ile ulaşılması istenen hedefler şunlardır;

- Üreticilerin gelir düzeyinin yükseltilmesi ve istikrarının sağlanması, üretim maliyetlerini azaltıcı ve teknolojik gelişimi hızlandırıcı tedbirlerin uygulamaya konulması yoluyla üreticilerin rekabet düzeylerinin yükseltilmesi,

- Tarımsal pazarlama altyapısının iyileştirilmesi ve üreticilerin pazara erişim düzeylerinin artırılması, tarım-sanayi entegrasyonunun geliştirilmesi, işleme sanayinin rekabet edebilirliğini artırıcı nitelikte uygun ve kaliteli hammaddenin temin edilmesi ile tüketici tercihlerinin karşılanması amacıyla yönelik tedbirlerin alınması,
- Üreticilerin katılımını ve sorumluluğunu esas alan ve doğrudan üreticilere finansman sağlayan yaklaşıma dayalı kırsal kalkınma projelerinin oluşturulması ve söz konusu projelerin kırsal yaşam şartlarını iyileştirecek biçimde uygulanmasıdır.

Belgede adı geçen tarımsal destekleme araçları ve kapsamaları aşağıda sırasıyla açıklanmıştır:

— *Doğrudan Gelir Desteği (DGD)*: DGD ödemeleri tarımsal üretim amacıyla işlenen araziler üzerinden her yıl tespit edilen birim ödeme miktarı (dekar başına YTL) üzerinden yapılmaktadır. Gelecekte ödeme miktarları, üreticilerin tarım politikaları amaçlarına uyumunu kolaylaştırmak üzere farklı düzeylerde belirlenebilecektir. Çiftçi kayıt sisteminin geliştirilmesine paralel olarak, ödemeler belli ürünleri yetiştiren üreticilere yapılacaktır. Ancak, alana dayalı ödeme kriteri değiştirilmeyecektir. Sera üreticileri, meyve ve sebze yetiştiricileri ve Çevre Amaçlı Tarımsal Alanların Korunması (ÇATAK) Program alanları DGD uygulamalarının dışında tutulacaktır.

Ancak bu alan ve üreticiler kırsal kalkınma destek ve ÇATAK programına dahil edilecektir. Bu uygulama, ürünlerin tarımsal politika amaçlarına daha iyi hizmet etmesini ve farklı destek araçları arasında bağlantının kurulmasına yardımcı olacaktır.

— *Fark Ödeme Uygulaması*: Fark Ödeme Uygulamasının temel amacı arz açığı olan ürün yetiştiricilerini desteklemektir. Mevcut durumda pamuk, ayçiçeği, soya fasulyesi, kolza, aspir, zeytinyağı, dane mısır, buğday, arpa,

yulaf, çavdar ve çeltik için uygulanmaktadır. Uygulama ile hedef fiyat ve pazar fiyatı arasındaki fark üreticilere prim olarak ödenmektedir.

— *Hayvancılık Destekleri*: Hayvancılık faaliyetlerinde ırk ıslahı, kaba yem üretiminin artırılması, verimliliğin artırılması, işletmelerin ihtisaslaşması, işletmelerde hijyen şartlarının sağlanması, hayvan sağlığı ve refahı, hayvan kimlik sisteminin teşviki, hayvansal ürünlerin işlenmesi ve pazarlanması ile bunlarla ilgili kontrol, takip ve standartların iyileştirilmesi amacıyla mevcut destekleme araçlarına ek olarak et primleri, pazarlama destekleri, hayvancılık işletmelerinin modernizasyonu destekleri ile çevresel önlemlere yönelik tedbirleri kapsamaktadır. Su ürünleri üretiminin artırılması amacıyla, içsu ve deniz balıkçılığının geliştirilmesi, avcılığın kontrolü ve desteklenmesi, işletmelerin kurulması ve modernizasyonu, su ürünleri işleme tesislerinin iyileştirilmesine yönelik desteklemeler de bu kapsama dahildir.

Yeni destekler yoluyla hayvancılık alt sektöründe ihtisaslaşmış hayvancılık işletmelerinin sayısının artırılması hedeflenmektedir.

— *Kırsal Kalkınma Destekleri*: Kırsal kalkınma program, proje ve faaliyetlerinde; katılımcılık, tabandan yukarı yaklaşım, yerel kapasitenin geliştirilmesi ve kurumsallaşması ilkesi çerçevesinde, tarım dışı sektörlerde istihdamın geliştirilmesi, üretici gelirlerinin artırılması ve farklılaştırılması, kadın ve genç nüfusun eğitim ve girişimcilik düzeyinin yükseltilmesi ile uygun kırsal teknolojilerin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması esas alınmaktadır.

Kırsal kalkınma yardımları;

- Çiftçi ve çiftçi grupları tarafından yapılan köy bazlı yatırımlar
- Özel sektör, Sivil Toplum Kuruluşları ve çiftçi kuruluşları tarafından yapılan kırsal yayım hizmetleri,
- Arazi toplulaştırma faaliyetleri,
- Mikro-finans faaliyetleri,

- Kadın ve dezavantajlı gruplara yönelik programlar, başlıklarını kapsamaktadır.

— *Telafi Edici Ödemeler (Alternatif Ürün Programı)*: Yakın tarihlerde fındık ve tütün üretiminden vazgeçip alternatif ürün yetiştiren üreticilere yapılan ödemelerdir. Üreticilerin arz fazlası olan diğer ürünlerin üretiminden vazgeçerek alternatif ürünlere yönelmeleri durumunda, gelir kayıplarının telafi edilerek teşvik edilmesi ve bu sayede aşırı arz problemlerinin önlenmesi amacıyla uygulanmaktadır.

— *Ürün Sigortası Ödemeleri*: Tarım üreticilerinin üretim, fiyat ve gelir risklerine karşı korunmasında tarımsal sigorta ve risk yönetim araçlarının geliştirilmesi esas alınmaktadır. Ürün sigorta destek programı, gerekli teşviklerin sağlanması için başlangıç aşamasında sigorta priminin belirli bir oranının desteklenmesini içermektedir. Tarımsal sigorta, sisteminde devlet tarafından karşılanacak prim destek oranı azami yüzde 50 ile sınırlandırılmıştır.

- *Çevre Amaçlı Tarımsal Alanların Korunması (ÇATAK) Program Desteği*: Erozyon ve olumsuz çevresel etkilere maruz kalan tarım arazilerinde, işlemeli tarım yapan üreticilerin, arazilerini doğal bitki örtüleri, çok yıllık yem bitkileri, organik tarım ve ağaçlandırma gibi yöntemleri kullanmalarını teşvik etmek üzere, talep etmeleri durumunda tarım tüzel kişileri/üretici grupları ile devlet arasında en az beş yıl süreyle ve birim alan başına belirlenen yıllık ödemelere dayalı sözleşme karşılığında yem ve örtü bitkileri ile ağaçlandırma faaliyetleri yapılabilmektedir.

- *Diğer Destekler*: Rekabete dayalı araştırma hibeleri dahil AR-GE Hizmetleri, ihracat teşvikleri, gerektiğinde bazı girdi destekleri, kredi destekleri ve benzer destekleme araçları da diğer destekler kapsamında yer almaktadır.

Tarım strateji belgesine göre, tarımsal destekleme araçlarının tarımsal destekleme bütçesindeki dağılımları aşağıdaki gibidir.

Tarımsal Destekleme Araçları	Bütçe Payı (%)
DGD Ödemeleri	45
Fark Ödeme Uygulaması	13
Hayvancılık Destekleri	12
Kırsal Kalkınma Destekleri	10
Telafi Edici Ödemeler	5
Ürün Sigortası Ödemeleri	5
ÇATAK Programı Destekleri	5
Diğer Destekler	5
Toplam	100

Tarımsal destekleme araçlarının tarımsal destekleme bütçesi içindeki payları, gerektiğinde Bakanlar Kurulu'nca cari bütçe yılında \pm % 25 oranında değiştirilebilmektedir.

Tarım sektöründeki altyapı yatırımları ve cari tarımsal harcamalar tarımsal destekleme bütçesi kapsamı dışındadır.

Uygulama Esasları

Üreticilere yapılacak her türlü destekleme ödemelerinde, Çiftçi Kayıt Sistemi ve Hayvan Kayıt Sistemi esas alınmaktadır. Destekleme ödemeleri; bölge, işletme, arazi, ürün, tarım sistemi, sözleşmeli üretim ve çevre gibi konularda Kalkınma Planları ile Yıllık Programlar ve bütçe dengeleri esas alınarak Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın görüşleri doğrultusunda farklı miktarlarda yapılmaktadır. Destekleme ödemelerinin gerekçesi, hedef kitlesi, ödeme biçimi ve ödeme zamanlaması ilgili mevzuatta belirtilmektedir. Desteklenecek ürünlerin ve destekleme ödeme miktarlarının belirlenmesinde kalite, standart ve hijyen kriterleri dikkate alınmaktadır. Bir çiftçinin/işletmenin alabileceği azami toplam destekleme miktarı yıllık olarak belirlenmektedir (TSB 2004). Bu belge ile ortaya konulan hedefler ve bu

hedeflere ulaşmak için izlenecek olan yöntemlerin takip edilmesi halinde, Türk tarım sektörü daha dinamik ve de daha rekabetçi bir yapıya kavuşacaktır. Hali hazırda uygulanmakta olan tarımsal desteklemelere ilişkin en güncel kanun, yönetmelik, uygulama yöntemleri ve bilgiler www.tarim.gov.tr ve <http://www.tugem.gov.tr/tugemweb/destekler.html> internet adreslerinden takip edilebilmektedir.

2008 Yılı Mart ayında açıklanan **“2008-2012 Tarım Vizyonu”** belgesinde, Tarımsal Politika ve ilkeler: Yapısal Dönüşümün gerçekleştirilmesi ile katılımcılık ve iyi yönetim olarak belirlenirken, bu dönemdeki tarımın makro hedefleri:

- Büyüme: Sürdürülebilir ve pozitif,
- GSYİH (tarım için): 70 milyar ABD Doları,
- Ticaret hacmi: 50 milyar ABD Doları,
- İhracat: 30 milyar ABD Doları,
- Kişi başına gelir: 4,000 ABD Doları,
- İstihdam: % 19,
- Dünyadaki sıralamada: 7. büyük tarımsal GSYİH,
- Ortalama işletme büyüklüğü: 8.5 hektar,
- 20 temel tarım ürününde dünya liderliği olarak belirlenmiştir.

2008-2012 Vizyon Belgesinde Kamu - özel sektör – STK işbirliği içinde

- Tüketicilere güvenli gıda sağlayan,
- Üreticilere yüksek yaşam standardı hedefleyen,
- Sanayi ile bütünleşmiş,
- Sürdürülebilir, dinamik ve rekabetçi bir Türk Tarım Sektörü oluşturma hedefleri ortaya konmuştur.

Bitkisel üretimde yerli tohumculuğun geliştirilmesi ile organik tarım, sözleşmeli üretim ve iyi tarım uygulamalarının geliştirilmesi, hayvancılık

sektöründe de entegre hayvancılık işletmelerinin kurulması, işletme ölçeklerinin büyütülmesi, organize hayvancılık bölgelerinin kurulması, işleme tesislerinin modernizasyonu, hayvan varlığının kayıt altına alınması ve hayvan hareketlerinin kontrolü, hastalıklardan ari bölgelerin oluşturulması ve hastalıklarla mücadele, Vizyon Belgesinde öncelikler arasına konulurken, 2012 yılına kadar 3 milyon hektar alanda arazi toplulaştırılması yapılması hedeflenmektedir.

3.2. Tarım Kanunu

Tarım Kanunu 18 Nisan 2006 tarihinde 5488 sayılı kanun olarak kabul edilmiş olup, 26 Nisan 2006 tarih ve 26149 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Kanun, tarım sektörünün uzun vadeli politikalarla geliştirilerek sürdürülebilir bir yapıya kavuşturulması için hazırlanmış olup Türk tarımının gelişimini yönlendirecek ulusal tarım politikasının yasal dayanağı olacaktır.

Kanun hazırlanırken, DTÖ ve AB'ye uyum sürecindeki gelişmelerden doğacak ihtiyaçları karşılayabilecek ve bunun için gerekli düzenlemeleri yapmaya imkân sağlayacak bir yapıda olmasına özen gösterilmiştir.

Tarımda gelişmiş diğer ülkelerde uygulamaya konulan tarım kanunları, tarım politikasının genel amaçlarının devamını sağlamış, desteklemelerin bütçe, kurumsal yapı ve araçlarını belirlemiş ve yatırımların planlanmasında üreticilere yön vererek, gelişmenin sürekli olmasını sağlamıştır.

Uluslararası tarım ürünleri ticaretinin, DTÖ bünyesinde sürdürülen müzakereler sonunda 1995 yılında yürürlüğe giren anlaşmalarda ilk defa kapsamlı bir şekilde ele alındığı ve böylece tarım ürünleri ticaretinde bir liberalizasyon sürecinin başladığı ve bunun da sektörde daha rekabetçi bir ortam oluşturulması hedeflenmiştir.

Bunlara ilaveten, Avrupa Birliği ile ilişkilerimizin ulaştığı noktada Türk tarımının bir an önce yeterli rekabet gücüne kavuşturulması gerekmektedir.

Tarım sektörünün yeterli rekabet gücüne kavuşturulması için tarımda kamunun rolünün ne olması gerektiği ve kıt olan kaynakların kullanımında verimlilik ve sürdürülebilirliğin nasıl sağlanacağı konuları önem taşımaktadır.

AB ülkelerindeki tarım kanunları ile Türk Tarım Kanunu'nda çizilen hedefler ve tarımsal programların uygulama araçları arasında büyük benzerlikler bulunmaktadır.

Tarım Kanunu ile; tarım sektörünün ve kırsal alanın kalkınma hedef ve stratejileri doğrultusunda geliştirilmesi ve desteklenmesi için gerekli politikalar tespit edilmekte ve düzenlemeler yapılmakta olup, tarım politikalarının amaç ve konuları, tarımsal destekleme politikalarının ilke ve öncelikleri, desteklemelerin hangi programlara yapılacağı ve bunu sağlarken gerekli idari, hukuki ve finansman yapılanmanın nasıl olacağı hususları düzenlenmektedir.

Tarım işletmelerinin kayıt altına alınmasını sağlayacak tarımsal veri tabanı da bu Kanunda yer alan önemli bir husustur. Tarım Kanunu ile Entegre İdare ve Kontrol Sistemi (IACS) ile Arazi Parsel Tanımlama Sistemi (LPIS), Çiftçi Kayıt Sistemi (ÇKS), Hayvan Kimlik, Kontrol Veri Tabanından oluşan ve tarıma verilen desteklerin kontrol edilmesini ve kayıt altına alınmasını sağlayan bir sistem getirilmektedir.

Ayrıca Çiftlik Muhasebe Veri Ağı ile tarımsal işletmelerin gelirlerine ve faaliyetlerine ilişkin muhasebe verilerinin toplanması ve veri ağının kurulması sağlanacaktır.

Türk tarımının bir an önce yeterli rekabet gücüne kavuşturulması için bazı hizmetlerin özel sektöre devredilmesi ve tarım danışmanlığı sistemi getirilmekte, ayrıca sözleşmeli üretim konusuna yer verilmektedir.

Tarım Kanunu'nda yer alan politikalarla, piyasaların güçlendirilmesi, verimliliğin artırılması, doğal ve biyolojik kaynakların korunması, gıda güvencesi ve güvenliğinin güçlendirilmesi, üretici örgütlerinin ve kırsal

kalkınmanın geliştirilerek tarım sektöründeki refah düzeyinin yükseltilmesi hedeflenmiştir.

Tarımsal bilgi ve teknolojilerin yurt içinde geliştirilmesi, bu bilgi ve teknolojilerin yurt dışından transfer edilerek denenmesi ve adaptasyonu ile yayımını sağlamak üzere tarımsal araştırma faaliyetlerini verimli ve etkin kılacak tedbirler yer almaktadır. Ayrıca, biyolojik çeşitliliğin, genetik kaynakların ve ekosistemlerin korunması, geliştirilmesiyle ilişkin araştırmalar da Kanunda yer almaktadır.

Tarımsal faaliyetlerin uygun alanlarda yoğunlaşması ve entegre bir şekilde yürütülmesi için tarım havzaları oluşturulmaktadır. Türkiye genelinde hangi ürünün nerede öncelikli olarak yetiştirilmesi gerektiğini amaçlayan tarım havzaları modeli ile verimliliğin artırılması, tarımsal arazinin parçalanmasının önlenmesi ve bölgesel yatırımların desteklenmesi hedeflenmektedir. Yakın bir gelecekte, bölgelerin sosyal ve ekonomik yapısına uygun olacak şekilde ürün havzalarının belirlenmesi ve doğru ürünün doğru araçlarla desteklenmesi amacıyla Havza Bazlı Destekleme Modeli devreye girecek olup, havza bazlı desteklemeler ile arz açığı olan ürünlerin üretimi teşvik edilerek uzmanlaşma sağlanacaktır.

Kırsal alanda tarım ve tarım dışı istihdamın geliştirilmesi, kadın ve genç nüfusun eğitim ve girişimcilik düzeyinin yükseltilmesinde Devlete önemli görevler verilmektedir.

Tarım politikalarının tespit edilmesi, planlanması ve uygulanmasında kamu kurum ve kuruluşları arasında koordinasyonun sağlanması amacıyla “Tarımsal Destekleme ve Yönlendirme Kurulu” oluşturulmuş olup; Kurulun idari ve hukuki yapısı, görevleri Kanunda belirtilmekte, tarımsal destekleme politikalarının amaç, ilke ve öncelikleri ile temel destekleme programlarının hedef kitlesi, bütçe payı, ödeme şekli ve zamanlarına ilişkin düzenlemeler getirilmekte, Tarım sektörüne uygulanacak destekleme programları

çeşitlendirilerek finansman kaynakları düzenlenmektedir (Tarım Kanunu 2006).

3.3. Ulusal Kırsal Kalkınma Politikası ¹

Ulusal Kırsal Kalkınma Politikası (UKKP), Kırsal Kalkınma faaliyetlerine bütüncül bir politika çerçevesi oluşturmak için hazırlanan ve 2007–2013 yılları arasında 7 yıllık bir dönemi kapsayan Ulusal Kırsal Kalkınma Planı'ndan temel almaktadır. Ulusal Kırsal Kalkınma Planı, kırsal alanın en fazla ihtiyaç duyulan “yerel potansiyel ve mevcut kaynakların etkin değerlendirilmesi, çevreye duyarlı bir biçimde yararlanmanın geliştirilmesi, gelirinin büyük bir bölümünü tarım ve tarıma dayalı faaliyetlerden sağlayan kırsal toplumun iş ve yaşam koşullarının gelişmesi ve sürdürülebilirliği” konularını ele almaktadır.

3.3.1. Ulusal Kırsal Kalkınma Planının Amaç ve Öncelikleri

Kırsal alanda yaşayan nüfusun ihtiyaçlarına göre şekillendirilen Ulusal Kırsal Kalkınma Planının kırsal alanın refah seviyesini ve sektörün etkinliğini artırma hedefi doğrultusunda temel amaçları, “Ekonominin geliştirilmesi ve iş imkânlarının artırılması, insan kaynaklarının, örgütlenme düzeyinin ve yerel kalkınma kapasitesinin geliştirilmesi, kırsal alan fiziki altyapı hizmetlerinin geliştirilerek yaşam kalitesinin artırılması ve kırsal çevrenin korunması ve geliştirilmesi” olarak sıralanabilir.

Amaç 1. Ekonominin Geliştirilmesi ve İş İmkânlarının Artırılması

Pazara yönelme ve rekabetçi yapıya ulaşmaya yönelik olan tarımdaki yeniden yapılanma süreci, tarımsal işletmelerin rasyonel ekonomik birimlere dönüşmesini, üretimde verimlilik artışını, örgütlü bir tarım sektörünü, piyasa

¹ Bu bölümde Ulusal Kırsal Kalkınma Programı Raporundan faydalanılmıştır.

mekanizmalarının ve kurumlarının etkin işleyişini ve kırsal ekonomileri doğrudan etkileyen gıda sanayi sektörünün gelişimini zorunlu kılmaktadır.

Kırsal Ekonominin Geliştirilmesine yönelik kapsamlı çalışmalar, Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı Kırsal Kalkınma Bileşeni (IPARD) ile yapılacaktır. Bu çalışmalar tarım sektörünün sürdürülebilir gelişmesine ve OTP, Gıda Güvenliği, Veterinerlik ve Bitki Sağlığı Politikaları ile ilgili AB müktesebatının uygulanmasına katkı sağlayacaktır. Bu kapsamda Tarım sektörünün yeniden yapılandırılması ve yatırım destekleri yoluyla sektörün AB standartlarına yükseltilmesi, tarım ve su ürünlerinin işleme ve pazarlamasının yeniden yapılandırılması ve yatırımlar yoluyla AB standartlarına ulaştırılması, kırsal alan ve çevrenin korunmasına yönelik uygulamalar ve pazar ihtiyaçlarına göre üretimi yönlendiren üretici örgütlerinin oluşturulması hedeflenmektedir.

Tarım ve gıda sektörlerinin rekabetçi bir yapıya kavuşturulması önceliğine uygun olarak sektörün rekabet gücünün artması amacıyla; verimliliğin ve ürün kalitesinin artırılması, tarım-sanayi ilişkilerinin güçlendirilmesi ve işleme sanayinin ihtiyaçlarına uygun ve kaliteli hammaddenin sağlanması, tarım ve gıda sektörünün piyasa koşullarına ve tüketici beklentilerine uygun üretime yönelmesine yönelik tedbirler alınacaktır.

Kırsal ekonominin çeşitlendirilmesi önceliği çerçevesinde, tarım sektörünün yeniden yapılanması sürecinin kolaylaştırılması, kırsal alanda iş ve istihdam imkanlarının artırılması ve çeşitlendirilmesi, kırsal alanın imajının güçlenmesi, dezavantajlı grupların gelir imkanına kavuşturulması açısından tarım dışı ekonomik faaliyetlerin gelişimi kırsal ekonominin canlılığını sürdürmesi ve gelişmesine öncelik verilecektir. Tarımdan ayrılacak işgücüne yeni iş imkanları sağlanması ve işsizliğin azaltılması yönünde; yerel koşul ve imkanlara dayalı olarak mikro girişimcilik desteklenecek, tarımsal ürünlerin işlenmesi ve pazarlanmasına yönelik yapılar güçlendirilecek, tüketici

tercihlerindeki gelişmelere paralel olarak kırsal turizm potansiyeli değerlendirilecek ve geleneksel zanaat ve el sanatları geliştirilecektir.

Amaç 2: İnsan Kaynaklarının, Örgütlenme Düzeyinin ve Yerel Kalkınma Kapasitesinin Geliştirilmesi

Eğitim ve sağlık hizmetlerinin güçlendirilmesi önceliği kapsamında “Eğitim ve sağlık hizmetlerinin geliştirilmesi” sağlanacaktır. Eğitim hizmetlerinin etkinleştirilmesinde, örgün eğitim hizmetlerinin tüm eğitim kademelerindeki okullaşma oranının artırılması ve cinsiyet eşitsizliğini giderecek şekilde sürekli kılınması ve tüm yaş grupları için yaygın eğitim hizmetlerinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Eğitim ve sağlık hizmetlerinin etkinleştirilmesinde, ulusal ve yerel düzeyde kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum dayanışmasını sağlamak amacıyla işbirliği ve halk katkısını artırıcı tedbirler alınacaktır.

Yoksullukla mücadele ve dezavantajlı grupların istihdam edilebilirliğinin artırılması önceliğine yönelik olarak, kırsal alanlarda yoksul vatandaşların geçimlerini temin edici proje uygulamalarına ağırlık verilerek, onların üretken olmaya yönltilmesi temel politikası çerçevesinde; yoksullukla mücadelede kullanılan fonların gelir getirici, üretim ve istihdam yaratıcı projelere tahsisi yönündeki çalışmalar desteklenecektir.

Katılımcılık, sahiplenme ve işbirliği bilincinin kırsal kalkınma faaliyetlerinin uygulayıcısı ve yararlanıcısı olan aktörler arasında geliştirilmesi, kültürel ve toplumsal yapının güçlendirilmesi ve yerel halkın sorun çözme kapasitesinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca tarımsal istihdamın kapasitesini artırmak amacıyla insan kaynaklarının, örgütlenme düzeyinin ve yerel kalkınma kapasitesinin geliştirilmesi tedbiri kapsamında üretici örgütlerinin kurulması desteklenecektir.

Amaç 3: Kırsal Alan Fiziki Altyapı Hizmetlerinin Geliştirilerek Yaşam Kalitesinin Artırılması

Kırsal ekonominin geliştirilmesi ve kırsal alanda yaşam kalitesinin yükseltilmesi amacıyla; kırsal ekonominin pazarla entegrasyonuna yönelik altyapının geliştirilmesi, işletmelerin ve kırsal nüfusun hizmetlere erişiminin kolaylaştırılması, kırsal alan ve yerleşmelerin sağlıklı, yaşanabilir ve sürdürülebilir iş ve yaşama ortamı olarak güçlendirilmesine yönelik olarak fiziki altyapının iyileştirilmesi ve sunulacak hizmetlerin etkinliğinin artırılması amaçlanmaktadır.

Üçüncü amacın ilk önceliği, kırsal altyapının geliştirilmesine yöneliktir. Bu çerçevede, çevre ve halk sağlığının korunarak, kırsal yerleşimlerin sağlıklı ve yeterli içme suyuna kavuşturulması, çevre yönetimi ve çevre yönetimi ile ilgili yatırım ihtiyaçlarının giderilmesine öncelik verilecektir.

Kırsal yerleşimlerin geliştirilmesi ve korunması önceliği kapsamında; kırsal yerleşimlerde afetlerden kaynaklanan risklerin azaltılması ve güvenli yerleşim koşullarının temin edilmesine yönelik faaliyetlerde etkinlik artırılacaktır.

Amaç 4: Kırsal Çevrenin Korunması ve Geliştirilmesi

Kırsal hayatın önemli bölümünü oluşturan tarım ve ormancılık faaliyetlerinin sürdürülebilir hale getirilmesi ve kırsal varlıkların korunması çerçevesinde; yerel halkın katılımına dayanarak tarım-çevre ilişkilerinin yeniden tanımlanması, orman kaynaklarının korunarak kullanılması ve korunan alanlarının yönetiminde etkinliğin sağlanması öngörülmektedir.

Çevreci Tarım Uygulamalarının Geliştirilmesi önceliği kapsamında tarımsal faaliyetlerin çevre koruma tedbirleri ile birlikte geliştirilmesi, doğal-yöresel zenginlik arz eden ya da risk altında bulunan tarım ve mera arazilerinin özelliklerinin korunması, geliştirilmesi ve bu bağlamda yöre ekolojisine uygun tarımsal ürün planlamasının yaygınlaştırılması amaçlanmaktadır.

Orman ekosistemlerinin korunması ve orman kaynaklarının sürdürülebilir kullanımının sağlanmasına verilecek öncelik, ekosistemin sahip olduğu biyolojik çeşitliliğin korunması ve biyolojik kaynakların sürdürülebilir kullanımını, ağaçlandırma ve toprak muhafaza çalışmalarını ve orman yangınları ile mücadele kapsamında idari ve teknik altyapının güçlendirilmesini kapsamaktadır.

Korunan alanların yönetimi ve geliştirilmesi önceliği ile, taraf olunan uluslararası sözleşmeler ve doğal kaynak yönetimine ilişkin sektörel politika ve öncelikler doğrultusunda kırsal çevrenin sahip olduğu değerlerin, biyolojik ve ekolojik kaynak zenginliğinin koruma altına alınması ve tehdit unsurlarının ortadan kaldırılması amaçlanmaktadır.

3.3.2. Ulusal Kırsal Kalkınma Planının Uygulama Süreci

Ulusal Kırsal Kalkınma Strateji Belgesinde Tarım ve Köyişleri Bakanlığı “Yönetim Otoritesi” olarak belirlenmiş ve oluşturulan ulusal kırsal kalkınma plan hazırlık grubu, İngiltere, Litvanya, Polonya, Bulgaristan ve Slovenya gibi ülkelerin Ulusal Kırsal Kalkınma Planları ile ulusal kalkınma planlarını inceleyerek plan indeksi oluşturmuştur. Kamu kurum ve kuruluşlarından oluşan ortak çalışma gruplarının aktif katılımı ile UKKP hazırlanmıştır.

UKKP'nin uygulanması aşamasına gelindiğinde, koordinasyon ve uyum konularında daha fazla işbirliği yapılması gerektiği ortaya çıkmıştır. UKKP'de yer alan öncelikler; tarım, çevre, eğitim ve sağlık konularını kapsadığından bu konular Bakanlıklar arasında yapılacak uyum çalışmaları son derece önemli hale gelmiştir. Faaliyetlerin aksamadan devam edebilmesi için sözü geçen Bakanlıklar arasında tematik grupların oluşturularak UKKP'nin uygulanmasına karar verilmiş ve çalışmalar bu yönde yoğunlaşmıştır. Ayrıca UKKP'nin, diğer Ulusal Planlar ve IPARD planıyla koordineli olarak uygulanması için çalışmalar devam etmektedir.

4. AVRUPA BİRLİĞİ ORTAK TARIM POLİTİKASI

4.1. Ortak Tarım Politikası Nedir?²

AB OTP'sı kendine has yapısı, araçları ve amaçları ile dünyadaki tarımsal gündemin önemli bir parçasıdır. Üretim, tüketim, dış ve iç ticaret ile ilgili çok büyük bir müktesebat yüküne sahip olan bu politika, kimi AB teorisyenlerine göre AB bütünleşmesini (entegrasyon) hızlandıran bileşendir. Dolayısıyla makro çerçevede OTP sadece bir tarımsal politika bütünü değil, aynı zamanda tarihsel gelişimi içinde AB'ye üye ülkelerin tarım gibi çok teknik ve siyasi boyutu olan bir alandaki politika becerisini de yansıtmaktadır.

4.1.1. Tarihsel Gelişim

OTP'nın öncelikli hedefi piyasaların istikrarlı bir yapıya kavuşturulması olmuştur. Ürünlerin çeşitli üretim dalgalanmalarına tabi olmadan yetiştirilmesi, bu ürünlerin depolanması ve piyasalara ulaştırılması ve bu piyasalarda doğru fiyatlarla satılmasının sağlanması ile iç pazar istikrarının sağlanması amaçlanmıştır.

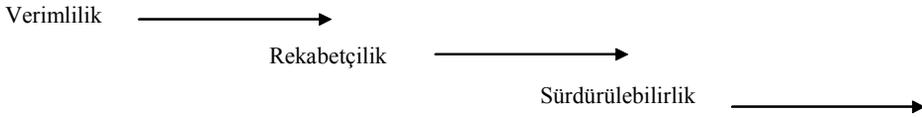
Gıda arzı güvencesi ile beraber, çiftçilerin gelir kayıpları da OTP'nin tasarımında önemli bir yer tutmuştur. Çiftçiler bahsedilen gıda arzının güvenliğini sağlayacak kimseler olarak, istikrarlı bir gelir elde etmesi gereken kesim olarak tanımlanmış ve bu istikrarı sağlayacak tedbirler OTP tasarımına yansıtılmıştır.

Tarımsal üretimin teknik ve siyasi boyutu ve toplum için önemi göz önüne alındığında, uluslar-üstü (supranational) bir yapılanma ihtiyacı OTP'nin uygulanabilirliğinin en önemli gereği olmuştur. Bu çerçevede, ortak pazar ilkesinin ilk adımları atılmıştır ve ortak gümrük tarifeleri, malların, hizmetlerin ve sermayenin AB sınırları içinde dolaşımı ile ilgili ilkeler benimsenmiştir.

² Christopher Ritson and David Harvey, 1997 "The Common agricultural policy", Wallingford UK CAB International

OTP ise, zaten mevcut durumda ulusal politikalarda çok çeşitli müdahalelere ve mekanizmalara sahip olan tarım politikalarının tek elden yürütülmesini sağlayarak AB entegrasyon sürecine çok önemli katkı sağlamıştır.

OTP'nın bir gereği olarak üye ülkeler ulusal konuların bazılarında özellikle yasama ve yürütme konularında yetkilerinin bir kısmını AB'nin organlarına devrettikleri için tarım konusunda bağımsız politikalar uygulayamamakta ve Birliğin aldığı kararlara uymak zorunda kalmaktadırlar.

İlk Yıllar (1960'lar)	Kriz Yılları (1980'ler)	1992 Reformu	Gündem 2000	2003 OTP Reformu	Health Check 2008
Gıda Güvencesi Verimliliğin Arttırılması Piyasa İstikrarı Gelir Desteği	Üretim Fazlası Harcamalarda Artış Uluslararası Baskılar Bütçe Dengeleyiciler	Müdahalenin Azaltılması Çevre Doğrudan Ödemeler Eşlik Edici Tedbirler	Reform Sürecinin Derinleştirilmesi Müdahalenin Azaltılması Rekabetçilik Kırsal Kalkınma ve Çevre	Piyasa Merkezilik Tüketici Endişeleri Çiftlik Başına Ödemeler Kırsal Kalkınma ve Çevre	Tek Çiftlik Ödemesinde Değişiklik Ortak Piyasa Düzeninde Değişiklik Kırsal Kalkınmada Yeni Fırsatlar

Yukarıdaki tabloda ortak tarım politikasının geçirdiği önemli tarihsel süreçler kısaca verilmektedir.

AB OTP Gözden Geçirme (Health Check) – 20 Mayıs 2008

20 Kasım 2007’de Avrupa Komisyonu, Ortak Tarım Politikası (OTP) Reformunun Gözden Geçirilmesini sağlayacak bir tebliği kabul etmiştir. Bu Gözden Geçirme çalışmasının altında yatan nedenin, OTP’yi yeniden reforme etmek ya da yeniden keşfetmek değil; *“OTP bu haliyle, daha geniş bir Avrupa Birliği ve hızlı değişen uluslararası konjonktür içerisinde de çalışabilecek midir?”* sorusunu değerlendirmek olduğu belirtilmektedir.

Komisyon, 20 Mayıs 2008 tarihinde yayınlamış olduğu Gözden Geçirme çalışmasının sonucunda 3 temel alanda değişiklik önermekte olup, AB Ortak Tarım Politikası’nın (OTP) Gözden Geçirilmesi’ne ilişkin Komisyon Önerileri, OTP reformunun son adımı olmak üzere resmi olarak yayınlanmıştır. Gözden Geçirme çalışmasında ele alınan 3 temel konu başlığı şunlardır;

A- Tek Çiftlik Ödeme kurallarındaki değişiklikler

— Üretimden bağımsızlaştırma – decoupling

Üretimle bağlantılı olan destekler tarla bitkiler, durum buğdayı, şerbetçi otu, tohumlar, kenevir, protein bitkileri, zeytinyağı ve sert kabuklularda herhangi bir geçiş dönemi olmaksızın 2010 yılından itibaren; kuru yem ve patates nişastası işleme yardımları 2011 yılından itibaren kaldırılacaktır. Sert kabuklular için ulusal destekler üretime bağlı olarak verilmeye devam edebilecektir.

Çeltik, patates nişastası (üreticilere ödenen), uzun lifli ketenler için gerekli olması durumunda 2 yıllık bir geçiş süreci tanınacak ve mevcut oranlar 2012 yılında tamamen kaldırılmadan önce 2010 yılında yarıya düşürülecektir.

Sığır eti sektöründe; erkek sığır eti primi (%75), yetişkin kesim primi (%100’e kadar) ve buzağı kesim priminde üretime bağlı olarak yapılan desteklemelerden bir geçiş süreci dahilinde vazgeçilecektir.

Sağmal inek primi, koyun-keçi primi, meyve ve sebze ile şeker sektörlerinde uygulanan kurallar değiştirilmemiştir.

— *Enerji bitkisi primi*

Mevcut hektara 25 € olan prim 2010 yılından itibaren kaldırılması önerilmiştir.

— *Tek Çiftlik Ödeme modelinin benimsenmesi*

Üye devletlerin bölgesel, tarihsel ya da hibrit şeklinde uyguladıkları Tek Çiftlik Ödeme modelinde herhangi bir değişiklik yapılmayacaktır.

— *Tek Çiftlik Ödemesinden yararlanma durumu*

Bölgesel tek çiftlik ödeme sistemi uygulayan bazı devletlerde tarımsal faaliyetlerde bulunmayanlara da destekler yapılmakta; önerilerde bunun önünde geçilmektedir.

— *Asgari Tek Çiftlik Ödeme sınırı*

Komisyon asgari Tek Çiftlik Ödeme miktarının 250 € ya da ödemelerden yararlanmak için asgari işletme büyüklüğünün 1 ha olmasını önermektedir.

— *Hedeflenmiş 1. Sütun Önlemleri (Targeted 1st Pillar Measures)*

Öneriler ile mevcut 69. Madde kapsamındaki önlemler daha esnek hale getiriliyor ve yardım harcamalarına ilişkin seçenekler menüsü genişletilmektedir.

— *Tek Alan Ödeme Programı - SAPS*

Tek Alan Ödeme Programı uygulayan 10 Yeni Üye Devlette için sistem 2013 yılına kadar uzatılmıştır.

— *Modülasyon*

Öneriler Şubat ayında açıklanan taslağı değiştirmemiştir.

— *Diğer Tek Çiftlik Ödemesi konuları*

Çapraz Uyuma ilişkin olarak öneriler “Kanuni yönetim gereksinimleri – statutory management requirement SMRs” listesindeki vahşi kuşlar direktifi ve habitatlar direktifleriyle ilgili bazı maddeleri silmektedir.

B- Ortak Piyasa Düzeni kurallarındaki değişiklikler

— Zorunlu boş bırakma (set-aside)

Ekili alanların %10’unun zorunlu olarak boş bırakılması uygulamasına (Tek Alan Ödeme Programı- SAPS uygulayan ülkeler hariç) son verilecektir.

— Kamu Müdahalesi

Öneriler ile durum buğdayı, arpa ve sorguma olan müdahalelerin kaldırması planlanmakta, ekmeklik budaya yapılan müdahaleye ise devam edilmektedir.

Çeltik ve domuz eti müdahalelerinin de kaldırılması planlanmaktadır.

— Patates nişastası kotaları

Patates nişastası kotalarının uygulanma süresine 2 yıllık bir ilave söz konusu olup, 2013 yılında kaldırılması planlanmaktadır. Ayrıca üretim iadeleri 2010 yılında kaldırılacaktır.

— Süt kotaları

Komisyon süt kota rejiminin 31 Mart 2015 tarihinden sonrasına uzatılmamasını istemektedir. Pazara yönelik üretimin gerçekleştirilmesi amaçlanmaktadır.

— Diğer süt ürünleri destek programları

Peynir ve tereyağında uygulanan zorunlu özel depolama yardımına son verilmesi planlanmaktadır.

C- Kırsal kalkınmanın “Yeni Fırsatları–New Challenges” karşılayacak şekilde genişletilmesi

Üye Devletler Kırsal Kalkınma Planlarını 2010 yılından itibaren 4 yeni fırsatta göre değiştirebileceklerdir. Bu fırsatlar;

1. İklim değişikliğini azaltma
2. Yenilenebilir enerji
3. Su yönetimi
4. Biyolojik çeşitlilik

2010-2013 yılını kapsayacak şekilde bu fırsatları göz önünde bulundurarak “Topluluk Stratejik Rehberi” güncellenecektir.

AB 2020 Yılı Senaryosu

1 Ocak 2007 tarihinde Avrupa Komisyonu tarafından yayımlanan 2020 Yılı Senaryosu çalışması Avrupa Birliği Tarımının gelecekte nasıl şekilleneceğine ilişkin tarımın belirli alt sektörleri ile ilgili bilgiler vermektedir.

Bu bağlamda senaryo hazırlık aşamasının tamamlanması neticesinde, Doha Kalkınma Turu görüşmelerinin başarılı ya da başarısız sonuçlanması durumlarında 3 adet senaryo ortaya çıkmıştır. Bunlar Referans Senaryo, Bölgeselleşme Senaryosu ve Liberalleşme Senaryosudur. Referans senaryo ile Doha Kalkınma Turu'nun başarılı sonuçlanması öngörülmektedir. Doha Kalkınma Turu'nun başarı ile sonuçlanması durumunda, 2013 yılına kadar tüm ihracat desteklerinin, ihracat desteklerine paralel tüm sınır desteklerinin kaldırılması ve gümrük tarife oranlarında indirimle gidilmesi düşünülmektedir. Bunun yanında AB'de şu an için 2003 yılı reformu ile %5 olan modülasyon oranı, referans senaryo ile %25'e çıkarılacaktır. Bu şekilde kırsal kalkınma fonlarının arttırılması planlanmaktadır. Gelecekte tarım ürünleri içerisinde en fazla talep göreceğ ürün grubu biyoyakıt üretiminde kullanılan enerji bitkileri olacaktır. Sığır eti üretiminde tüketici tercihlerinden ötürü 2005'e kıyasla üretimi azalacaktır ve ete olan talep domuz eti ve kanatlı etine kayacaktır. Hububat üretimi ise %10 artış gösterecektir.

Doha Kalkınma Turu'nun başarısız sonuçlanması durumunda AB, mevcut tüm gümrük tarifelerini sabitleyerek üretimi destekleyecektir. Modülasyon oranı %5 oranında kalacak, biyoyakıtlara talep artacak ve nadas

alanları yağlı tohumlar ve mısır tarımına ayrılacaktır. Çevre mevzuatı güçlendirilerek Toprak Koruma Mevzuatı uygulamaya konacaktır. Sığır eti üretiminde 2005 yılına kıyasla azalma olacak ve ete olan talep, domuz eti ve kanatlı etine kayacaktır.

Ticaretin serbestleştirilmesi kapsamında ortaya çıkan Liberalleşme senaryosu ile birlikte her türlü desteklemeler, doğrudan ödemeler, ihracat destekleri, kotalar ve tarife oranları ortadan kalkarak ticaret tamamen liberalize edilmiş olacaktır. İlk olarak 2013 yılında desteklemeler kaldırılacaktır. AB'nin rekabet gücünü arttırmak amacıyla AB çevre mevzuatı kısmen geri çekilecek ya da değiştirilecektir. Süt ve peynir üretiminde ise diğer senaryolara oranla artış yaşanacaktır.

Her üç senaryoda da Türkiye ve Batı Balkanlar'ın 2015 yılında üye olacağı öngörülmektedir. Üyelikle birlikte Referans ve Bölgeselleşme senaryolarına göre Türkiye, son üye ülkelerde olduğu gibi doğrudan ödemelere aşamalı geçiş yapacaktır. Üyelikle birlikte Türkiye'nin geleneksel ürün (hububat, et vb.) üretiminde düşüşler yaşanacağı, fiyatların düşmesi ile birlikte talebin artacağı ve bazı Avrupa ülkeleri (Bulgaristan, Romanya ve Macaristan) için yeni fırsatlar oluşacağı belirtilmektedir. Bununla birlikte Türkiye'nin AB'ye bazı sektörlerde karşılaştırmalı üstünlüğü bulunduğu ve özellikle de meyve sebze sektöründe Kuzey Avrupa ülkelerine yapacağı ihracat ile önemli fırsatlar elde edeceği ifade edilmektedir. Üyelikten sonra Türkiye'nin tarım yapısındaki değişim sürecinin ivme kazanacağı ve kırsal kalkınma alanında "kırsal alanda ekonomik aktivitelerin çeşitlendirilmesi ve hayat kalitesinin iyileştirilmesi" kapsamında ilgili fonlardan yararlanabileceği belirtilmektedir.

4.1.2. Avrupa Birliği Ortak Tarım Politikasının Bileşenleri

4.1.2.1. Avrupa Birliği Ortak Tarım Politikasının Amaçları

OTP'nın amaçları Roma Anlaşmasında şu şekilde belirtilmiştir:

- Tarım sektöründe verimliliğin artırılması,
- Tarımsal nüfusa, fert başına geliri arttırmak suretiyle insan onuruna yakışır bir yaşam düzeyinin sağlanması,
- Gıda maddelerinin temininin gün geçtikçe artan bir şekilde garanti altına alınması (Arz Güvencesi),
- Ölçülü tüketici fiyatlarının oluşturulması,
- Piyasaların istikrara kavuşturulmasıdır.

Bu hedefler çerçevesinde, OTP şekillenmiş ve tarih içinde kendine has bir yapı kurulması suretiyle söz konusu hedeflere ulaşılmaya çalışılmıştır.

4.1.2.2. Avrupa Birliği Ortak Tarım Politikasının Prensipleri

Toplulukta, tarımsal üretimi arttırmak, üreticilere daha iyi bir yaşam seviyesi oluşturmak ve piyasaları istikrara kavuşturarak tarımsal üretim arzının devamlılığını sağlamak hedeflerini gerçekleştirmek üzere, 1960 yılında tesis edilen OTP üç ana prensibe dayandırılmıştır:

i) Topluluk Tercihi İlkesi, Topluluk içinde üretilen tarım ürünlerine öncelik sağlanması ve iç piyasada üretilen ürünlerin ihracat iadeleri ve gümrük tarifeleri yoluyla korunması olarak tanımlanabilir.

ii) Tek Pazar İlkesi ise üye ülkeler arasında tarım ürünlerinin serbest dolaşımının sağlanması için; kotalar, vergiler, tarife dışı engeller gibi kısıtlamaların kaldırılması şeklinde belirlenmiştir.

iii) Mali Dayanışma İlkesi de, OTP kapsamında yapılan harcamaların, ortaklaşa oluşturulan bir bütçeden ve AB üyesi ülkelerin tamamının katkısı ile karşılanması olarak tanımlanmıştır.

Bu üç prensip çerçevesinde, hemen hemen her bir tarımsal ürün için tesis edilen “OPD” yoluyla tarımsal ürünlerin üretimi, desteklenmesi, dış ticaretine ilişkin politikalar yürütülmektedir. Söz konusu piyasa düzenleri; fiyat ve müdahale, Topluluk içi serbest dolaşım, üçüncü ülkelerle ticaret, rekabet ve finansman politikalarını da içermektedir.

4.2. Ortak Piyasa Düzenleri³

Tarım sektörü, Kurucu Anlaşmanın ekinde listelenen ürünlerin üretiminin ve ticaretinin yapıldığı sektör olarak tanımlanmaktadır. AB’ye üye ülkelerdeki tarımsal ürünlerin üretimini ve ticaretini düzenleyen kurallar bütünü OPD’ler olarak adlandırılmaktadır. Avrupa Komisyonu tarafından oluşturulan bu kurallar bütünü ile bir ürünün üretiminden tüketimine kadar geçen tüm evrelerde gözetim ve denetim yapılmaktadır. Burada ürünün üretim ve ticareti ile teknik hususların yanı sıra, üreticiler ile ilgili çeşitli gelir müdahaleleri de yapılmaktadır. Dolayısıyla yapılan müdahaleler birden çok amaç için şekillendirilmektedir.

Ortak Piyasa Düzenine Tabi Ürünler	
1. Hububat	11. Yaprak tütün
2. Çeltik	12. Taze meyve sebze
3. Şeker	13. İşlenmiş meyve sebze
4. Sofralık zeytin ve zeytinyağı	14. Keten/ Kenevir
5. Sığır ve dana eti	15. Şerbetçiotu
6. Domuz eti	16. Kurutulmuş hayvan yemleri
7. Koyun / keçi eti	17. Tohumluklar
8. Kümes hay. eti ve yumurta	18. Muz
9. Şarap	19. Çiçekler ve canlı bitkiler
10. Süt / süt ürünleri	

³ Avrupa Komisyonu, “Tek OPD Tüzüğü”, Official Journal of European Union, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:299:0001:0149:EN:PDF>

Ülkemiz açısından önemli olan ancak OPD kapsamı dışındaki ürünler ise şunlardır;

- Tane Baklagiller
- Proteinli Ürünler
- Pamuk
- Çay
- İpekböceği
- Bal

Bununla birlikte, bu ürünlerle ilgili özel düzenlemelere AB mevzuatında yer verilmiştir.

4.2.1. Pazar Müdahaleleri

4.2.1.1. Kamu Müdahalesi

Hedef Fiyat: Üreticinin eline geçmesi arzu edilen fiyattır.

Eşik Fiyat: Üçüncü ülkelerden ithal edilen ürünlerin fiyatlarını AB piyasa fiyatlarına yaklaştırmak için alınan ilave vergilerdir. Hedef fiyatı etkilemeyecek düzeydedir.

Referans Fiyat: Referans fiyat ile AB piyasa fiyatları izlenmektedir. Ürünlere göre değişen şekillerde (referans fiyatına eşit ve altında ise veya referans fiyatının belli oranına eşit ve altında) piyasalara müdahale edilmektedir.

Müdahale Fiyatı: Ürüne verilecek fiyatı temsil etmektedir.

Kamu Müdahalesine Tabi Ürünler	
Hububat	Domuz eti
Çeltik	Koyun ve keçi eti
Şeker	Sığır ve dana eti
Zeytin	Süt ve süt ürünleri

4.2.1.2. Özel Depolama Müdahalesi

Zorunlu Yardım

Zorunlu Yardımdan, Ödeme Ajansı ile sözleşme imzalayan depolama yapan işletmeler faydalanmaktadır. Zorunlu yardım, krema süt veya kremadan elde edilmiş tuzsuz tereyağı ve peynire verilmektedir. Bu ürünlerde depoculara verilen yardım, ürünlerin kalite, kalite grupları, kalite dereceleri, kategorileri, paketleme, etiketleme, maksimum dayanım yaşları, koruma süreleri, özel depolama süreleri gibi kriterlere göre verilmektedir.

İhtiyari Yardım

Beyaz şeker, zeytinyağı, taze veya dondurulmuş et, süt tozu, dayanıklı peynirler, koyun ve keçi sütünden üretilen peynirler, domuz eti, koyun ve keçi eti ürünlerine Avrupa Komisyonu tarafından ihtiyari yardım verilmektedir. Fakat yardım oranları ürünlere göre değişim göstermektedir.

4.2.1.3. Özel Müdahale Önlemleri

İstisnai Piyasa Destek Önlemleri

Topluluk içinde ve üçüncü ülkelerle yapılan ticarete hayvan hastalıkları ile mücadele ve tüketicinin güven kaybı durumlarında sığır-dana eti, koyun-keçi eti, domuz eti, yumurta, kümes hayvanları eti, süt ve süt ürünleri için Avrupa Komisyonu tarafından önlemler alınmaktadır. Bu önlemlerin finansmanında Topluluk katkısı %50'dir. Ancak sığır dana eti, süt ve süt ürünleri, domuz eti, koyun ve keçi eti sektörlerinde yaşanacak şap hastalığı ile mücadelede Topluluk katkısı % 60'a kadar çıkabilmektedir.

Diğer Özel Önlemler

Özel önlemler hububat, çeltik ve şeker uygulanmaktadır. Hububatın satış prosedürlerin veya elden çıkarma prosedürlerini ve özel müdahale önlemi uygulanmasını Avrupa Komisyonu belirlemektedir. Çeltik sektöründe, Topluluğun belli bölgelerinde büyük çaplı kamu müdahalesinin önüne geçmek ve doğal afetler sonucu yaşanabilecek çeltik sıkıntısının önüne geçmek için özel önlemler alınabilmektedir.

4.2.1.4. Arzın Sınırlandırılması

Maksimum Garanti Kotaları

Süt ve süt ürünleri, şeker, izoglikoz ve inulin şurubunun üretiminde miktar bazında uygulanan kısıtlamalardır. Kotalar, Topluluk ve ulusal düzeyde eşiklerle belirlenmekte olup üye ülkeler kendi çiftçilerine bu kotaları üretim potansiyellerine göre tahsis etmektedir. Belirlenen kotaların aşılması durumunda yardım miktarları azaltılmakta ve buna ek olarak Avrupa Komisyonu'nca cezai nitelikte miktar bazında ilave vergiler alınmaktadır. Ancak önümüzdeki yıllarda özellikle de süt ve süt ürünlerinde kotaların tamamen kaldırılması öngörülmektedir.

Maksimum Garanti Alanları

Yardımların alan bazında sınırlandırıldığı ve Avrupa Komisyonunca üründen ürüne değişen ekim alanı limitlerinin uygulandığı yardım şeklidir. Limitler Topluluk ve Ulusal düzeyde belirlenmektedir. Maksimum Garanti Alanları ile belirlenen limitlerin aşılması durumunda, verilecek yardım miktarı, aşılan oran kadar azaltılarak üye ülke çiftçilerine verilmektedir. Verilecek yardım ve yardımın indirim oranı belirli dönemlerde Topluluk Resmi Gazetesi'nde yayımlanmaktadır.

4.2.2. Destekler

4.2.2.1. Tek Çiftlik Ödemesi

2003 yılında yapılan OTP reformu ile birlikte doğrudan destekler Tek Çiftlik Ödemesine dönüştürülmüştür. 2000–2002 üretim dönemlerinde verilen doğrudan desteklerin ortalamaları daha sonraki yıllarda verilecek yardım miktarı olarak belirlenmiş ve sabitlenmiştir. Verilecek yardımların üretimden bağımsız olarak verilmesi planlanmıştır. Bu bağlamda üretim yapma zorunluluğu ortadan kaldırılarak çiftçiler arazilerinde ekim yapmasalar bile desteklerden faydalanabilir hale getirilmiştir. Bu sabitlenmiş olan yardımın çiftçilere verilmesi de belirli koşullara bağlanmıştır. Arazilerin iyi tarımsal ve çevresel koşullarda muhafaza edilmesi ve zorunlu toprak yönetimi ile çevre, bitki-hayvan sağlığı vs. ilişkin zorunlu standartlara uyulması zorunluluğu getirilmiştir. Verilecek yardımın belli oranı üretimle ilişkilendirilmiştir. Buna göre ürünlere göre üretim yapması durumunda verilecek yardım oranları aşağıda yer almaktadır;

- Tarla bitkileri alan ödemesi (% 40)
- Koyun ve keçi ödemeleri (% 50)
- Sığır ve dana eti ödemeleri (destek türüne göre farklı)
- Zeytinyağı ödemeleri (% 40-zeytinlikler için)
- Pamuk ödemeleri (% 35)

- Tütün ödemeleri (% 60-2010'da tamamen bağımsız)
- Şerbetçiotu ödemeleri (% 25)

1 Mayıs 2004 tarihi itibariyle AB'ne üye olan 10 Merkezi ve Doğu Avrupa Ülkesi (MDAÜ) eski üyelerle aynı oranda yardımlardan faydalanmamışlardır. Bu yeni 10 MDAÜ için 10 yıllık bir geçiş dönemiyle birlikte yeni ülkelerin aldığı yardım miktarı 2013 yılında eski üyelerin aldığı yardım miktarıyla eşitlenecektir. Bu ülkeler 2004 yılında eski üyelerin aldığı yardımın % 25'ini, 2005 yılında % 30'unu 2006 yılında % 35'ini alacak, 2007 ve daha sonraki yıllarda her yıl yaklaşık % 10'luk bir artırım ile yardım oranı 2013 yılında eşitlenmiş olacaktır. Yeni üye ülkelere böyle bir aşamalı geçiş süreci uygulanmasının nedenleri şu şekilde özetlenebilir:

- a) Piyasa fiyatları üzerinde bir şok etkisi yaratılmaması,
- b) Yeni üye ülkelerin AB bütçesi üzerinde oluşturacağı yükün daha hafif hissedilmesi için yumuşak bir geçiş ile bu entegrasyonun sağlanması,
- c) Yeni üye devletlerin karmaşık çiftçi destekleme sistemleri konusunda çok az tecrübeye sahip olmaları,
- d) Standart AB programları için gerekli kontrol sistemlerinin oluşturulmasının yeni üye devletlerde zaman alması,
- e) Tek çiftlik ödemesi için, çiftçilerin ödeme haklarının AB-15'te kullanılan aynı referans dönemler bazında hesaplanmasının imkânsız olması.

Tek Çiftlik Ödeme Planı'na geçiş için resmi tarih 1 Ocak 2007 olarak belirlenmiştir. Ancak bazı eski üye ülkeler bu planı 2005 ve 2006 yıllarından itibaren uygulamaya başlamışlardır. Yeni üye ülkeler ise bu planı en geç 2013 yılına kadar uygulamak zorundadır. Ünelere göre Tek Çiftlik Ödeme Planı'na geçiş takvimi Avrupa Komisyonu'nca belirlenmiş durumdadır.

4.2.2.2. Üretim Yardımı

Üretim yardımı altında tohum üretim yardımı ile şeker pancarı ve şeker kamışı üreticileri için değişen oranlarda yardım verilmektedir.

4.2.2.3. İşleme Yardımı

AB’nde işleme yardımı üreticilere verilmeyip, işleyicilere verilmektedir. Bu kapsamda 4 ürüne işleme yardımı verilmektedir. Bunlar;

- İşlenmiş meyve ve sebze, narenciye dahil (ürüne göre farklı oranlarda,(€/100kg))
- Lifli bitkiler (farklı oranlarda)
- Şarap (damıtıcı yardımı şeklinde, ürüne göre farklı oranlarda)
- Kuru yem

4.2.3. Üretim ve Pazarlama Kuralları

4.2.3.1. Pazarlama Standartları ve Üretimle İlgili Koşullar

OPD kapsamındaki ürünler kalite, sınıflandırma, ağırlık, ebat, paketlenme, depolama, taşıma ve etiketleme gibi kriterlere tabidirler. Bu kriterlerle, tüketicilerin üretim hakkında yeterli bilgiye sahip olması amaçlanmaktadır. Bu çerçevede üye ülkelerde standartlara uyulup uyulmadığı kontrol edilmekte ve gerekli durumlarda cezai yaptırımlar uygulanmaktadır. Pazarlama Standartları ve üretimle ilgili koşullara tabi ürünler şunlardır;

- Zeytin
- Muz
- Meyve ve sebze
- Canlı Bitkiler
- Yumurta
- Kanatlılar
- Süt ve süt ürünleri
- Şerbetçiotu

4.2.3.2. Üretici Örgütleri

Üretici örgütleri, rekabet çerçevesi içerisinde bağımsız çalışan, üyelerin özerkliğini sürdüren, gönüllülük esasına dayalı, ilgili üye devlet tarafından tanınmış olan tüzel kişilerdir. Üretici örgütleri girdi sağlamakta, pazarlama ve dış satım işlemlerini gerçekleştirmektedirler. Kısaca ifade etmek gerekirse ürünlerin daha kolay pazarlanması amacıyla kurulmuş örgütlerdir. Amaçları arasında;

- Kalite, miktar ve izlenebilirlik açısından piyasa talebine göre üretimin uygunluğunu güvence altına almak,
- Ürünlerin gruplandırılmasını ve pazarlanmasını sağlamayı geliştirmek,
- Üretim maliyetlerini azaltmak ve üretici fiyatlarını dengelemek,
- Çevre dostu kültürel uygulamaları geliştirmek,
- Pazar yönelimini güçlendirmek yer almaktadır.

4.2.4. Üçüncü Ülkelerle Ticaret

4.2.4.1. İthalat / İhracat Lisansları

Geçerlilik süresi ve teminat tutarlarının yetkili merciler tarafından düzenlendiği, ithalatı/ihracatı yapılacak ürünlerin özelliklerini ortaya koyan lisanslardır. Bu lisanslar olmaksızın bahse konu ürünün dış ticareti yapılamamaktadır.

AB’de ithalat ve ihracat lisanslarına tabi olan ürünler şunlardır;

İthalat Lisansına Tabi Ürünler: Hububat, Çeltik, Şeker, Tohumluklar, Zeytin, Ketene-kenevir, Muz, Canlı bitkiler, Sığır ve dana eti, Süt ve süt ürünleri, Koyun-keçi eti, Domuz eti, Yumurta, Kanatlı eti, Etil alkol, Meyve – sebze.

İhracat Lisansına Tabi Ürünler: Hububat, Pirinç, Şeker, Zeytin, Sığır-dana eti, Süt ve süt ürünleri, Domuz eti, Koyun-keçi eti, Kanatlılar, Yumurta, Etil alkol, Meyve – sebze.

4.2.4.2. Dâhilde İşleme Rejimi

Dâhilde İşleme Rejimi; firmaların, öngörülen süre zarfında işlendikten sonra ihraç edilmek şartıyla, ihraç ürünlerinin üretiminde ihtiyaç duydukları malları, ithalatta alınması gereken her türlü vergiden muaf olarak ve ticaret politikası önlemlerine tabi olmaksızın, getirmelerine imkân sağlayan bir sistemdir.

4.2.4.3. Hariçte İşleme Rejimi

Hariçte İşleme Rejimi; Ürünün daha ileri safhada işlenmek üzere geçici olarak Avrupa Birliği Bölgesi dışına veya serbest bölgelere ihraç edilmesi ve bu işleme faaliyetleri sonucunda elde edilen ürünlerin tam veya kısmi gümrük vergisi muafiyeti uygulanarak serbest dolaşıma girmesidir.

4.2.4.4. İhracat Sübvansiyonu

AB Üçüncü Ülkelere ihracatta belli ürünler için ihracat sübvansiyonları vermektedir. AB piyasa fiyatları dünya piyasa fiyatlarından yüksek olduğu için AB bu aradaki fark kadar kendi üreticilerine ihracat geri ödemeleri şeklinde sübvansiyon vermektedir. İhracat sübvansiyonlarına tabi olan ürünler şunlardır:

- Şeker
- Süt ve süt ürünleri
- Sığır-dana eti
- Tarla bitkileri
- Kümes hayvanları eti, yumurta ve domuz eti
- Çeltik

Bunun yanında Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) çerçevesinde yeniden başlayan Doha Kalkınma Turu görüşmeleri ile birlikte 2005 yılında Hong Kong'da yapılan Bakanlar Konferansında tüm DTÖ üyesi gelişmiş ülkelerde 2013 yılına kadar ihracat sübvansiyonlarının kaldırılması kararı alınmıştır. Bu

gelişme ile birlikte AB, pamukta ve taze meyve sebze sektöründe verilmekte olan ihracat sübvansiyonlarını kaldırmıştır.

4.2.4.5. Gümrük Koruması

Gümrük koruması doğrudan bir yardım olmayıp, dolaylı olarak AB iç piyasalarındaki ürünlerini korumak amacıyla üçüncü ülkelerden “Gümrük Vergileri” almak yoluyla yerli üreticiye sağlanan dolaylı bir yardımdır. Doha Kalkınma Turu görüşmeleri çerçevesinde yüksek tarife oranlarında daha yüksek olmak üzere, (yüksek tarifelerde yüksek indirim, düşük tarifelerde daha az indirim) Gümrük tarife oranlarının belli oranlarda indirilmesi öngörülmektedir.

4.2.5. Tek Ortak Piyasa Düzeni Tüzüğü

“Tek OPD Tüzüğü” olarak adlandırılan, 22 Ekim 2007 tarih ve 1234/2007 sayılı “Bazı Tarım Ürünleri İçin Özel Hükümler Getiren ve Tarımsal Pazarlar İçin Ortak Bir Düzen Kuran Konsey Tüzüğü” tarım sektöründeki mevzuatı önemli ölçüde sadeleştirmiştir.

Tek OPD Tüzüğü, farklı tarımsal ürünler için 21 ayrı OPD kuran düzenlemeleri tek bir çatı altında toplamakta ve onların yerine geçmektedir. Bu ürünler canlı ağaçlar, süs bitkileri, diğer OPD’ler tarafından kapsanmayan bir çok ürüne yönelik OPD, kanatlı hayvan eti, domuz eti, yumurta, tütün, muz, meyve ve sebzeler, işlenmiş meyve ve sebzeler, sığır dana eti, süt, şarap, keten ve kenevir, koyun ve keçi eti, tahıllar, çeltik, kuru yem, zeytinyağı, tohumlar, şerbetçiotu ve şeker şeklinde sıralanmaktadır. Tek OPD kapsamına daha önceden OPD kapsamında bulunmayan arıcılık ve ipekböcekçiliği de dahil edilmiştir.

Her ürünün kendine has özelliklerinden kaynaklanan farklı kurallara sahip olması söz konusudur. Bu bakımdan, bu güne kadar her ürünün kendi ortak piyasa düzenini kuran bir düzenlemesi vardı. Bunun sonucunda ürünler arasında önemli derecede örtüşmeler ve bazen de benzer bir problemin

çözümünde farklı araçların kullanılması durumu ortaya çıkmaktaydı. Yeni düzenleme ile önemli ölçüde mevzuat sadeleştirilmesi yapılmaktadır. Ayrıca OPD'lerin içerdikleri kurallar da gözden geçirilmiş olup, karmaşık usuller bütçe değişikliği yapılmaksızın sadeleştirilmiştir. Ortak piyasa düzenlemelerinde içerik açısından herhangi bir değişiklik olmaması yanında mekanik ve birleştirme ve sadeleştirme çalışması yapılmaya devam edilmektedir.

Tek OPD Tüzüğü'nün 1 Ocak 2008 tarihinden itibaren yürürlüğe girmesiyle 2008 yılı içinde ve 2009 yılı başından itibaren toplam 48 adet Tüzük yürürlükten kalkacaktır. Tek OPD Tüzüğü yedi bölümden oluşmaktadır;

1. Başlangıç Hükümleri: Bu bölümde Tüzük kapsamına giren ürün ve ürün grupları, ürünlere göre pazarlama yılları, temel tanımlar ve Komisyonun sahip olduğu yetkiye ilişkin açıklamalar yapılmıştır.

2. İç Pazar: Bu bölüm Pazar müdahaleleri ve pazarlama ve üretime ilişkin kurallar şeklinde iki alt başlığa ayrılmıştır.

a. Pazar Müdahaleleri: Özel depoculuk ve kamu müdahalesi, şeker, çeltik ve tahıllara uygulanan özel müdahale önlemleri, şeker ve sütte uygulanan üretim sınırlaması sistemi ve destek programları kapsamında işleme yardımları, üretim geri iadesi, süt ve süt ürünleri sektörüne yönelik destekler, sofralık zeytin ve zeytinyağına ilişkin destekler, tütün fonları ile arıcılık ve ipekböcekçiliği sektörlerine verilen desteklemelere dair kurallar açıklanmıştır.

b. Pazarlama ve Üretime İlişkin Kurallar: Pazarlama standartları, üretim koşulları ve üretici örgütleri, branşlar arası örgütler ve işleyici örgütlere ilişkin kurallar açıklanmıştır.

3. Üçüncü Ülkelerle Ticaret: İthalat ve ihracat kapsamında ithalat lisanları, ithalat vergileri, ithalat kota yönetimi, bazı ürünlere ilişkin özel ithalat

önlemleri, ihracat lisansları, ihracat iadeleri, süt ve süt ürünlerine ilişkin ihracat kota yönetimi, üçüncü ülkelere yapılan özel ihracat ilişkileri, canlı bitkilerin ihracatına ilişkin özel hükümler ile dâhilde ve hariçte işleme hakkında kurallar açıklanmıştır.

4. Rekabet Kuralları: İşletmelere uygulanan rekabet kuralları ve devlet yardımlarına ilişkin hükümler açıklanmıştır.

5. Sektörlere İlişkin Özel Hükümler: Süt ve süt ürünleri sektöründeki destekleyici vergiler, bazı sektörlerdeki raporlama faaliyetleri, şerbetçiotu sektöründe sözleşmelerin kaydı, iç pazar fiyatlarındaki bozulmalar, dünya piyasalarındaki fiyat değişiklikleri nedeni bozulmalar, etil alkol sektöründe üye ülkelerin Komisyonu bilgilendirmelerine ilişkin kurallar düzenlemiştir.

6. Genel Hükümler: Mali hükümler, olağanüstü durumlar, üye ülkelerle Komisyon arasındaki bilgi değişimi, kontroller, idari hükümler ve cezalara ilişkin kurallar açıklanmıştır.

7. Uygulama, Geçiş ve Nihai Kurallar: OPD Yönetim Komitesi, tüzük değişiklikleri ve yürürlükten kalkan tüzükler, geçiş kuralları ve yeni tüzüğün yürürlüğe girişiyle ilgili bilgiler verilmiştir.

4.3. Yatay Konular ⁴

OTP'nin yönetimi için gerekli mekanizmaların kurulmasını içeren mali ve idari yapılar Yatay Konular kapsamında değerlendirilmektedir. Ayrıca, bu kapsamdaki düzenlemeler, ayrı ayrı tarımsal ürünlere yönelik olmayıp, tüm ürün ve ürün gruplarını kapsamaktadır. Özellikle yüksek yatırım gerektiren konular olmalarından dolayı AB'ne uyum sürecinde en çok zorlanacağımız kısımlardan birisini oluşturmaktadır.

⁴ http://ec.europa.eu/agriculture/index_en.htm

Yatay konular kapsamında değerlendirilen başlıca konular şunlardır:

- Entegre İdare ve Kontrol Sistemi
- Çiftlik Muhasebe Veri Ağı
- Organik Tarım
- Devlet Yardımları
- OTP Finansmanı
- Kalite Politikası

4.3.1. Entegre İdare ve Kontrol Sistemi

OTP kapsamında destek planlarıyla ilgili olan destek başvurularındaki ve bu başvurulara ilişkin beyanlardaki hata ve usulsüzlükleri engellemeyi ve desteklerin doğru bir şekilde dağıtılabilmesini sağlamayı amaçlayan Entegre İdare ve Kontrol Sistemi (Integrated Administration and Control System - IACS), destek başvurularının ve ödemelerinin idaresini ve kontrolünü gerçekleştirmeye yönelik olarak geliştirilmiş bir entegre sistem olarak tanımlanabilir.

IACS, AB’de ilk olarak 1992 yılında 3508/92 (AET) sayılı “Belirli Topluluk Destek Planları için Entegre İdare ve Kontrol Sistemi Kuran Konsey Tüzüğü”⁵ ile ortaya çıkmıştır. Bu Tüzük ile AB, çiftçilerin destek başvuruları ve bu kapsamdaki beyanlarının ve yapılan destek ödemelerinin idaresinin ve kontrolünün sağlanması için üye devletlerin IACS’ı kurmalarını zorunlu tutmuştur.

2003 yılında 1782/2003 (AT) sayılı “Ortak Tarım Politikası Kapsamındaki Doğrudan Destek Planlarına Yönelik Ortak Kuralları Belirleyen ve çiftçiler için Belirli Destek Planları Oluşturan Konsey Tüzüğü”⁶ kabul

⁵ Council Regulation (EEC) No 3508/92 of 27 November 1992 establishing an integrated administration and control system for certain Community aid schemes OJ L 355, 5.12.1992

⁶ Council Regulation (EC) No 1782/2003 of 29 September 2003 establishing common rules for direct support schemes under the common agricultural policy and establishing certain support schemes for farmers and amending Regulations (EEC) No 2019/93, (EC) No 1452/2001, (EC) No 1453/2001, (EC) No 1454/2001, (EC) 1868/94, (EC) No 1251/1999, (EC) No 1254/1999, (EC) No 1673/2000, (EEC) No 2358/71 and (EC) No 2529/2001, OJ L 270, 21.10.2003

edilmiştir. Bu Tüzük ile IACS'ı kuran 3508/92 sayılı Konsey Tüzüğü yürürlükten kaldırılmış ve şu anda IACS konusunda geçerli olan düzenleme 1782/2003 sayılı Konsey Tüzüğü'dür. Bu Tüzüğe göre IACS aşağıda sıralanan unsurları kapsamaktadır:

- Bilgisayar Destekli Veri Tabanı: Her bir tarımsal işletme için destek başvurularından elde edilen veriler bilgisayar destekli bir veri tabanına kaydedilmektedir.
- Tarımsal Parseller İçin Bir Tanımlama Sistemi (Arazi Parsel Tanımlama Sistemi - The Land Parcel Identification System - LPIS): Haritalar, arazi kayıt dokümanları veya diğer kartografik referanslar temelinde tarımsal parsellere yönelik bir tanımlama sistemi kurulmaktadır. Sistemde, bilgisayar destekli Coğrafi Bilgi Sistemi teknikleri (tercihen hava veya uydu orto-görüntülerini içeren) ile 1:10.000 ölçekli kartografi ölçeğindeki kesinliği sağlayan homojen bir standart kullanılmaktadır. Bu sistemin amacı, tarım parsellerinin güvenilir bir şekilde tespit edilmesini ve çiftçilerin beyanları ile bunların kontrolü için referans olarak kullanılan arazi parselleri hakkında bilgi depolanmasını sağlamaktır.
- Ödeme Haklarının Tanımlanması ve Kaydına Yönelik Sistem: Ödeme haklarının tanımlanması ve kaydı ile ilgili sistem, destek başvuruları ve tarımsal parseller için tanımlama sistemi ile çapraz kontrollerin yapılmasına ve bu hakların doğrulanmasına olanak verecek şekilde kurulmaktadır.
- Destek Başvuruları: Her yıl her bir çiftçi, işletmedeki tüm tarımsal parselleri, ödeme haklarının sayısı ve miktarı ile diğer bazı bilgileri belirtecek şekilde doğrudan ödemeler için başvuruda bulunmaktadır.

— Entegre Kontrol Sistemi: Destek başvurularıyla ilgili olarak aşağıda sıralanan kontroller yapılmaktadır:

- *İdari kontroller*; bu kapsamda verilerin ve beyanların % 100'ünün, kendi içinde tutarlılığı ve dış kontrollerde tutarlılığı değerlendirilmekte ve karşılıklı kontrolleri yapılmaktadır. Diğer bir ifadeyle, idari kontroller ile bir yandan tarım işletmelerine ilişkin olarak başvuru sırasında elde edilen verilerin, sistemde hali hazırda kayıtlı olan o işletmeye ait verilerle tutarlılığı değerlendirilirken, diğer yandan tarım işletmelerine ilişkin olarak başvuru sırasında elde edilen veriler, aynı alan üzerine çoklu başvuruların yapılıp yapılmadığının tespiti açısından karşılıklı olarak değerlendirilmektedir.
- *Risk analizleri*; rastgele seçilmiş dosyalar (tüm dosyaların % 20-25'i oranında) ve belli risk faktörleri için seçilmiş dosyalar üzerinden yapılmaktadır.
- *Yerinde kontroller*; haber vermeden yapılan kontroller ve yerinde nokta kontrolleri olmak üzere iki şekilde yapılmaktadır. İşletmeleri yerinde görme şeklinde arazi ziyaretleri veya uzaktan algılama teknikleri kullanılarak gerçekleştirilmektedir.

— Destek Başvurusunda Bulunan Her Bir Çiftçinin Kimliğinin Kaydedilmesi İçin Tek Bir Sistem: Destek başvurusunda bulunan her bir çiftçiye ilişkin kimlik kayıtları tek bir sistemde toplanmaktadır.

— Hayvan Kimlik ve Kayıt Sistemi: Belirli kurallara göre kurulmuş bir hayvan kimlik ve kayıt sistemi IACS ile bağlantılı olacaktır.

4.3.2. Çiftlik Muhasebe Veri Ağı

Çiftlik Muhasebe Veri Ağı (Farm Accountancy Data Network - FADN), AB üyesi ülkelerdeki tarımsal işletmelerin yıllık gelir ve faaliyetlerine ilişkin muhasebe verilerinin toplandığı bir bilgi sistemidir. Bu sistem, OTP'nin

şekillendirilmesi ve etkinliğinin artırılmasında Avrupa Komisyonu tarafından kullanılan en önemli araçlardan birisidir.

AB, 1965 yılında yürürlüğe giren 79/65 sayılı Tüzük⁷ ile OTP'nin yönlendirilmesi, üye ülkelerin işletmelerinin karşılaştırılması ve OTP'nin tarımsal işletmeler üzerindeki etkisini denetlemek üzere, aynı türde verileri oluşturmak amacıyla gönüllülük esasına dayanan FADN sistemini kurmuştur.

FADN ile 105.000 çiftlikten veriler toplanmakta ve analizi yapılmaktadır. Bu incelemenin yapılması için her üye devlette iki kurumun var olması gerekmektedir:

- Verilerin toplanması ve iletilmesinden sorumlu İrtibat Kurumu,
- Çiftliklerin seçiminden sorumlu Ulusal Komite'dir. Üye devlet bölgelerden oluşuyorsa bahsi geçen Ulusal Komite, Bölgesel Komitelere ayrılmaktadır.

Seçilmiş işletmelerden toplanan bilgi, her örnek çiftlik için, yaklaşık 1000 değişkeni içermekte ve irtibat acenteleri tarafından gönderilmektedir. Bu değişkenler:

- Fiziksel ve yapısal veriyi; konum, mahsul alanları, çiftlik hayvanları sayısı ve işgücünü,
- Ekonomik ve finansal veriyi; farklı mahsullerin üretim değerleri, stok satışları, satış ve satın alma, ürün fiyatı, mal, ödenecek borç, üretim kotaları ve sübvansiyonları gibi OTP'nin uygulaması ile ilgili konuları kapsayan önlemleri içermektedir.

⁷ Regulation No 79/65/EEC of the Council of 15 June 1965 setting up a network for the collection of accountancy data on the incomes and business operation of agricultural holdings in the European Economic Community, OJ 109, 23.6.1965

FADN'nın kurucu mevzuatında bireysel çiftliklere ilişkin tüm verilerin azami gizlilikte işleme alınması şart koşulmuştur. FADN verileri hiçbir şekilde vergilendirmeye yönelik olarak kullanılmamaktadır.

FADN verilerinin kullanım amacı aşağıda sıralanmıştır:

- OTP'nin hedeflerinin belirlenmesi,
- OTP'nin sonuçlarının değerlendirilmesi,
- Tarımsal işletmelere ait doğru ve geçerli verinin toplanması,
- Tarımsal işletmelerin yıllık gelirlerinin izlenmesi,
- Tarımsal ürün pazarlarının kontrol edilmesi,
- Tarımsal işletmelere ait teknik ve finansal bilgilerin değerlendirilmesi, bir sorun olması durumunda, sorunun finansal veya teknik nedenlerden kaynaklandığının tespiti ve destekleme şeklinin buna göre yapılmasıdır.

Komisyona bu konuya ilişkin faaliyetlerine “Çiftlik Muhasebe Veri Ağı Topluluk Komitesi” yardımcı olmaktadır.

4.3.3. Organik Tarım

Organik Tarım; kimyasal girdi kullanmadan tarımsal ürünlerin üretimden tüketime kadar olan her aşamasının kontrol altında olduğu sertifikalı tarımsal üretim biçimidir. Organik tarımın amacı, tarımsal üretim faaliyeti sırasında toprak, su ve havayı kirletmemek ve çevre, bitki, hayvan ve insan sağlığını korumaktır.

Organik tarım, ekolojik dengenin korunması ve aile işletmeciliği şeklinde bitkisel ve hayvansal üretimin birlikte yapılması ile işletmelerin kendi kendine yeterliliğini sağlamaktadır.

Organik ürünler ticarete konu olunca beraberinde kontrol ve sertifikasyona ilişkin yasal düzenlemeler gündeme gelmiştir. Avrupa'da

önceleri her ülke kendine göre bazı düzenlemeler yapmış, daha sonra 24 Haziran 1991 tarihinde Avrupa Topluluğu içinde organik tarım faaliyetlerini düzenleyen 2092/91 sayılı Yönetmelik⁸ yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

AB Organik Tarım Yönetmeliğine göre üye ülkeler, yetkili otorite tarafından ya da akredite olmuş özel kuruluşlarca gerçekleştirilecek bir denetim sistemi kurmak zorundadır. Özel kuruluşlar tarafından kontrol işlemi gerçekleştirilen ülkelerde, özel kuruluşların onaylanması ve denetlenmesi için de bir otorite oluşturulması gerekmektedir. Bu otorite organik tarımla ilgili birçok görevinin yanında, kontrol kuruluşlarının etkili ve objektif olarak görevlerini yerine getirebilme kapasitesini garantileyen denetimleri yapmaktadır. Kontrol kuruluşlarının yılda en az bir kez işletmeyi haberli yada habersiz olarak ziyaret ederek denetim yapmaları gerekmektedir. Her üye ülkede, sertifikasyon kuruluşlarının güvenilir sertifikalandırma yaptıklarını garanti etmek amacıyla, bu kuruluşların Avrupa Standardizasyon Komitesi (CEN) tarafından çıkarılan EN 45011 (ISO 65) standartlarına uygun faaliyette bulduklarına dair akreditasyonları gereklidir.

Üçüncü ülkelere gelen ürünlerin organik üretim kurallarına göre üretildiği belirlendikten sonra üye ülke pazarında satılmasına izin verilmektedir. Bu nedenle üçüncü ülkede üye ülkelerdekine eşdeğerde organik üretim kurallarını içeren bir yönetmeliğin olması zorunludur. Bu üçüncü ülke ürününün iç pazarda güvenilirliğinin ve adil ticaretin sağlanması açısından gereklidir. Komisyon incelemeleri sonucunda üçüncü ülkenin organik üretim kuralları ile üye ülke kuralları arasında eşitlik saptandığı takdirde bu üçüncü ülkeyi onaylanmış listeye almaktadır. Bunun anlamı, bu üçüncü ülkenin ürünlerinin AB’nde serbestçe dolaşabilmesidir. Bu listeye giren ülkeler; Arjantin, İsrail ve İsviçre’dir.

⁸ Council Regulation (EEC) No 2092/91 of 24 June 1991 on organic production of agricultural products and indications referring thereto on agricultural products and foodstuffs, OJ L 198, 22.7.1991

AB 28 Haziran 2007 tarihinde, organik üretim ve organik ürünlerin etiketlenmesine ilişkin 834/2007 sayılı Komisyon Tüzüğü'nü⁹ kabul etmiştir. Böylece, Avrupa Topluluğu içinde organik tarım faaliyetlerini düzenleyen 2092/91 sayılı Tüzük, 1 Ocak 2009 tarihinden itibaren yürürlükten kalkacaktır. Yeni Tüzük hem üreticiler, hem de tüketiciler açısından bazı sadeleştirmeler içermektedir. Yeni düzenleme ile organik üretime ilişkin temel kurallar, prensipler ve hedefler belirlenmiştir. Ayrıca Tüzük yeni bir daimi ithalat rejimi ve daha kalıcı bir kontrol rejimi öngörmektedir. AB organik tarım logosunun kullanımı zorunlu olmakla beraber bu logoya ulusal ya da özel logolar da eşlik edebileceklerdir. Ürünlerin nerede yetiştirildiği konusunda tüketiciler bilgilendirilmek zorundadır. Ürün içeriğinin en az % 95'i organik ise organik tarım logosu taşıyabilecektir. Genetiği değiştirilmiş organizmaların kullanımında uygulanan yasak devam etmektedir. Ancak yeni tüzük ile tanıma alınmış genetiği değiştirilmiş organizmaların rastlantısal olarak var oluşuna ilişkin % 0,9'luk bir genel limit organik ürünlerin üretiminde olmasına izin verilmiştir. Organik tarımda kullanılan, onaylanmış maddelerin listesinde bir değişiklik olmamıştır. Yeni kurallar organik su kültürü, şarap, su yosunu ve mayalara ilişkin ilave kurallar için temel oluşturmuştur.

4.3.4. Devlet Yardımları

Tarım sektöründe devlet yardımları kuralları üç farklı prensibe dayalı bir şekilde karşımıza çıkmaktadır. İlki, tarımsal devlet yardımlarının rekabet politikasının genel prensiplerine tabi olmasıdır. İkinci olarak, tarım sektöründeki devlet yardımları kurallarının Topluluk ortak tarım ve kırsal kalkınma politikalarına uyumlu olması gerekmektedir. Son olarak, kuralların özellikle DTÖ Tarım Anlaşması gibi Topluluğun uluslararası taahhütlerine uygun olması gerekmektedir.

⁹ Council Regulation (EC) No 834/2007 of 28 June 2007 on organic production and labelling of organic products and repealing Regulation (EEC) No 2092/91, OJ L 189, 20.7.2007

AB'nin temel prensiplerinden birisi de, serbest ve bozulmamış bir rekabet sisteminin sürdürülmesidir. Devlet yardımlarına ilişkin topluluk politikası; AB'nin uluslararası taahhütlerini göz önüne alarak, serbest rekabet ortamı oluşturmak, kaynakların etkili bir şekilde dağıtımını sağlamak ve tek bir Topluluk Pazarı oluşturmaktır. Ancak Topluluğun rekabet politikasındaki yasal araçlar, tarım sektöründeki devlet yardımlarıyla doğrudan ilgili değildir.

1698/2005 sayılı Konsey Tüzüğü'nün¹⁰ yürürlüğe girmesi ile Topluluk tarafından uygulanan kuralları revize edilmiş, güncellenmiş ve toplulaştırılmıştır. Üye Devletlerle yapılan çok taraflı görüşmeleri takiben 2006 yılında Komisyon, 1 Ocak 2007 tarihinde yürürlüğe giren tarım sektöründe Devlet Yardımları için Topluluk Rehberi¹¹ (Community Guidelines for State aid) adlı belgeyi kabul etmiştir.

Farklı türdeki devlet yardımları için yeni bir çerçeve çizen Rehber, bir yandan tarımsal ürünlerin kalitesini yükseltmek ve geliştirmek, diğer yandan kırsal alanda geleneksel mirasın ve çevrenin korunması için gereksinimleri ve tarım politikasındaki yeni gelişmeleri dikkate almıştır.

Yeni Rehberin hareket noktası, tarım sektöründeki herhangi bir devlet yardımının, Topluluğun ortak tarım ve kırsal kalkınma politikalarıyla ve özellikle DTÖ Tarım Anlaşmasındaki Topluluğun uluslararası taahhütlerine uygun olma zorunluluğudur. Özellikle OPD mekanizmalarına müdahale eden Devlet Yardımları yasaklanmıştır. Çünkü üye devletler OPD düzenlemelerini kabul ettikleri zaman, tek taraflı destek önlemleri almayacaklarını da kabul etmektedirler.

¹⁰ Council Regulation (EC) No 1698/2005 of 20 September 2005 on support for rural development by the European Agricultural Fund for Rural Development (EAFRD), OJ L 277, 21.10.2005

¹¹ Community guidelines for State aid in the agriculture and forestry sector 2007 to 2013, OJ C 319, 27.12.2006

Buna ilaveten, Avrupa Toplulukları Adalet Divanı tarafından belirlenen prensiplere göre, devlet yardımlarının belirli ekonomik faaliyetlerin veya bölgelerin gelişmelerine gerçek bir katkı sağlaması gerekmektedir.

Bu genel prensipler ışığında rehberde, Komisyon tarafından kabul edilebilecek başlıca yardım tiplerini ve yardım verilebilmesi için gerekli şartları açıklamaktadır. Bu yardımlar;

- Çiftliklere yapılan yatırım yardımları için harcamaların normalde % 40'ına kadar olan kısmına veya az tercih edilen alanlarda % 50'sine kadar olan kısmına izin verilmektedir. Daha yüksek oranlarda yardım verilebilmesi için yatırımların geleneksel peyzajın muhafazası, kamu yararına tarımsal yapıların yeniden konumlandırılması veya çevre, hayvan refahı veya hijyenin geliştirilmesiyle bağlantılı olan yardımlar,
- Tarımsal ürünlerin işlenmesi ve pazarlanmasına yönelik yatırım yardımları sanayi sektöründe uygulanan devlet yardımları hükümleri tarafından yürütülmektedir. Yardım miktarı, sanayi sektörüne verilenlerden daha fazla olan yardımlar,
- Çiftçilerin verdiği tarım-çevresel taahhütlerin yerine getirilmesi karşılığında verilen yardımlar ve diğer çevresel yardımlar,
- Az tercih edilen alanlardaki olumsuzlukların bertaraf edilmesine yönelik verilen yardımlar,
- Genç çiftçilere yönelik verilen yardımlar,
- Erken emeklilik, tarımsal faaliyetlere ara verilmesi veya üretimin, işlemenin ve pazarlama kapasitesinin durdurulması kapsamında verilen yardımlar,
- Üretici gruplarının kurulmasına yönelik yardımlar,
- Doğal felaketler veya olağanüstü durumlar, kötü hava koşulları veya hayvan veya bitki hastalıklarının ortaya çıkması neticesinde

tarımsal üretimde oluşan zararların telafisine yönelik verilen yardımlar ve bu tip risklere karşı sigortanın teşvik edilmesine yönelik yardımlar,

- Kaliteli tarımsal ürünlerin üretimini ve pazarlanmasını, üreticilere teknik destek sağlanmasını ve canlı hayvanların genetik kalitesinin geliştirilmesini teşvik edecek yardımlar,
- Topluluğun sınır aşan bölgelerindeki topraklarına ve ege adalarına verdiği özel yardımlar,
- Natura 2000 ödemeleri ve su direktifi kapsamındaki ödemeler,
- Standartların karşılanmasına yönelik yardımlar,
- Tarımsal ürünlerin tanıtımına ilişkin yardımlar,
- Enerji ve elektrik vergisiyle alakalı AB mevzuatında bulunan tüketim vergisinden muafiyete ilişkin yardımlar,
- Ormanlık sektörüne yönelik yardımlardır.

Rehberin kapsadığı bu yardım kategorilerine ek olarak, yardımlar araştırma ve geliştirme, zor durumdaki çiftliklerin kurtarılması ve yeniden yapılandırılması ile istihdamın desteklenmesine yönelik Topluluk müktesebatına uygun olarak da verilebilmektedir.

Tarım sektöründe uygulanan devlet yardımlarının işleyişine ilişkin konular Komisyon seviyesinde Tarım Genel Müdürlüğü'nün sorumluluğu altındadır. 1 Ocak 2000 tarihinden itibaren devlet yardımlarının kayıtları Komisyon tarafından tutulmakta ve bu kayıtlardan grup muafiyetlerine ilişkin bilgiler sağlanmaktadır.

27 Mart 2006 tarihinde AB Komisyonu tarafından hazırlanan devlet yardımlarına ilişkin bir raporda, Türkiye'nin devlet yardımları konusunda ne ulusal bir mevzuata, ne de bağımsız bir ulusal devlet yardımı izleme kuruluşuna sahip olmadığına altı çizilmiştir. Bu konu, daha önce yayınlanan birçok ilerleme raporunda da vurgulanmıştır.

4.3.5. Ortak Tarım Politikasının Finansmanı

OTP harcamaları, 2005 yılına kadar Avrupa Tarımsal Garanti ve Yön verme Fonunun (Fonds Européen D'orientation et de Garantie Agricole - FEOGA) Garanti ve Yön verme bölümlerinden gerçekleştirilmekteydi. 21 Haziran 2005 tarihinde (EC) No 1290/2005 sayılı “Ortak Tarım Politikası’nın Finansmanına ilişkin Konsey Tüzüğü”¹²nün kabulü ile OTP dahilinde yapılan mali harcamalara ilişkin koşullar ve özel kurallar belirlenmiş olup, Avrupa Tarımsal Garanti Fonu (European Agricultural Guarantee Fund - EAGF) ve Kırsal Kalkınma için Avrupa Tarımsal Fonunu (European Agricultural Fund for Rural Development - EAFRD) olmak üzere yeni iki fon oluşturmuştur. 1 Ocak 2007 tarihinden itibaren bu Tüzük yürürlüğe girmiştir.

4.3.5.1. Avrupa Tarımsal Garanti Fonu

EAGF kapsamında, Komisyonun ve üye devletlerin ortaklaşa gerçekleştirecekleri aşağıda sıralanan harcamalar finanse edilmektedir:

- AB üyesi olmayan ülkelere tarım ürünlerinin ihracatları kapsamında verilen ihracat iadeleri,
- Tarımsal piyasaların düzenlenmesine yönelik yapılan müdahale önlemleri,
- OTP kapsamında çiftçilere verilen doğrudan ödemeler,
- AB pazarı içinde ve dışında üye devletler tarafından uygulanan, tarım ürünlerine ilişkin bazı bilgilendirme ve tanıtım önlemleri,
- Şeker endüstrisinde yeniden yapılandırma önlemleri kapsamındaki harcamalar.

Komisyon tarafından merkezi olarak yapılan harcamalar kapsamında EAGF aşağıda sıralanan önlemlerin finansmanını da sağlamaktadır:

¹²Council Regulation (EC) No 1290/2005 of 21 June 2005 on the financing of the common agricultural policy, OJ L 209, 11.8.2005

- Özel veterinerlik önlemleri, veterinerlik denetimleri ile gıda maddeleri ve hayvan besleme denetimleri, hayvan hastalıklarının eradikasyonu ve kontrol programları ve bitki sağlığı önlemlerine yönelik Topluluk mali katkısı,
- Doğrudan Komisyon tarafından veya uluslararası örgütler aracılığıyla tarım ürünlerinin tanıtımı,
- Tarımda genetik kaynakların kullanımını, korunmasını, tanımlanması ve toplanmasına yönelik Topluluk mevzuatına göre alınması gereken önlemler,
- Çiftlik muhasebe bilgi sistemlerinin oluşturulması ve yönetimi,
- Çiftlik araştırma sistemleri.

Komisyon, EAGF tarafından finanse edilen harcamalara yönelik paraları üye devletlere aylık geri ödemeler şeklinde vermektedir. Bu işlem üye devletlerin verdiği harcama bildirimleri temelinde yapılmaktadır. Fonlar Topluluk kurallarına uygun olmadan kullanılıyorsa, Komisyon ödemelerin azaltılmasına ya da kaldırılmasına karar verebilmektedir.

Komisyon tarafından EAGF harcamaları için net bilânço belirlenmektedir. Ayrıca Komisyon harcamalar için aylık erken uyarı ve izleme sistemi oluşturmuştur. Her ay Komisyon bu bilânço, mali yılın başlangıcında belirlenen profillere ilişkin harcama trendlerini inceleyen ve yıl boyunca nasıl geliştiğini değerlendiren bir rapor ile birlikte Konsey ve Parlamenta sunmaktadır.

İhmal ve usulsüzlüklerin bir sonucu olarak geri kazanılan her meblağ, Ödeme Kuruluşlarına ödenmektedir. Ödeme Kuruluşları bu meblağı sadece EAGF harcamalarına yönelik tahsis edilmiş bir gelir olarak kullanmaktadırlar.

4.3.5.2. Kırsal Kalkınma için Avrupa Tarımsal Fonu

EAFRD, mevcut AB mevzuatına uygun biçimde hazırlanan kırsal kalkınma programlarının uygulanmasına yönelik olarak, Komisyon ve üye devletlerin ortaklaşa yürüttükleri harcamaların finansmanında kullanılmaktadır.

Bu amaca yönelik olarak bütçe teslimleri yıllık olarak ön finansman, geçici ödemeler ve son bilânçonun ödenmesi şeklinde yapılmaktadır. Geçici ödemeler mevcut bütçe kaynaklarına göre her kırsal kalkınma programı için yapılabilmektedir. Bu ödemeler bazı şartlar dâhilinde yapılmaktadır. Örneğin, akredite olmuş ödeme kuruluşu ödeme haklarını ve harcama bildirimlerini Komisyona iletmek zorundadır. Eğer bu bildirim Topluluk standartlarını karşılamıyorsa, Komisyon ödemeleri azaltabilir veya askıya alabilir.

Her hangi bir usulsüzlük olduğu takdirde, Topluluk finansmanı tamamen veya kısmi olarak iptal edilebilir ya da bahse konu para hak sahibine ödenmişse, bu para akredite olmuş ödeme kuruluşu tarafından geri alınır. İptal ya da geri alma yoluyla elde edilen meblağ, aynı kırsal kalkınma programı dâhilinde farklı bir çalışma planı için üye devlet tarafından kullanılabilir.

Bilânçonun ödenmesi, Komisyona son uygulama raporu ile ilgili tasfiye kararının iletilmesiyle otomatik olarak gerçekleştirilir.

Topluluk fonlarının mali yönetimi Komisyon tarafından gerçekleştirilmektedir. Burada hesapların ibrası ve uygunluğun ibrası olmak üzere iki aşamalı bir prosedür söz konusudur. Üye devletlerin, fonların düzgün bir şekilde işlemesi için gerekli olan tüm bilgileri Komisyona sunmak için saklamaları gerekmektedir. Ulusal mevzuatlar dahilinde üye devletler ilave kontroller yapmaktadırlar.

4.3.5.3. Ödeme Kurumları

1290/2005 sayılı “Ortak Tarım Politikasının Finansmanına ilişkin Konsey Tüzüğü” ile üye devletlerin ödeme kurumları ve koordinatör kurumlara akreditasyon vermesi veya akreditasyonu geri almasına ilişkin kurallar

belirlenmiştir. Üye devletlerden Topluluğun mali yapısının etkili bir biçimde korunması için gerekli tüm önlemleri alması istenmektedir. Akredite edilmiş ödeme kurumları, OTP'nin yürütülmesi için Topluluk tarafından ayrılan finansmanın kullanılmasını sağlarlar. Ödemelerin tamamı ödeme kurumları aracılığıyla hak sahiplerine verilmektedir.

Ödeme Kurumunun akreditasyonuna ilişkin üç üst kurum söz konusudur.

1. Yetkili Otorite: Her üye devlette Ödeme Kurumları ile ilgili olarak yetkili bir otorite oluşturulur. Bu makam Bakan/Bakanlar veya Müsteşarlık seviyesindedir (Tarım Bakanı veya Müsteşarı). Yetkili Otorite Ödeme Kurumlarının akreditasyonunu vermek, izlemek veya bu hakkın onlardan geri alınması gibi geniş yetkilere sahiptir.
2. Sertifikasyon Kurumu: Ödeme Kurumunun dışında yapılmış, bağımsız bir kurumdur. Ödeme Kurumunun yıllık hesaplarını ve işleyiş tarzını uluslararası standartlara göre denetler ve sonuçları rapor halinde Yetkili Otoriteye iletir. Sertifikasyon Kurumu, bazı AB ülkelerinde Sayıştay gibi resmi bir kurum, bazılarında ise Price Water House gibi özel sektör kuruluşları olabilmektedir.
3. Koordinatör Kurum: Bir ülkede birden fazla Ödeme Kurumu olması durumunda AB mevzuatına göre bir Koordinatör Kurum kurulması gerekmektedir. Koordinatör Kurumun başlıca 2 temel görevi bulunmaktadır. Bunlar, ülke çapında mevcut Ödeme Kurumlarına ilişkin bilgileri Komisyona iletmek üzere bir araya getirip düzenlemek ve Sertifika Kurumunun yıllık raporları ile AB Komisyonunun raporlarına istinaden Ödeme Kurumuna akreditasyon verilmesi, akreditasyonun devam ettirilmesi veya geri alınması hususlarında Yetkili Otorite'ye öneride bulunmaktır.

Üye Devletlerin Ödeme Kurumlarının idari yapıları ve uygulamaları ülkeden ülkeye farklılık göstermektedir. Üye Devletler tarafından akredite edilen Ödeme Kurumlarının sayısı Komisyon'a danışıldıktan sonra üye devlet tarafından belirlenmektedir.

Bazı ülkelerde tek bir ödeme kurumu mevcutken, bazı ülkelerde her bir ürün grubu veya bölgeye göre ödeme kurumları oluşturulduğu için çok sayıda ödeme kurumu bulunmaktadır. Bazı ülkelerdeki ödeme kurumları, doğrudan gelir ödemeleri, ihracat geri ödemeleri ve müdahale alımları fonksiyonlarının tümünü yerine getirir. Bazı ülkelerde ise her bir fonksiyon ayrı bir ödeme kurumu tarafından yerine getirilmektedir.

AB tarafından 2004 yılında Birliğe katılan 10 yeni üye ülkeye, müdahale alımları, ihracat geri ödemeleri, DGD ödemeleri, kırsal kalkınma tedbirleri ve diğer tüm önlemlerden sorumlu ülke çapında tek bir ödeme kurumu kurulması önerilmiştir. Bu uygulama ile EAGF ve EAFRD'nin kontrolü ve koordinasyonunun kolaylaştırılması öngörülmüştür. Dokuz yeni üye ülkede tek bir ödeme kurumu kurulmuş, istisna olarak tarımsal büyüklüğü nedeniyle Polonya'da 2 adet ödeme kurumu oluşturulmuştur.

AB'nin en önemli tarımsal üretici ülkesi olan Fransa'da 13 tane ödeme kurumu olmasına karşın, koordinasyon zorlukları nedeniyle 3'e indirme çalışmaları devam etmektedir.

4.3.6. Kalite Politikası

Günümüzde tüketiciler aldıkları ürünlerin yalnızca beslenme özellikleri yüksek, sağlıklı ve hijyenik olmasına değil aynı zamanda aldıkları ürünlerin kökenlerinin ve üretim yöntemlerinin de tescil altında olmasını istemektedirler. Kalitenin slogan haline geldiği bir ortamda, belirgin üretim yöntemleri, bileşenleri ya da köken gibi karakteristik özellikleri olan ürünlere artan talep, tüketici bilincini yansıtmaktadır. Malların serbest dolaşımının artması tüm

Avrupa da daha geniş bir yelpaze ve çeşitte ürünlerin bulunmasına olanak sağlarken, tüketicinin daha iyi bilgilendirilmesi ihtiyacını da ortaya çıkarmıştır.

Avrupa'nın her tarafı gıda ürünleri çeşitliliği bakımından zengindir. Bir ürün ulusal sınırlarının ötesinde tanındığı zaman, bu ürün aynı ismi taşıyan ve benzer özelliklere sahip başka ürünler ile rekabet edebilmektedir. Adil olmayan bu rekabet sadece üreticileri yıldırarak kalmayıp, aynı zamanda tüketicileri de yanlış yönlendirmektedir. Bu yüzden, AB 1992 yılında gıda ürünlerinin tanıtımını yapmak ve koruma altına almak için menşe adı koruması (Protected Designation of Origin -PDO), mahreç adı koruması (Protected Geographical Indication - PGI) ve geleneksel özellikli ürün adı koruması (Traditional Speciality Guaranteed - TSG) olarak bilinen sistemleri oluşturmuştur. Buna göre her üç korumaya da tabi olabilecek ürünler:

- Taze et
- Etten yapılan ürünler (pişirilmiş, tütülenmiş vb.)
- Peynir
- Diğer hayvansal ürünler (yumurta, bal ve süt ürünleri - tereyağı hariç)
- Sıvı ve katı yağlar
- Meyve, sebze, hububat (işlenmiş olsun olmasın)
- Balık, yumuşakçalar, taze kabuklular ve ürünleri
- Bira
- Bitki özlü içkiler
- Ekmek, pasta, kek, şekerleme, bisküvi ve diğer fırıncılık ürünleri
- Diğer tarımsal ürünler

Sadece menşe adı koruması ve mahreç adı koruması kapsamında değerlendirilecek ürünler:

- Doğal kaynak ve maden suları
- Doğal sakız ve reçineler
- Esanslar
- Saman
- Mantar
- Kırmızı böceği (*Coccus ilicisis*)

Son olarak da sadece geleneksel özellikli ürün adı koruması kapsamındaki ürünler:

- Çikolata ve kakao içeren diğer gıda maddeleri
- Pişmiş ya da dondurulmuş makarna
- Hazır yemekler
- Hazır soslar
- Çorba ve et suyu
- Dondurma ve şerbet

2007 yılına kadar AB’de menşe adı koruması ve mahreç adı koruması kapsamında Fransa 45 ve İtalya 32 tane peynir adını, Portekiz 54 et ve et ürünün adını, İspanya 30 meyve, sebze ve hububat adını, Yunanistan 26 sıvı ve katı yağ adını koruma altına almıştır. Geleneksel özellikli ürün adı koruması kapsamında ise İtalya Mozzarella Peynirini, Hollanda Boerenkaas peynirini ve İsveç Hushällsost peynirini, Belçika ise 6 bira adını koruma altına almıştır. Her üç korumaya tabi ürün adlarının listesi giderek artmaktadır.

AB’de ürün adlarının kayıt altına alınma süreci aşağıda özetlenmektedir:

- i. Üretici grupları tarafından koruma alması istenen ürüne ilişkin ayrıntılı tarifler yapılır.
- ii. Ürüne ilişkin ayrıntılı açıklamaları içeren başvuru, ilgili ulusal merciye gönderilir.

- iii. Başvurular, ulusal mercideki yapılan çalışmanın ardından Komisyona iletilir.
- iv. Başvurular Komisyon tarafından bir dizi kontrol prosedürüne tabi tutulur.
- v. Başvuruların gereksinimleri karşılması halinde, Avrupa Toplulukları Resmi Gazetesi'nde ilk yayımı yapılarak ilgili kesimlerin bilgilendirilmesi sağlanır.
- vi. Herhangi bir itirazın olmaması durumunda, Avrupa Komisyonu tarafından korunmuş ürün isimleri Avrupa Toplulukları Resmi Gazetesi'nde yayımlanır.

Diğer önemli bir husus da; 3 Nisan 2006 tarihinden itibaren, üçüncü ülkelerdeki üreticiler tarafından menşe adı koruması ve mahreç adı koruması kapsamında ürünlerin kayıt altına alınmasına yönelik başvurular ile üçüncü ülkelerin mevcut başvurulara yönelik itirazları doğrudan Komisyona yapılmaktadır. Bu kapsamda Kolombiya, "Café de Colombia" adı altında kahve adını koruma altına almıştır.

Mahreç ve Menşe Adı Koruması

Tarımsal ürünlerin ve gıda maddelerinin menşe ve mahreç adlarının korunmasına yönelik olarak 20 Mart 2006 tarih ve 510/2006 sayılı Komisyon Tüzüğü¹³ kabul edilmiştir. Bu tüzük ile insan tüketimine yönelik tarımsal ürünlerin ve gıda maddelerinin mahreç ve menşe adlarının korunmasına ilişkin kurallar getirilmiştir. Bu kurallar belirli bir coğrafi alanda üretilen tarımsal ürünleri ve gıda maddeleri (tüm şarap sektörü ürünleri hariç) için oluşturulmuştur. Ürün özellikleri ve ürünlerin coğrafi menşeleri arasında bir bağlantı söz konusu ise ürünler ya mahreç adı koruması ya da menşe adı korumasına tabi olabilirler. Bu tip ürünlerin etiketlerinde AB sembollerinin

¹³ Council Regulation (EC) No 510/2006 of 20 March 2006 on the protection of geographical indications and designations of origin for agricultural products and foodstuffs, OJ L 93, 31.3.2006

kullanılması, tüketicilere ürünlerin menşesine ilişkin bilgiler sağlanmaktadır. Her iki terimle ilgili uygulama aynı zamanda çiftçi gelirlerini artırmakta ve kırsal alanda nüfusun tutulmasını sağlayarak kırsal ekonomiye katkıda bulunmaktadır.

Menşe Adı Koruması terimi, belirli bir coğrafi alanda üretilen, işlenen ve hazırlanan gıda maddelerinin tarif edilmesinde kullanılmaktadır (Mozzarella di Bufala Campana – İtalyan peyniri). Mahreç adı koruması terimi üretim, işleme veya hazırlama aşamalarından en az biri ile üretim alanı arasında bir bağlantı olması durumunda kullanılmaktadır (Turrón de Alicante – İspanyol helvası). Menşe adı korumasının alan ile bağlantısı daha güçlüdür.

Geleneksel Özellikli Ürün Adı Koruması

20 Mart 2006 tarihinde, insan tüketimine yönelik yetiştirilen tarımsal ürünlerin ve gıda maddelerinin geleneksel özellikli ürün adı koruması almasına yönelik prosedürü ve koşulları açıklayan 509/2006 sayılı Komisyon Tüzüğü¹⁴ kabul edilmiştir. Geleneksel bir üretim metoduna göre üretilen veya geleneksel bir içeriğe sahip olan gıda maddeleri veya tarımsal ürünler geleneksel özel ürün garantisi koruması alabilirler. Bu tarımsal üretimin çeşitlenmesini teşvik ederken aynı zamanda bir takım olumlu sonuçlarda doğurmaktadır. Geleneksel özellikli ürün adı koruması işaretinin kullanılması, çiftçi gelirlerini artırmakta ve kırsal ekonomiye katkıda bulunarak kırsal alanda nüfusun tutulmasını sağlamaktadır. Öte yandan, ekonomik aktörlerin ürünlerinin benzer ürün veya gıdalardan farklı olduklarını garanti ederek pazar değerini artırmaktadır. Buna ilaveten geleneksel özellikli ürün adı koruması işaretinin kullanımı, tüketicilerin satın aldıkları ürünlerin özellikleri hakkında daha fazla bilgiye sahip olmalarına ve seçimlerini buna göre yapmalarına olanak sağlamaktadır.

¹⁴ Council Regulation (EC) No 509/2006 of 20 March 2006 on agricultural products and foodstuffs as traditional specialities guaranteed, OJ L 93, 31.3.2006

Topluluk seviyesinde tanımlanan geleneksel özellikli ürün adı koruması alan ürünler Komisyon tarafından kayıt altına alınmaktadır. Bir ürünün geleneksel özellikli ürün adı koruması olarak kayıt edilebilmesi için aşağıdaki şartları taşıması gerekmektedir.

- Ürün geleneksel hammaddeler kullanılarak üretilmeli,
- Geleneksel bir nitelik veya geleneksel bir üretim/işleme metodu o ürüne ayırt edici bir özellik katmalıdır.

4.4. Avrupa Birliği Kırsal Kalkınma Politikaları

AB kırsal kalkınma politikası; mal ve hizmet üretiminin yanında tarımın Topluluk üzerindeki çok yönlü etkisini ve kırsal alanların karşı karşıya kaldığı sorunları dikkate alan bir politikadır.

Kırsal alanlar doğal özelliklerine, ekonomik faaliyetlerine, nüfuslarına ve yönetim biçimlerine göre farklılık ve çeşitlilik göstermektedir. OECD'nin nüfus yoğunluğunu esas alan tanımına göre kırsal bölgeler, Avrupa Birliği toplam alanının % 92'sini oluşturmaktadır. Nüfusun % 50'sinden fazlası kırsal alanlarda yaşarken bu bölgeler, AB içinde istihdamın % 53'ünü sağlamaktadır (Örnek, 2007).

Birlik içerisindeki kırsal farklılaşma sonucunda yaşanan ekonomik problemlerle beraber, eğitim, sağlık, gıda ve çevre sorunları başta olmak üzere bazı hizmetlere erişimde sorunlar yaşanmaktadır. Özellikle yeni üye ülkelerin Birliğe katılmasıyla, kırsal alanların karakterine yönelik önemli değişimler yaşanmıştır. 15 üyeli Avrupa'da tarım sektörünün GSMH içindeki payı % 2 iken, 2004'de Birliğe dâhil olan 10 yeni üye ülkede bu oran % 3'tür. Bulgaristan ve Romanya'da ise % 10'dan fazladır. Yeni üye ülkelerde tarım sektöründe istihdam edilenlerin oranı (% 12) eski AB üyesi ülkelere (% 4) 3 kat fazladır. Bulgaristan ve Romanya'da ise bu oran oldukça yüksektir. AB'ne üye bazı ülkelere kırsal ekonomide tarımın rolü çok düşük iken bazılarında

çok yüksektir. Yine ülkeler arasında kırsal alandaki işsizlik oranlarında çok büyük farklılıklar bulunmaktadır (Örnek, 2007).

4.4.1. Avrupa Birliği Kırsal Kalkınma Politikaları ve Değişim Süreci

AB’nde kırsal alana yönelik politikalar “OTP” vasıtasıyla yürütülmektedir. Daha önceki bölümlerde detaylı olarak belirtildiği gibi OTP, gıda üretiminin sürdürülebilir kılınması ve tarımda çalışan nüfusun gelir düzeyinin artırılması hedefinden hareket ederek oluşturulmuş ve 1958 yılında uygulanmaya başlamıştır. OTP’nin kuruluş amaçları, üretim standartlarını ve tarım teknolojisini geliştirerek tarımsal üretim araçlarının etkili kullanımını sağlamak, Avrupa’daki tarımsal üretimin verimliliğini artırmak, tarımsal işgücünün optimum kullanımını sağlamak, geçimini tarım sektöründen sağlayan kesimlerin gelirini artırmak, tüketicilere daha gerçekçi ve uygun fiyatlar sunmak ve tarım ürünleri fiyatlarını bütün üye ülkelerde eşitleyerek, fiyatların üye ülkeler arasında haksız rekabete yol açmasının önüne geçmek olarak belirlenmiştir. OTP’nin en önemli aracı olan ve “Tarımsal Garanti ve Yönverme Fonu” olarak adlandırılan tarımsal destekleme aracının başarıyla uygulandığı ve gıda güvenliğinin sağlanması başta olmak üzere belirlenen diğer hedeflere ulaşıldığı söylenebilir.

Yaşanan genişleme süreçleri ve yeni üye ülkelerin sosyal ve ekonomik düzeylerindeki farklılıklar nedeniyle, ortak tarım politikasında değişiklik yapılması zorunlu hale gelmiştir. Zamanla ürün fazlası ve çevresel sorunların meydana gelmesi, yeni politika ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Bu nedenle 90’lı yıllarda işleme ve pazarlamaya destek vermek, rekabet gücünün artırılmasını sağlamak, tarımsal üretimde emekliliği teşvik etmek ve mesleki eğitime ağırlık verilmesini öngören yeni tedbirler uygulamaya girmiştir.

Kırsal alana yönelik en radikal ve kapsamlı reform olan Gündem 2000 ile ilk defa kırsal kalkınma fonlarının AB’nin tamamı için ödenmesi öngörülmüştür. Tarım sektörünün ve kırsal alandan elde edilen üretimin

rekabet koşulları güçlendirilirken çevre ve peyzaj varlıklarının korunması da sağlanmıştır.

Gündem 2000'in ardından, tarım sektöründe sürdürülebilir ve bütüncül yaklaşımı sağlayabilmek adına hayata geçirilen 2003 reformlarında, hayvan refahı, gıda güvenliği ve genç çiftçilere desteğin artırılması gibi konular ön plana çıkmıştır. Ayrıca tek çiftlik ödeme yönteminin uygulanması ve kırsal kalkınmaya aktarılan kaynakların artırılarak kırsal kalkınmanın geliştirilmesi amaçlanmıştır.

Kırsal kalkınma politikalarında en önemli değişiklikler, 2007–2013 dönemine yönelik olmuştur. Yeni kırsal kalkınma anlayışında, daha stratejik yaklaşım, tedbirler arasında denge, tek fon ve programlama, daha fazla kaynak, tek finansal yönetim ve uygulamada kolaylık öngörülmektedir.

4.4.2. Kırsal Kalkınma Politikası (2007 – 2013 Dönemi) ¹⁵

Avrupa Birliği, 2007 – 2013 dönemi kırsal kalkınma stratejisini 2005 senesinde belirlemiştir. Buna göre, “Avrupa Tarımsal Kalkınma Fonu” kurularak fonların bu yolla kullanılması kararlaştırılmıştır. Ayrıca sürdürülebilir istihdam ve büyüme odaklı politikalara uygun stratejilerin seçilmesinin gerektiği vurgulanarak Kırsal Kalkınma Politikası'nın izleme ve değerlendirilmesi kolaylaştırılmıştır.

Yeni Kırsal Kalkınma Politikası'nda 4 ayrı eksen belirlenmiş ve bu yaklaşım ile kırsal alanların sahip oldukları önceliklere yönelik stratejilerin geliştirilmesi kolaylaştırılmıştır.

Kırsal Kalkınma Politikası Eksenleri

Kırsal kalkınma politikasında belirlenen eksenlerin birincisi, “Tarım ve Ormancılık Sektörlerinde Rekabet Edebilme Yeteneğinin Geliştirilmesi” olarak adlandırılmaktadır. Bu eksenin öncelikleri, yapılan yatırım kalitesinin

¹⁵ Bu kısımda yoğun olarak Örnek (2007)'den faydalanılmıştır.

iyileştirilmesi yoluyla bilgi ve insan kaynaklarını güçlendirme, modernizasyon ve fiziksel potansiyeli geliştirme, tarımsal üretim ve ürün kalitesinin iyileştirilmesi olarak sıralanabilir.

İkinci eksen, “Arazi Yönetimi ve Kırsal Çevrenin İyileştirilmesi” konusunu ele almaktadır. İkinci eksenin öncelikleri, biyoçeşitlilik, tarım ve orman arazilerinin sürdürülebilir kullanımını sağlamaktır.

Üçüncü eksen, “Kırsal Alanlarda Yaşam Kalitesinin ve Ekonomik Çeşitliliğin Geliştirilmesi”ni amaçlayarak kırsal nüfusun tamamını kapsamaktadır. Kırsal nüfusun istihdam olanaklarını ve yaşam kalitesini artırmak amacıyla yeni hizmet sahalarının oluşturulması ve bu yolla ekonomik faaliyet çeşitliliğinin artırılması hedeflenmektedir. Üçüncü eksenin öncelikleri ise kırsal ekonominin çeşitlendirilmesi, kırsal alanlardaki yaşam kalitesinin iyileştirilmesi ve meslek eğitimi ve yetenek geliştirici faaliyetlerin hayata geçirilmesidir.

Dördüncü ve son eksen LEADER yaklaşımıdır. Kırsal ekonominin geliştirilmesinde faaliyetlerin birleştirilmesi olarak bilinen LEADER (Links Between Actions for the Development of Rural Economy), AB'nin kırsal kalkınma girişiminin genel adıdır.

LEADER yaklaşımının ana hedefi, kırsal kalkınmanın geliştirilmesinde, kamu ve özel sektörü bir araya getirerek ortaklık kurmalarını sağlamak ve bu yolla istihdam, gelişim ve kırsal alandaki büyümeye katkıda bulunmaktır.

Leader yaklaşımının başarılı olmasında, katılımcılık ve oluşturulacak politikaların yerelde belirlenmesi son derece önemlidir. Bu şartlar sağlandığında sonuç odaklı politikaların üretilmesi ve kırsal kalkınmanın geliştirilmesinde yereldeki kaynakların etkin kullanılması sayesinde hızlı ve etkili sonuçların alınması sağlanacaktır.

4.4.3. Aday Ülkelere Katılım öncesi Sağlanacak Mali Yardımlar

AB tarafından 2007–2013 döneminde aday ülkelere katılım öncesinde sağlanacak mali yardımlar, diğer mali araçları tek çatıda birleştiren IPA (Instrument for Pre-Accession) altında toplanmıştır. 2007–2013 döneminde tüm ülkeler ve tüm bileşenler için IPA bütçesi 11.468 milyar €'dur. IPA'nın 5 bileşeni vardır. Bunlar:

1. Geçiş-kapasite gelişimi
2. Bölgesel sınır ötesi işbirliği
3. Bölgesel kalkınma
4. İnsan kaynakları gelişimi
5. Kırsal Kalkınma

IPA içerisinde yer alan ve aday ülkelerin kırsal kalkınma stratejisine yönelik olan en önemli kaynak IPARD (katılım öncesi kırsal kalkınma aracı)'dır. IPARD'ın temel amacı; AB OTP'sı ile ilgili müktesebatın uygulanmasına ve aday ülkelerde tarım sektörü ve kırsal alanlarla ilgili bazı önceliklere ve sorunların çözümüne katkıda bulunmaktır. Bu bağlamda desteklenecek faaliyetlerde öncelikler; pazar verimliliği, kalite ve sağlık standartlarının iyileştirilmesi ile kırsal alanlarda yeni istihdam imkânlarının oluşturulması konularına verilmektedir. IPARD, merkezi olmayan uygulama sistemi kapsamında, aday ülkelerin kendi idari kapasitelerinde geliştirdikleri ve programın yönetimi ve kontrolünün sorumluluğunu alacak bir kurum tarafından gerçekleştirilerek uygulanacaktır (Turhan 2005).

5. TÜRK TARIMININ AVRUPA BİRLİĞİ'NE UYUMU

5.1. Türkiye – Avrupa Birliği Tarım İlişkileri

Türkiye ile AB arasındaki ortaklığın ve tarım alanındaki ilişkilerin temeli, 12 Eylül 1963 tarihinde imzalanan Ankara Anlaşması'na ve 23 Kasım 1970 tarihinde imzalanan ve 1 Ocak 1973 tarihinde yürürlüğe giren Katma Protokol ve çeşitli tarihlerde kabul edilen Ortaklık Konseyi Kararlarına dayanmaktadır. Tarımla ilgili Ortaklık Konseyi Kararları 1/80, 1/95 ve 1/98'dir.

Türkiye ile AB arasındaki ilişkilerin temelini oluşturan Ankara Anlaşması 12 Eylül 1963 tarihinde imzalanmış ve 1 Ocak 1964'de yürürlüğe girmiştir. 1963–1973 yılları arasını kapsayan hazırlık döneminde Türkiye tarımında önemli bir yere sahip olan ve geleneksel dört ihraç ürünü olan tütün, kuru üzüm, kuru incir ve fındık ithalatı için AB Türkiye'ye kota dâhilinde gümrük vergisi indirimi şeklinde tercihli bir rejim sağlamıştır. 1967 yılından itibaren bazı narenciye ürünleri, deniz ve iç su ürünleri ve şarap için belirli kontenjanlar dâhilinde gümrüksüz veya düşük gümrük vergisi tavizleri tanınmıştır.

Geçiş Dönemindeki ticari ve ekonomik ilişkilerin mahiyeti, 23 Kasım 1970 tarihinde imzalanan ve 1 Ocak 1973 tarihinde yürürlüğe giren Katma Protokol ile belirlenmiştir. Katma Protokol'de, tarım sektörü gümrük birliği dışında bırakılmış, tercihli rejim uygulamasının devamı kararı alınmış ve Türkiye'nin Geçiş Döneminin sonuna kadar Türk Tarımının OTP'na uyumunun sağlanmasına yönelik önlemleri alması öngörülmüştür.

1/80 Sayılı Ortaklık Konseyi Kararı çerçevesinde, uygulanan tercihli rejimin genişletilmesi ve Türkiye'den ithal edilecek tarım ürünlerine uygulanan sabit gümrük vergilerinin 1 Ocak 1987 tarihinde kaldırılması kararı alınmıştır. AB, gümrük vergilerinde gerekli indirimleri yapmakla birlikte, bunların yerine koyduğu anti-damping vergileri ve miktar sınırlandırmalarıyla belirli kısıtlamalar getirmiştir. Bunun yanı sıra, 1970'li yıllardan başlayarak

gelişmekte olan ülkelere tanınan tavizler, Türkiye'nin Katma Protokol çerçevesinde AB'den elde ettiği tavizlerde zamanla aşınmaya neden olmuştur.

6 Mart 1995 tarihinde toplanan Ortaklık Konseyi, 1/95 Sayılı Kararı ile 01.01.1996 tarihi itibarıyla Katma Protokol'ün geçiş dönemini sona erdirerek, Türkiye ile AB arasında gümrük birliğinin gerçekleştirilmesini kararlaştırmıştır. Katma Protokolde öngörülen 22 yıllık dönem içerisinde Türk Tarımının OTP'ye uyumu konusunda kayda değer bir gelişme sağlanamadığından, tarım ürünleri gümrük birliği dışında kalmış, sadece işlenmiş tarım ürünleri gümrük birliğine dahil edilmiştir. İşlenmiş tarım ürünlerindeki gümrük vergileri sanayi payı (sabit unsur) ve tarım payı (değişken unsur) olmak üzere iki kısımdan oluşmaktadır. Gümrük birliği kapsamındaki işlenmiş tarım ürünlerinin sanayi payları belirli bir takvime göre sıfırlanmış olup, tarım payları üzerinden, her iki tarafın korumacılık politikaları devam etmektedir.

AB ve Türkiye tarım ürünleri ticaretinde tercihli (tavizli) rejimi genişleten Protokol, 25 Mart 1997 tarihinde imzalanmış ve 9 Ocak 1998 tarihinde İthalat Rejim Kararı olarak Türkiye Resmi Gazetesi'nde ve 1/98 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı olarak 28 Şubat 1998 tarihinde AB Resmi Gazetesi'nde yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Ortaklık Konseyi'nin kararı ile tarafların tarım alanında birbirlerine tanıdıkları tavizler genişletilmiş ve bazı ürünlere (domates salçası, fındık vs) yeni düzenlemeler getirilmiştir.

10-11 Aralık 1999 tarihinde Helsinki'de toplanan Avrupa Konseyi, diğer aday ülkelerle aynı kriterler temel alınmak üzere Türkiye'nin Birliğe üyeliği hususunda adaylığını kabul etmiş ve ilişkilerimiz yeni bir ivme kazanmıştır.

Ülkemizin 1999 yılında Helsinki Zirvesinde AB'ne adaylığının açıklanmasından bu yana adaylık sürecinde izlemesi gereken yol haritası AB Komisyonu'nun 8 Mart 2001 ve 26 Mart 2003 tarihli iki ayrı Katılım Ortaklığı Belgesi (KOB) ile ortaya konmuş ve bu belgelere cevap mahiyetinde

hazırlanan ve Ülkemizin görev ve sorumluluklarının yerine getirilmesini taahhüt ettiği iki ayrı Ulusal Program (UP) 24 Mart 2001 ve 24 Temmuz 2003 tarihlerinde yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Ayrıca Komisyon, üyeliğe hazırlanan aday ülkelerin kaydettikleri gelişmeleri düzenli olarak Avrupa Konseyine rapor etmektedir. Komisyon, 1998'den bu yana her yıl Türkiye'ye ilişkin yıllık İlerleme Raporu yayımlamakla birlikte, özellikle aday ülke statüsünün tanınmasından sonra bu raporlar Türkiye için daha fazla önem kazanmaya başlamıştır.

Bu çerçevede 2004 İlerleme Raporu, Komisyon'un Konseye, Türkiye ile müzakerelere başlanabileceği yönünde olumlu görüş vermesi itibarıyla özellikle önemlidir.

2004 İlerleme Raporuyla birlikte yayınlanan Türkiye'nin Katılıma Doğru İlerleyişine İlişkin Avrupa Komisyonu Tavsiye Kararı ve Türkiye'nin Üyeliği Perspektifinden Kaynaklanan Hususlara İlişkin Etki Raporu'nda Türkiye'de tarım sektörünün hem ekonomik hem de sosyal yönden büyük önem taşıması ve bütçede yaratacağı büyük etki nedeniyle, tarımın, müzakerelerin başlaması ile katılım öncesi hazırlık döneminin en önemli konularından biri olacağı vurgulanmaktadır.

16–17 Aralık 2004 tarihlerinde Brüksel'de yapılan Avrupa Konseyi Zirvesi'nde, Türkiye ile tam üyelik müzakerelerinin 3 Ekim 2005 tarihinde başlatılması kararlaştırılmış olup, Zirve Sonuç Bildirisi'nin 23. maddesinde tarım konusuna yer verilmiştir. Buna göre uzun geçiş dönemleri, ayrıcalıklar, özel düzenlemeler ya da kalıcı koruma hükümleri uygulanabilecek konular arasında tarım da sayılmaktadır.

17 Aralık 2004 tarihli Brüksel Zirvesi'nde alınan karar doğrultusunda Avrupa Birliği ile müzakerelerin başlamasıyla Ülkemiz önemli bir dönüm noktasına gelmiştir. 3 Ekim 2005 tarihinde resmi olarak başlatılan “Türkiye – AB Tam Üyelik Müzakereleri” çerçevesinde Tarım ve Köyişleri Bakanlığı

“Tarım ve Kırsal Kalkınma, Gıda Güvenliği, Hayvan ve Bitki Sağlığı Politikası ile Balıkçılık” başlıklarından asli olarak sorumludur.

Tarım ve Kırsal Kalkınma faslında tanıtıcı tarama toplantıları 5–8 Aralık 2005 tarihlerinde Brüksel’de gerçekleştirilmiş olup konu ile ilgili ayrıntılı tarama, 23–27 Ocak 2006 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir.

— Katılım Ortaklığı Belgesi ve İlerleme Raporu – 2007

2007 yılı İlerleme Raporunda aşağıdaki hususlara değinilmiştir:

- OTP ile mevzuat uyumuna ilişkin sınırlı bir ilerleme gerçekleşmiştir. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı’nın idari kapasitesi, daha verimli prosedürler ve personel eğitimi aracılığıyla gelişmiştir.
- Yatay konulara ilişkin olarak; Türkiye politika ve mevzuat uyumunda çok sınırlı bir ilerleme gerçekleştirmiştir. Entegre İdare ve Kontrol Sistemi’nin oluşturulmasına yönelik çalışmalar, AB katılım öncesi yardımı çerçevesinde bir pilot uygulama ile devam etmektedir. Çiftlik Muhasebe Veri Ağı’nın kurulmasına yönelik adımlar atılmıştır. Ulusal Çiftçi Kayıt Sistemi AB mevzuatı ile uyumludur.
- Ortak Piyasa Düzenlerine ilişkin olarak, genişleme sürecinin bu aşamasında anlaşılır olacak şekilde sınırlı gelişmeler kaydedilmiştir. Komisyon gümrük prosedürlerini kolaylaştıracak olan meyve ve sebzelere ihracat aşamasında Türkiye tarafından yapılan uygunluk kontrollerini onaylamıştır.
- Kırsal Kalkınmaya ilişkin ön ilerlemeler gözlemlenmiştir. İdari yapılara ilişkin olarak, Kırsal Kalkınmaya Yönelik Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPARD) için ödeme kuruluşunun kurulması kanunu kabul edilmiştir.

- Sertifikasyon birimlerinin gereksinimleri ile birlikte üretim teknolojilerine ilişkin belirli AB hükümlerini dikkate alacak şekilde mevzuat değişikliğinin yapıldığı organik tarım alanında ilerlemeler söz konusudur. Eğitim çalışmaları, katılım öncesi yardım projesi çerçevesinde de düzenlenmiştir.
- Buğday unu ihracatını desteklemek için Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) tarafından uygulanan mekanizma, 2007 yılı boyunca uygulanmamıştır.

2007 Katılım Ortaklığı Belgesinde Tarım ve Kırsal Kalkınma faslına ilişkin kısa vadeli öncelikler şunlardır;

- AB gereklilikleriyle uyumlu olarak akredite edilmiş bir IPARD Ajansının kurulması
- Sığır eti, canlı büyükbaş hayvanlar ve bunlardan üretilen ürünler ticaretindeki sınırlamaların kaldırılması

2007 Katılım Ortaklığı Belgesinde Tarım ve Kırsal Kalkınma faslına ilişkin orta vadeli öncelikler şunlardır;

- Tarım arazilerinin kontrolüne hazırlık amacıyla arazi tanımlama ve Ulusal Çiftçi Kayıt Sisteminin geliştirilmesine devam edilmesi
- Tarımsal çevre önlemlerinin gelecekte uygulanması amacıyla çevreyle ve kırsal alanla ilgili pilot uygulamaların uygulanmasına yönelik hazırlıkların başlatılması

Katılım Ortaklığı Belgesine karşılık gelen, Türkiye'nin Ulusal Programı hazırlıkları devam etmektedir.

5.2. Türkiye’de Bugüne Kadar Yapılan Uyum Çalışmaları

Uyum çalışmalarında “hareket halinde bir hedef” olarak tanımlanabilecek Ortak Tarım Politikası’nda yapılan reformlar yakından izlenmekte, değerlendirilmekte ve kendi politikalarımız belirlenirken dikkate alınmaktadır. Nitekim bu bağlamda, Türkiye’nin 2006–2010 yılları arasında uygulayacağı tarım politikalarının belirlenmesi amacıyla Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından hazırlanan ve Yüksek Planlama Kurulu Kararı olarak yayımlanan Tarım Strateji Belgesi ve buna dayalı olarak Tarım Kanunu çıkarılmıştır.

Tarımsal teşviklerin özellikle sebze-meyve ve organik tarım gibi rekabet üstünlüğümüz olan tarımsal ürünlerin üretimi, kalite ve standartlarının iyileştirilmesi için kullanılmasına özen gösterilmektedir.

AB sürecinde mevzuat yetersizliğimiz hızla giderilmeye çalışılmaktadır. Mevzuat uyumlaştırılırken, tarım alanındaki tüm mevzuatı bütün teknik detayları ile uyumlaştırmak kısa sürede mümkün olmadığından, OTP’sının temel politika ve mekanizmalarına uyum sağlamaya öncelik verilmektedir.

AB mevzuatlarına uyumlu olarak çıkarılan 12 temel kanun yürürlüğe konmuştur. Bu kanunlar;

- Organik Tarım Kanunu,
- Tarımsal Üretici Birlikleri Kanunu,
- Türkiye Ziraat Odaları Birliği Kanunu’nda Değişiklik Yapan Kanun,
- Gıda Kanunu,
- Bitki Islahçı Haklarının Korunmasına İlişkin Kanun,
- Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu,
- Tarım Sigortaları Kanunu,
- Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu,
- Tarım Kanunu,
- Tohumculuk Kanunu,

- Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu Kanunu,
- T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatifleri Tarafından Kullandırılan Grup Kredilerinden Doğan Kefaletin Sona Erdirilmesi Hakkında Kanun.

Mevzuat uyumunun yanı sıra, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı AB uyum çalışmalarının yürütülmesinde idari yapılanmaya da büyük önem vermektedir. Tarımla ilgili olan 3 müzakere faslı başlığı; Tarım ve Köyişleri Bakanlığı AB Daimi Temas Noktası olan Müsteşar Yardımcısının başkanlığında, fasıllardan sorumlu Müsteşar Yardımcıları ve Genel Müdürlerden oluşan AB Müzakere Yönetim Kurulu tarafından izlenmekte ve yönlendirilmektedir.

AB tarım müktesebatına uyum konusunda Tarım ve Köyişleri Bakanlığı personelinin eğitimine de büyük önem verilmektedir. Bu kapsamda, AB'nin Teknik Yardım ve Bilgi Değişimi Ofisi (TAIEX) tarafından çeşitli konularda yurtdışında düzenlenen eğitim programlarına Tarım ve Köyişleri Bakanlığın da görevli 400'ün üzerinde personel katılmıştır. Yine, TAIEX Ofisi'nde görevli yabancı uzmanlar Ülkemizde, veterinerlik, bitki sağlığı, kırsal kalkınma, Entegre İdare Kontrol Sistemi (IACS), arazi kayıt ve idari yapılanma, tarımsal destekler konularında eğitim seminerleri vermişlerdir.

AB'nin tarım müktesebatına ve kurumsal yapısına uyum konusunda AB'den teknik ve mali yardımlar da alınmaktadır. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından Türkiye – AB Mali İşbirliği Programı çerçevesinde 2002 yılında 3, 2003 yılında 1, 2004 yılında 5, 2005 yılında 5, 2006 yılında 4 projeyi hayata geçirilmiştir. Ayrıca, teklif aşamasında olan 4 projemiz bulunmaktadır. Bu çerçevede, AB'den yaklaşık 117 milyon €'luk katkı sağlanmıştır.

Avrupa Komisyonu, Tarım ve Kırsal Kalkınma faslı ile ilgili raporunu tamamlamış olup, bundan sonra bilhassa raporda belirtilen eksikliklerimizin giderilmesi konusunda çalışmalarımıza hız verilecektir. Bu çerçevede, tarım alanındaki istatistiklerimizin tamamlanması ve güncellenmesi ile AB

müktesebatının üstlenilmesinin sektörümüzdeki çeşitli alanları nasıl etkileyeceğine ilişkin Düzenleyici Etki Analizlerinin başlatılması öncelikli konulardandır.

Ayrıntılı Taramaların sona ermesi ile Tarım ve Köyişleri Bakanlığı; Müzakere Tutum Belgesinin hazırlanması ve Sektörel Analizlerin yapılmasına yönelik Düzenleyici Etki Değerlendirme Analizlerinin yapılmasına yoğunlaşmıştır.

2007–2013 AB müktesebatına uyum programı kapsamında Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak kanun ve ikincil düzenlemeler şunlardır;

Kanunlar (Toplam 4)
2007–2008
1. Tarım Bakanlığı'nın Yeniden Yapılandırılmasına İlişkin Kanun
2. Tarımsal Pazarlama Standartları Kanunu
2009–2013
1. 5488 Sayılı Tarım Kanununda değişiklik yapılması hakkında Kanun
2. Tarım Ürünleri Piyasası Ödeme Ajans(lar)ı (TPA) Kurulması Hakkında Kanun
İkincil Düzenlemeler (Toplam 13)
2007
1. Kırsal Kalkınma Yönetim Otoritesinin Çalışma Usul ve Esasları Yönetmeliği
2. Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu Başkanlığında Çalışacak Personelin Nitelikleri, Görev ve Yetkileri, Hizmete Alınma Esasları Yönetmeliği
3. Tarım ve Kırsal Kalkınma Destekleme Kurumu Başkanlığı Proje Değerlendirme ve Seçim Komisyonu Çalışma Usul ve Esasları Yönetmeliği
4. Tarım ve Kırsal Kalkınma Destekleme Kurumu Başkanlığı İl Koordinatörlükleri Çalışma Usul ve Esasları Yönetmeliği
5. Tarım Ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumunun Akreditasyonu ve Akreditasyon Kriterlerinin Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Yönetmeliği
6. Kırsal Kalkınma İzleme ve Yönlendirme Komitesinin Çalışma Usul ve Esaslarına İlişkin Yönetmelik
7. Avrupa Birliğinden Sağlanan Mali Yardımlar Kapsamındaki Diğer Mali Konulara İlişkin Yönetmelik
2008
1. TMO Hububat Uygulama Yönetmeliği
2. TMO Çeltik Uygulama Yönetmeliği
3. Entegre İdare ve Kontrol Sistemi (IACS) Yönetmeliği
4. Çiftlik Muhasebe Veri Ağı Kurulması Yönetmeliği
2009
1. Tarım Stratejisi
2010 -2013
1. Tek Ödeme Sistemi ve Diğer Doğrudan Destek Ödemelerinin Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik

5.2.1. Ortak Piyasa Düzenlerine Uyum Çalışmaları

OPD'nin kurulmasına yönelik koordinatörlük görevi Devlet Planlama Teşkilatı'ndan (DPT) 23 Haziran 2004 tarihinden itibaren Bakanlığımıza geçmiş durumdadır. Sanayi ürünü sayılan tarımsal ürünler için yapılan uyum çalışmalarında koordinatörlük görevi ilgili kurum ve kuruluşların sorumluluğu altında olup, yapılan çalışmalara Bakanlığımız da katılım sağlamaktadır. Tarımsal ürün/ürün grupları için 21 adet Alt Çalışma Grubu oluşturulmuştur. Alt Çalışma Gruplarının oluşturulmasında ürünlerle ilgili tüm aktörlerin yer almasına özen gösterilmiştir. Alt Çalışma Grupları tarafından söz konusu ürün ve ürün gruplarına ilişkin AB temel mevzuatlarının çevirileri yapılmış, ulusal mevzuatımızla karşılaştırılmış, uyum tabloları oluşturulmuş ve raporlar hazırlanmıştır. OPD'lere birebir uyumun tam üyelikten önce mümkün olmamasından ötürü, uyum konusunda öncelik olarak kurumsal yapının oluşturulması ve AB'ne uyumlu olarak kullanılacak sınıflandırma ve standartların tespiti yapılmıştır.

5.2.2. Kırsal Kalkınma Politikasına Uyum Çalışmaları

AB sürecinde Kırsal Kalkınma kapsamında, AB'de 2007–2013 döneminde uygulanacak olan yeni kırsal kalkınma önlemleri de dikkate alınarak, Türkiye'nin kırsal kalkınma stratejileri belirlenmiştir. Ülkemizde IPARD Ajansı olarak görev yapacak Kurumun kuruluş ve görevlerini belirleyen, “Tarım ve Kırsal Kalkınma Destekleme Kurumu Kuruluş ve Görevleri” hakkında kanun 18.05.2007 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak kabul edilmiştir. AB'ne uyumlu olarak Kırsal Kalkınma Planı ise 25 Şubat 2008 tarihinde onaylanmış olup, ilgili Yönetmelikler ve Kanun'da gerekli düzenlemeler için çalışmalar sürdürülmektedir.

5.2.3. Yatay Konularda Yapılan Uyum Çalışmaları

— Entegre İdare ve Kontrol Sistemi

“AB OTP’sının Uygulanmasına Hazırlık Projesi (TR.0402.08)” kapsamında alt proje olarak hazırlanan “Türkiye’de İşlevsel Bir Entegre İdare ve Kontrol Sistemi (IACS) ve Arazi Parsel Tanımlama Sistemi’nin (LPIS) Tasarımı için Tarım ve Köyişleri Bakanlığı’na Teknik Yardım Projesi (TR. 0402.08/002)” 29 Ocak – 21 Eylül 2007 tarihleri arasında yürütülmüştür.

Bu proje ile Türkiye’de IACS ve LPIS’nin kurulması için iki ilde (Tekirdağ ve Ağrı) pilot çalışmaların uygulanması, işleyen bir IACS ve LPIS’nin oluşturulmasına yönelik olarak gerekli teknik yardım ve yatırımın tanımlanması ve de ülkesel uygulamaya ilişkin olarak yasal çerçevenin çizilmesinde Bakanlığımıza destek sağlanması amaçlanmıştır. IACS’nin ülkesel uygulamaya geçişine yönelik olarak Türkiye için uygun bir metot ve metodolojinin geliştirilmesi hedeflenmiştir.

Proje kapsamında Tekirdağ ili için 4500 km², Ağrı ili için 3500 km² olmak üzere, toplam 8000 km²’lik alan için ortofoto alınmış, bloklar sayısallaştırılmış, LPIS veri tabanı oluşturulmuş ve güncellenmiştir. Ağrı ve Tekirdağ için 500’er örnek çiftçi seçilmiş ve bu çiftçilerle görüşmeler yapılmıştır. Tüm bu çalışmalar ile söz konusu iki ilde pilot uygulamalar gerçekleştirilmiştir. İşleyen bir IACS ve LPIS’nin kurulması için gerekli ülkesel yatırım ihtiyaçları tespit edilmiştir. IACS’nin oluşturulması ve uygulanması ile ilgili yasal çerçevenin çizilmesi kapsamında yönetmelik ve yasa tasarımları hazırlanmıştır. IACS’nin idaresi için gereken kurumsal yapının ülkesel ölçekte belirlenmesinin yanı sıra, eğitim ve personel ihtiyaçları da tespit edilmiştir. Ayrıca ülkesel uygulamaya ilişkin olarak proje fişleri oluşturulmuştur.

— Çiftlik Muhasebe Veri Ağı

Tarım politikalarının oluşturulmasında ve karar alma sürecinde, tarımsal faaliyetlerin izlenmesinin ve tarım işletmelerinin gelişimini takip etmenin büyük önemi vardır. Türkiye’de Çiftlik Muhasebe Veri Ağı (Farm Accountancy Data Network - FADN) gibi bir veritabanının oluşturulması ile tarımsal işletmelerin ekonomik yapılarının belirlenmesi sağlanacak, böylece bölgesel ve ülkesel düzeyde tarımsal işletmelerin analizi mümkün olacaktır.

Tarım politikalarının sağlıklı olarak belirlenebilmesi, zaman içinde meydana gelen değişikliklerin izlenmesi, işletmelerin ekonomik yapılarını ortaya koyacak güvenilir ve periyodik verilerin elde edilmesine bağlıdır. Türkiye’de tarımla ilgili çeşitli istatistikler olmasına karşın, işletme düzeyinde sermaye yapısı, tarımsal üretimde maliyet giderleri gibi işletmelerin ekonomik durumunu ortaya çıkaracak mikro düzeydeki verilerde eksiklikler bulunmaktadır. Ayrıca, Türkiye’deki tarımsal işletmelerinin büyük çoğunluğunu küçük ve parçalı arazi yapısına sahip, hayvansal ve bitkisel üretimin bir arada yapıldığı işletmeler oluşturmakta ve bu işletmelerde muhasebe kaydı da tutulmamaktadır.

Türkiye’de FADN benzeri bir veri tabanı oluşturma çalışması 1998 yılında başlatılmış, bu amaçla Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından 1999 yılında Ege bölgesinde pilot bir çalışma yapılmıştır. Ülkemizde bugüne kadar yapılan FADN çalışmaları kısaca aşağıda sıralanmıştır:

- 1998 Yılında Üç İlde Yapılan Pilot Çalışma: TÜİK tarafından 1998 yılında, Avrupa Birliği uyum çalışmaları çerçevesinde FADN konusunda bir çalışma başlatılmış ve Afyon, Hatay ve İzmir illeri pilot alan olarak seçilmiştir. Sırasıyla 38, 31 ve 46 işletme olmak üzere toplam 115 işletme ile yaklaşık 20 köyde anket çalışması yapılmıştır. Bu çalışmada, tarım işletmeleri, tarla ürünleri yetiştiriciliği, sebze yetiştiriciliği, meyve yetiştiriciliği, hayvan

yetiştiriciliği ve karma çiftçilik olarak 5 tipe göre sınıflandırılmış ve 20 köyde 115 tarım işletmesi ile anket çalışması yapılmıştır.

- 1999 yılında Ege Bölgesinde Yapılan Pilot Çalışma: Ege bölgesinin tüm illerini (8 il), 350 köyü kapsayan ve her köyden 8 tarım işletmesi olmak üzere 2700 işletmede uygulanan pilot çalışmada tarım işletmeleri 1998 yılındaki gibi 5 tipe ve 11 ekonomik büyüklüğe göre sınıflandırılmıştır. Uygulama sırasında ilk aşama örnekleme birimi olarak örnek köyler seçilmiş ve ikinci aşamada bu örnek köylerde ikamet eden örnek tarım işletmesi sahipleri belirlenmiştir. TÜİK tarafından “1999 Tarım İşletmelerinin Ekonomik Yapılarını Araştırma Anketi” olarak basılmıştır.
- 2001 Yılında Türkiye Genelinde Yapılan Uygulama: Türkiye genelinde uygulanan 2001 Genel Tarım Sayımı çerçevesinde 7 coğrafi bölge için tahmin verecek şekilde alan uygulaması gerçekleştirilmiştir. “2001 Tarımsal İşletmelerin Ekonomik Yapılarını Araştırma Anketi” çalışmasında nüfusu 5000’den az olan tüm yerleşim yerleri ile nüfusu 5.000’den büyük ancak köy statüsünde bulunan yerleşim yerleri araştırma kapsamı içine alınmıştır. Tarımsal İşletmeler (Hane halkı) Anketi için seçilmiş 5.000 köyün alt seti olarak seçilen 766 köyde, her köyden 15 tarımsal işletme seçilecek şekilde toplam 9.854 tarım işletmesinde uygulanmıştır.

FADN’nın kurulmasına yönelik olarak yasal alt yapının temelini oluşturan 18/4/2006 tarih ve 5488 sayılı Tarım Kanunu çıkarılmıştır. AB Müktesebatına uyum çalışmaları kapsamında, Ülkemizde de benzer bir sistemin oluşturulmasını desteklemek için Bakanlığımızca hazırlanan proje fişi Katılım Öncesi Mali İşbirliğinin 2006 Yılı Programlaması’na teklif edilmiştir. 2007 yılında “Türk Çiftlik Muhasebe Veri Ağı Kurulması AB Eşleştirme

Projesi”ne başlanmıştır. Projeye FADN sisteminin Ülkemizde tanıtımı, pilot düzeyde (dokuz ilde) oluşturulması ve sistem için gerekli kurumsal alt yapı ve yasal düzenlemenin (yönetmelik) gerçekleştirilmesi amaçlanmaktadır. Projenin, eşleştirme ve yatırım olmak üzere iki ana bileşeni vardır. Eşleştirme bileşeni 2007 yılı Ağustos ayında başlamış ve 2008 yılı sonunda tamamlanacaktır (18 ay). Yatırımla ilgili bileşen Ocak - Temmuz 2008 dönemini kapsamaktadır.

Projenin uygulanacağı pilot iller Adana, Konya, Bursa, İzmir, Erzurum, Giresun, Nevşehir, Tekirdağ, Şanlıurfa olarak belirlenmiştir. Projenin uygulamasında, Bakanlığımız ile TÜİK, Türkiye Ziraat Odaları Birliği (TZOB) ve A.Ü. Ziraat Fak. Tarım Ekonomisi Bölümü ile işbirliği yapılmıştır.

Örneklem seçim planı çerçevesinde TÜİK’ ten yaklaşık 1.000 adet işletme adresi alınmıştır. Yaklaşık 350–400 adet işletme proje kapsamında değerlendirilecektir. FADN kapsamında kullanılacak olan soru formu Bakanlığımız tarafından hazırlanmaktadır.

FADN sisteminin sürdürülebilirliğinin sağlanması ve sistemin yaygınlaştırılması kapsamında benzer projelerin uygulanmasıyla, sistemin 2012 yılına kadar “düzey 1” istatistikî bölge birimlerinden 11 ilde yaygınlaştırılması ve takip eden yıllarda FADN sisteminin ülke genelini temsil edecek şekilde yaygınlaştırılması hedeflenmektedir.

— Organik Tarım

Ülkemizde Organik Tarım 1980’lerin ortasında Avrupalı ihracatçıların talebi doğrultusunda başlamıştır. 1980’lerde organik üretim Ege Bölgesi’nde yoğunlaşmış olup, kuru üzüm, kuru kayısı ve kuru incir ilk organik olarak üretilen ürünlerimizdir. Bugün, kuru meyveler, taze veya işlenmiş meyve ve sebzeler, baklagiller, kabuklu yemişler, hububatlar, baharat ve şifalı otlar, endüstriyel bitkiler gibi çok çeşitli ürün kategorilerinde organik üretim yapılabilmektedir. Ayrıca, donmuş meyve ve sebzeler, meyve suyu

konsantreleri gibi işlenmiş ürünlerimiz de mevcuttur. Organik üretimin büyük miktarı yurtdışına ihraç edilmektedir.

Hayvansal ürünlerin organik olarak üretimi oldukça azdır. Özellikle İzmir’de organik tarım ve hayvancılık bazlı büyük firmalar ile Gümüşhane’nin Kelkit ilçesinde Organik Tarım Ürünleri tesisi kurulmuştur. Ayrıca, 2001 yılında, Muğla, İzmir, Malatya, Elazığ, Bitlis, Ordu illerinde 111 üretici toplam 557 ton organik bal üretimi yapmıştır.

Günümüzde ürün çeşidi artmış olup, bugün 100 çeşidin üzerinde ürün üretilmektedir. Organik olarak üretilen fındık, ceviz, şamfıstığı, kuru incir, kuru kayısı, kuru üzüm, baklagiller, baharatlar ve otlar, pamuk gibi endüstriyel bitkiler, donmuş meyve ve sebzeler, meyve suyu konsantreleri, zeytinyağı, gül ve gül ürünleri ihraç edilmektedir. İhracatın büyük bir kısmı AB ülkelerine olmakla beraber, 20 den fazla ülkeye ihracatımız söz konusudur.

Organik tarım, tarlada üretimden tüketiciye ulaşıncaya kadar, kontrol altında yürütülmektedir. Kontrol hizmeti Bakanlığımız bünyesinde kurulmuş Organik Tarım Komitesi (OTK) tarafından, kontrol ve/veya sertifikasyon yetkisi verilmiş yerli veya yabancı kontrol kuruluşları tarafından yapılmaktadır. OTK tarafından çalışma izni verilen 4 yabancı ve 2 yerli kontrol ve sertifika kuruluşu (KSK) mevcuttur (IMO, ECOCERT, SKAL, BCS, ETKO ve EKOTAR). Bu kuruluşlar OTK tarafından denetlenmektedirler.

Ulusal programda belirtildiği gibi Ülkemizde organik tarım 1986 yılında ihracata yönelik olarak başlamıştır. Başlangıçta ithalatçı ülkelerin mevzuatına göre yapılan üretim ve ihracat, 1991 yılında 2092/91 sayılı AB Yönetmeliğine göre yapılmıştır. Bu yönetmeliğin 14 Ocak 1992 tarihinde yayımlanan 94/92 sayılı ekinde, AB’ne organik ürün ihraç eden ülkelerin kendi mevzuatlarını oluşturmaları zorunluluğu getirildiğinden, Bakanlığımızda çeşitli kurum ve kuruluşların işbirliği ile yönetmelik hazırlama çalışmaları başlamış ve “Bitkisel ve Hayvansal Ürünlerin Ekolojik Metotlarla Üretilmesine İlişkin” Yönetmelik,

24 Aralık 1994 tarih ve 22145 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Yönetmelik daha sonra Topluluk mevzuatında 1991 yılından sonra yapılan değişiklikleri içerecek şekilde güncelleştirilmiş ve “Organik Tarımın Esasları ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik” 11 Temmuz 2002 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Ayrıca organik tarım konusunda kanun çalışması yapılmıştır. 1 Aralık 2004 tarihinde 5462 Kanun numarası ile organik tarım kanunu kabul edilmiştir. Bu Kanunun amacı; tüketiciye güvenilir, kaliteli ürünler sunmak üzere organik ürün ve girdilerin üretiminin geliştirilmesini sağlamak için gerekli tedbirlerin alınmasına ilişkin usul ve esasları belirlemektir. Kanun organik tarım faaliyetlerinin yürütülmesine ilişkin kontrol ve sertifikasyon hizmetlerinin yerine getirilmesi ve Bakanlığın denetim usul ve esasları ile yetki, görev ve sorumluluklara dair hususları kapsamaktadır. Organik Tarım Kanunu ile AB mevzuatında yapılan son değişiklikler doğrultusunda, organik ürünlere ilişkin yönetmelik revize edilmektedir. Kurumsal alt yapı hazırlıkları çerçevesinde, Tarım İl Müdürlüklerinde “Organik Tarım Birimleri” kurulması planlanmış olup, bu birimlerde ilgili personel mevzuatın uygulanması konusunda eğitilmektedir. Kontrol ve sertifika kuruluşları ile bilgi akışını sağlamak, organik tarım birimleri ile bilgi akışı ve denetim sonuçlarını takip için bilgisayar ağı ve veri tabanı kurulacaktır.

AB mevzuatına uyum sağlamak için Ulusal mevzuatımızda düzenlemeler yapılmaktadır. Bu kapsamda, 24 Temmuz 2003 tarih ve 25178 Mükerrer sayılı Resmi Gazete de yayımlanan öncelikler listesinde organik tarım 7.1.4. no’lu öncelik sırasındadır.

1997-2006 yıllarını kapsayan “Organik Tarımın Yaygınlaştırılması ve Kontrolü Projesi” kapsamında kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcilerine, özel sektöre, işleyici ve sanayicilere, ithalat ve ihracatçılara, sivil toplum örgütlerine ve çiftçilerimize organik tarım konusunda eğitimler verilerek organik tarımın yaygınlaştırılması çalışmaları sürdürülmektedir.

“Türkiye’de Organik Tarımı Geliştirme Projesi” Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir. Türkiye’de organik tarımın ve ilgili sektörlerin AB mevzuatı ve uygulamaları doğrultusunda geliştirilmesi ve sürdürülebilir kalkınmanın sağlanmasını hedef alan proje, Türk organik tarım mevzuatını AB mevzuatı ile uyumlu hale getirerek; organik tarımsal üretimin yaygınlaştırılması, teşviki, denetlenmesi, kontrolü, organik gıda ve gıda dışındaki ürünlerin işlenmesine yönelik tutarlı bir ulusal mekanizmanın oluşturulması, AB standartlarına uygun etkili denetim ve belgelendirme sisteminin oluşturulması ve TKB, Merkez Birimleri, Taşra Teşkilatı ve Kontrol Sertifikasyon Kuruluşları arasında bilgi erişimi sağlayan organik veri tabanı kurulması gibi amaçlara da sahiptir.

"Avrupa Topluluğuna Organik Ürün İhraç Eden 3. Ülkeler" listesinde yer almak üzere gerekli bilgileri içeren bir "Teknik Dosya" hazırlanarak öngörülen süre içinde, Dışişleri Bakanlığı kanalıyla resmi başvuru yapılmıştır. Fakat 2007 yılı ilerleme raporunda Türk organik ürünlerinin AB’ne ihracatını kolaylaştıracak olan, Türkiye’nin üçüncü ülkeler listesine dâhil edilmesinde herhangi bir ilerleme olmadığı belirtilmiştir.

— Kalite Politikası

Coğrafi işaretli ürünlerle ilgili hususlar, 27/06/1995 tarih ve 22326 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 555 sayılı “Coğrafi İşaretlerin Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname” hükümleri esasınca Türk Patent Enstitüsü Başkanlığı tarafından yürütülmektedir.

Ülkemizde coğrafi işaret başvuruları son yıllarda artış göstermiş olup 2005 yılına kadar gerekli şartları yerine getiren başvuru sayısı yetersiz kalmıştır. 1996 yılı hem başvuru hem de verilişteki yüksek miktar açısından önem arz etmektedir. 2004 yılı İlerleme Raporundan bu yana kalite politikası çerçevesinde anlamlı bir gelişme kaydedilmiştir.

Ülkemizdeki sistemi inceleyecek olursak; öncelikle coğrafi işaretin tescili, coğrafi işarete konu olan ürünün üreticisi olan gerçek veya tüzel kişiler, tüketici dernekleri, konu ve coğrafi yöre ile ilgili kamu kuruluşları tarafından yaptırılabilir. Coğrafi işareti, tescilde düzenlenen şartlara uygun üretim yapan herkes kullanabilir. Coğrafi işaret tescili için başvuru şartları aşağıda sıralanmıştır:

- Başvuru dilekçesi,
- Tescili istenilen menşe adı veya mahreç işaretine ait herhangi bir logo varsa 15 adet örnek,
- Başvuru ücretinin ödendiğini gösterir belge aslı,
- Ürünün tanımı ve gerekiyorsa hammaddenin fiziksel, kimyasal, mikrobiyolojik ve benzeri özelliklerini açıklayıcı teknik bilgiler ve belgeler,
- Ürünün üretim tekniğine ve varsa yerel özel üretim teknik ve şartlara ilişkin bilgiler,
- Yöre, alan veya bölgenin coğrafi sınırlarını açıkça tanımlayan ve belirleyen bilgiler/ belgeler, harita,
- Ürünün tescili ile ilgili talep edilen işaretle menşe adı ya da mahreç işareti olma özelliklerini taşıdığına ilişkin bilgiler,
- Ürünün kalitesinin denetleme biçimini ayrıntılı olarak açıklayan bilgiler,
- Tescilli menşe adı ve mahreç işaretinin kullanım biçimi, markalama, işaretleme veya etiketleme şekillerini ayrıntılarıyla açıklayan bilgiler.

Coğrafi işaret tescili alınmasına yönelik başvurular Türk Patent Enstitüsü'ne yapılmaktadır. Tescil başvurusunun Resmi Gazete'de

yayınlanmasından itibaren 6 ay içerisinde herhangi bir itiraz yapılmazsa ad veya işaret Resmi Gazete'de yayınlanma tarihi itibariyle korumaya alınır. Bu şekilde tescilli adın üçüncü kişiler tarafından dolaylı ya da dolaysız olarak ticari amaçlı kullanımı önlenir. Coğrafi işareti kullanım hakkına sahip olanlar, coğrafi işaret hakkına yapılabilecek tecavüzlerden dolayı dava açmaya yetkilidir. Türkiye'de tescil edilen coğrafi işaretler sadece Türkiye sınırları içinde geçerlidir. Yurtdışında koruma için her ülkede, ülke mevzuatına göre başvuru gerekmektedir. 2008 yılı itibariyle tescilli coğrafi işaret almış gıda ve tarım ürünleri aşağıda verilmiştir.

2008 Yılı İtibariyle Tescilli Coğrafi İşaret Almış Gıda ve Tarım Ürünleri		
Antep fıstığı	Ege sultani üzümü	Ege inciri
Bozdağ kestane şekeri	Gümüşhane kömesi	Zara balı
Çimin üzümü	Afyon pastırması	Tavşanlı leblebisi
Çorum leblebisi	Kalecik karası üzümü	Aydın inciri
Erzincan tulum peyniri	Gümüşhane dut pestili	Maraş dondurması
Giresun tımbul fıncığı	Adana kebabı	Isparta gülü
İzmit pişmaniyesi	Siirt büryan kebabı	Ezine peyniri
Kayseri pastırması	İsabey çekirdeksiz üzümü	Ayvalık zeytinyağı
Kayseri sucuğu	Tarsus beyazı üzüm topacık	Siirt perde pilavı
Kemalpaşa tatlısı	Osmaniye yer fıstığı	Afyon sucuğu
Malatya kayısısı	Çelikhan tütünü	Tarsus şalgamı
Maraş biberi	Akşehir kirazı	Çay ilçesi vişnesi
Mersin cezeryesi	Gemlik zeytini	Mut kayısısı
Mustafakemalpaşa peynir tatlısı	Edirne beyaz peyniri	Ödemiş patatesi
Mustafakemalpaşa tatlısı	Anamur muzı	Pervari balı
Edremit körfez bölgesi zeytinyağları	İnegöl köftesi	Siirt fıstığı
Şanlıurfa biberi	Ege pamuğu	Antep Baklavası
Türk rakısı	Güney ege zeytinyağları	

Türkiye AB ile bazı farklılıklarla birlikte coğrafi işaretleri kaydedecek ve korumaya alacak bir ulusal sisteme sahiptir. Menşei tanımlanması ve coğrafi işaretleme şartnamelerinde belirtilmeyen menşei kanıtı gibi bazı detayların yerine getirilmemesine rağmen AB müktesebatıyla benzerlik göstermektedir. Coğrafi işaretleme şartnameleri Türk Patent Enstitüsü tarafından hazırlanmaktadır.

İsimlerin korunması boyutu AB mevzuatıyla benzerlik göstermektedir. Türk mevzuatının kapsamı madencilik, sanayi ürünleri ve el yapımı ürünleri de içerdiğinden AB mevzuatının kapsamından daha geniştir ancak, AB mevzuatının kapsadığı tüm ürünleri içerdiğinden AB müktesebatı ile uyumlu olabilecektir.

2006 İlerleme raporunda Kalite Politikası ile ilgili olarak resen korumayı uygulamak için piyasalarda kontrolü yürütmek üzere atanan belirli kamu otoritesinin olmadığına; Türkiye'nin akredite olmuş müktesebatla uyumlu özel denetim organlarına dayanan bir sistem geliştirmek istediğine; canlı hayvanlar için bazı kayıtların hayvan türlerindeki olası karışıklık sebebiyle kuşkulu olduğuna ve Türkiye'nin geleneksel ürünlerin korunması için geleneksel özellikli ürün adı korumasına benzer bir düzene sahip olmadığına dikkat çekilmektedir.

5.3. Türk Tarımının Avrupa Birliği'ne Uyumunun Maliyeti

Türkiye'nin AB'ne tam üyeliğinin taraflara muhtemel maliyeti üzerine yapılmış çeşitli çalışmalarda şu sonuçlara ulaşılmıştır;

Çalışma-1: Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne katılımı: OTP kaç mal olacak?

Türkiye'ye Maliyet: Türkiye, AB'nin OTP bütçesine 1,7 milyar € katkıda bulunacaktır. Sonuç olarak 2014'te OTP için Türkiye'ye yapılan net transfer 1,6 milyar € olacaktır. 2024'e kadar doğrudan ödemeler ve kırsal kalkınmanın tam uygulanmasıyla net transfer 2,6 milyar €'yu bulacaktır.

AB'ne Maliyet: OTP'sının Türkiye'ye uygulanmasının AB bütçesine toplam maliyeti 2014'te 3,3 milyar €'yu bulacaktır. 2024'te doğrudan ödemelerin ve kırsal kalkınma politikalarının tam uygulanması ile 5 milyar €'ya yükselecektir.

Sonuç olarak, OTP'dan Türkiye'ye yapılacak transfer, Türkiye'nin AB'ye katılımını içeren bütün proje içerisinde bütçesel olduğu kadar, politik olarak da değerlendirilebilir. Türkiye'nin üyeliğinin bütçe etkileri dikkate alındığında, OTP'dan kaynaklanan transferler, AB yapısal politikasının Türkiye'de tam uygulanmasından doğan transferlerin çok altındadır.

Bu çalışmada Grethe çeşitli ürün guruplarına ilişkin ekonometrik modeller vasıtasıyla çıkarımlarda bulunmuştur. Özetle Grethe, Türkiye'nin sebze ve meyve üretiminde net ihracatçı pozisyonun üyelik sonrası devam edeceği, fakat Türkiye'deki fiyatların da bu süreçte yükseleceğini öngörmektedir. Bununla birlikte, et ve süt ürünlerinde AB ülkelerinin rekabetçi yapılarının etkisiyle Türkiye'nin net ithalatçı pozisyona gelmesi beklenmektedir (Grethe 2004).

Çalışma-2: Türkiye'nin Üyeliğinin Avrupa Birliği'ne Muhtemel Etkileri

Türkiye'ye Maliyet: Türkiye'nin AB'ne üye olması durumunda 2004 yılı için, AB bütçesine geleneksel öz kaynaklar kapsamında yaklaşık 612 milyon €, 2014 yılında 1.493 milyon € ve 2020 yılında 2.619 milyon € tutarında kaynak aktaracağı tahmin edilmektedir.

Türkiye'nin AB üyesi olması durumunda 2004 yılında AB bütçesine yaklaşık 96,4 milyon €, 2014 yılında 255,4 milyon € ve 2020 yılında ise 455,5 milyon € tutarında KDV katkısı ödeyeceği tahmin edilmektedir.

Türkiye'nin AB bütçesine GSMH katkısı olarak 2004 yılında 1.205 milyon €, 2014 yılında 3.192 milyon € ve 2020 yılında 5.693 milyon € kaynak aktaracağını söylemek mümkündür.

Türkiye'nin AB bütçesine toplam katkısının 2014 yılında 4.941 milyon €, 2020 yılında ise 8.768 milyon € olması beklenmektedir. AB'ne üyeliğin ilk yıllarında Türkiye'nin AB bütçesine katkısının sınırlı kalacağı ancak, bu katkının ilerleyen yıllarda ekonomik büyümeyle birlikte artacağı öngörülmektedir.

Türkiye'nin AB bütçesine GSMH katkısı diğer ülkelere oranla her yıl daha fazla artacaktır.

AB'ne Maliyet: Tarımsal üretim değeri başına tarımsal destek miktarı olarak AB ortalaması kullanıldığında, Türkiye'nin FEOGA Garanti Bölümünden alabileceği destek miktarı 2014 yılında yaklaşık 6,4 milyar €, 2020 yılında ise, 7,4 milyar € olacağı tahmin edilmektedir. Akdeniz ülkeleri için hesaplanan miktar uygulanacak olursa, Türkiye'nin 2014 yılında yaklaşık 6,8 milyar €, 2020 yılında ise, 7,8 milyar € tarımsal destek alacağı öngörülmektedir.

FEOGA'nın Yönlendirme Bölümünden ise, proje bazlı tahsisatlar yapılmakta olup, bu kalemden elde edilebilecek destek miktarı büyük ölçüde ülkelerin AB standartlarına uygun proje geliştirilebilme kapasitesine bağlıdır. Üyelikle birlikte Türkiye'nin Yönlendirme Bölümünden yıllık yaklaşık 1 milyar € kaynak alması mümkün görülmektedir.

Müzakerelerde AB'nin talep edebileceği geçiş düzenlemeleri ve Türkiye'deki tarımsal üretimin ve AB fonlarını kullanım kapasitesi Türkiye'nin üyelik sonrası alacağı tarımsal destek miktarını doğrudan etkileyecektir.

2014 yılında Türkiye'nin üye bir devlet olduğu varsayımı altında yapılan hesaplamalara göre, AB bütçesinden yapısal harcamalar kapsamında yaklaşık 4,4 milyar € tutarında kaynağın Türkiye'ye aktarılacağı tahmin edilmektedir. 2020 yılında ise, kullanma kapasitesinin değişmediği varsayımı ile Türkiye'nin fonlardan alacağı miktarın 7,9 milyar € civarında olacağı öngörülmektedir.

Türkiye'nin AB'ye üyeliği durumunda AB bütçesine getireceği net maliyetin 2014 yılında yaklaşık 5,9 milyar €, 2020 yılında ise 6,5 milyar € olacağı tahmin edilmektedir.

Türkiye'nin müzakere döneminde AB fonlarını kullanma kapasitesinin AB'ye yeni üye olan ülkelerin kullanım kapasitelerinin ortalamasının üzerinde gerçekleşmesi durumunda, üyelik sonrasında AB'nin yapısal fonlarından daha fazla kaynak kullanması mümkün olabilecektir. 2014 yılında Türkiye'nin AB fonlarını kullanma kapasitesi GSMH'nın % 1'i seviyesine çıkması durumunda, Türkiye'nin AB bütçesinden alacağı net kaynak yaklaşık 7,9 milyar €, 2020 yılında ise yaklaşık 10 milyar € olacaktır (DPT, ABİGEM 2004).

Çalışma-3: Türkiye ve Avrupa Birliği Bütçesi: Beklentiler ve Sorunlar

Tam Üyelik Durumunda Bütçe Maliyetleri

	Türkiye bugünün AB'sine üye olması halinde (Milyar €)	2015 yılında Türkiye'nin genişlemiş AB'nin üyesi olması halinde (AB GSMH'nın %'si olarak)
Yapısal Fonlardan alınan miktar	8	% 0.16
OTP'den alınacak miktar	9	% 0.08
Toplam AB'den alınan miktar	17	% 0.25
Türkiye'nin AB Bütçesine katkısı	2	% 0.05
Türkiye'nin alacağı NET rakam	15 (AB GSMH'nın %0,16'sı)	% 0.20

Kaynak : Derviş ve ark. 2004.

Çalışma-4: Avrupa Birliği'nde Türkiye - Tarım, Gıda, Kırsal Alanlar ve Yapısal Politikaların Sonuçları

Çalışma-4-1. 2015 yılında AB'ye katılımın Türkiye açısından beklenen sonuçları

Türkiye'nin 2015 yılında AB üyesi olması durumunda Bütçeden alacağı pay

Bütçe kalemleri	Miktar (Milyar €/Yıl)	
	2015 fiyatlarıyla	2004 fiyatlarıyla
OTP I.Sütun	4,5	3,6
OTP II. Sütun (Kırsal politika)	2,0	1,6
Yapısal ve uyum politikası	11,9 – 20,8	9,5 – 16,6
Diğer bütçe kalemleri	2,0	1,6
Türkiye'nin AB Bütçesine katkısı	6,8	5,4
Net Bütçe Geliri	13,6 – 22,5	10,9 – 18,0

2004 fiyatlarıyla Türkiye'nin AB bütçesinden alacağı tahmini net rakam 10,9 ile 18,0 milyar € arasındadır. Bu rakamın en önemli kısmını 9,5 ile 16,6 milyar € ile yapısal ve uyum fonları oluşturmaktadır. AB OTP'sının TR için yapacağı toplam masraflarının 3,6 milyar €'su I. sütun ve 1,6 milyar €'su ise II. sütun içinden olacaktır. Türkiye'nin AB bütçesine katkısı ise 5,4 milyar € olacaktır.

2015 fiyatlarıyla Türkiye'nin AB bütçesinden alacağı tahmini net rakam 13,6 ile 22,5 milyar € arasındadır. Bu rakamın en önemli kısmını 11,9 ile 20,8 milyar € ile yapısal ve uyum fonları oluşturmaktadır. AB OTP'sının TR için yapacağı toplam masraflarının 4,5 milyar €'su I. sütun ve 2,0 milyar €'su ise II. sütun içinden olacaktır. Türkiye'nin AB bütçesine katkısı ise 6,8 milyar € olacaktır (Oskam ve ark. 2004).

Çalışma-4-2. Türkiye'ye Doğru Genişlemenin AB-27 İçin Sonuçları

Yedi farklı bilimsel çalışmanın incelemesiyle, Türkiye'nin AB'ne girdiği ilk yıl, AB bütçesine ne kadar bir yük getireceğini göstermek adına tüm

çalışmalar bir arada gösterilmiş olup, sonucunda 2004 ve 2015 yılları için yapay sonuçlar elde edilmiştir.

2004 fiyatlarıyla net bütçe masrafı 20,6 milyar €'dur. Elde edilen yapay sonuca göre bu rakam 2015 yılı için 25,7 milyar € olacaktır (Oskam ve ark. 2004).

**Türkiye'nin AB'ye Girdiği İlk Yıllık Tahmini Bütçe Masrafları
(7 Farklı Çalışmanın Özeti)**

Araştırmacı / Yayın tarihi	Türkiye'nin Katılım Yılı	Sonuç (2004 fiyatları, Milyar €)
Quaser&Repegather (2004)	2013	OTP (I.Sütun) = 1,4 – 4,5 Yapısal fonlar = 3,9 – 11,3 Diğer = 1,6 TR'nin katkısı = 1,7 – 3,4 Net bütçe payı = 5,2 – 14,0
Lejour ve ark. (2004)	2025	Yapısal bütçe = 8 Diğer tüm bütçe transferleri yok sayılmıştır.
Terluin&De Kleijn (2004)	2014	OTP (I.Sütun) = 3,6 – 4,3 (ilk yıl %35) OTP (II.Sütun) = 2,3
Hughes (2004:22)	2015-2017	OTP (I.Sütun) = 1,9 – 4,0 Yapısal fonlar = 8,1 – 13,5 Diğer = 1,0 – 1,6
Grethe (2004)	2014	OTP (I.Sütun) = 5,2 OTP (II.Sütun) = 1,6 – 2,5
Derviş ve ark. (2004)	2015	OTP bütçesi = 10 Yapısal bütçe = 21 Diğer = 1 TR'nin katkısı = 7 Net bütçe payı = 26
European Commission (2004)	2015	OTP (I.Sütun) = 6 OTP (II.Sütun) = 2,3 Yapısal bütçe = GDP'nin %5,6 sı (yıllık) TR'nin katkısı = GNI'nin %5,6 sı (yıllık)

Kaynak: Oskam ve ark. 2004

Türkiye'nin Katılımının Maliyetinin Ana Bütçe Kalemleri İçin Yapay
Tahminleri
(2004 ve 2015 Fiyatlarıyla)

Bütçe Kalemi	Hesaplanmış sonuç (Milyar €) 2004 Fiyatlarıyla	Nominal sonuç (Milyar €) 2015 Fiyatlarıyla
OTP I.Sütun (DGD)	5,2 Grethe (2004:9)	6,5
OTP I.Sütun (M&P supports)	0,7 EC (2004c:46)	0,8
OTP II.Sütun	2,3 EC (2004c:46)	2,9
Yapısal ve Uyum Fonları	2,3 Grethe (2004:16 EC'ye dayanarak)	19,0
Diğer bütçe kalemleri	1 Derviş ve ark. (2004:4)	1,3
Türkiye'nin AB bütçesine katkısı	3,8 Grethe (2004:16 EC'ye dayanarak)	4,8
Türkiye'ye Net Bütçe Transferi	20,6	25,7

Kaynak: Oskam ve ark. 2004

6. SONUÇ

Altı bölümden oluşan bu kitapta; öncelikle Türkiye ve AB tarımının mevcut durumu özetle ortaya konulmuş, ardından; AB OTP'nin ne olduğu açıklanmış ve detaylıca Ortak Piyasa Düzenleri, Yatay Konular ve AB'nin Kırsal Kalkınma politikaları incelenmiştir. Dördüncü bölümde Türk Tarım Politikası'nın genel hatları ortaya konularak, Türk tarımının AB'ne uyumu konusu; "Türk tarımının AB'ne uyumunu inceleyen çeşitli çalışmalar" ve "Tarım ve Köyişleri Bakanlığının bugüne kadar uyum konusunda yaptığı çalışmalar" olmak üzere 2 başlık altında detaylandırılmıştır. Kitabın son bölümünde ise çalışma kısaca özetlenerek süreç hakkında öngörüler ve tavsiyelere yer verilmiştir. Çalışmanın önemli bir bölümünü de ek olarak verilen derogasyonlar (Ek-1) oluşturmaktadır. Ek-1'de, AB'ne en son üye olan ülkelerin, üyelik süreçlerinde Birlikten talep ettikleri derogasyonlar, Ülkemizin AB sürecine örnek teşkil etmesi adına topluca ve tablo halinde derlenmiştir.

Türk tarımının genel durumu, ülke ekonomisindeki yeri ve hukuki ve idari altyapısının yanında geleceğe ilişkin beklentilerle beraber, AB tarımının uygulama usul ve araçları, AB'nin tarımla dolaylı veya doğrudan ilgili politikaları bu kitapta yer almaktadır.

AB OTP'nin dinamik bir yapıda olması, radikal reform süreçlerinden geçmesi nedeniyle dönemsel olarak analizler farklılık göstermektedir. OTP'nin analizi yapılırken dünyanın diğer blokları tarafından OTP'na yönelik eleştirilerin de dikkate alınması gerekmektedir. Ancak bununla beraber Türkiye'nin AB'ne üyelik sürecinde OTP'nin uygulanması için gerekli idari, mali ve hukuki altyapıyı oluşturması gereği de aşikârdır. Çok detaylı ve ağır bir uygulama usul ve araçlar bütünü olan OTP'nin Türkiye'de uygulanabilmesi için gereken yatırım miktarları çeşitli yöntemler yardımıyla tahmin edilmeye çalışılmıştır. Türkiye'nin AB'ne üye olmasının tarımsal açıdan maliyetinin 5–20 milyar € arasında olması beklenmektedir.

Yatay konular olarak adlandırılan hususlar da OTP'nin en önemli

bileşenlerinden birisidir. Entegre İdare ve Kontrol Sistemi, Çiftlik Muhasebe Veri Ağı, Organik Tarım, Devlet Yardımları, OTP finansmanı ve kalite politikasından oluşan Yatay Konular, AB'ne uyum sürecinde en çok zorlanacağımız konulardan birisi olacaktır.

AB Kırsal Kalkınma Politikası'yla ilgili olarak, bugün AB toplam alanının % 92'sini kırsal alanlar oluşturmaktadır ve nüfusun % 50'den fazlası bu alanlarda yaşamaktadır. Gerek AB gerekse Türkiye kırsal kalkınma politika uygulamalarının daha başlarındadır. Ancak AB, sahip olduğu beşeri ve mali kaynaklarla bu politikada önemli kazanımlar elde etmiştir ve süreci hızlandırarak devam ettirmektedir. Türkiye ise kırsal kalkınma alanında gerekli idari, mali ve hukuki altyapıyı oluşturmaya çalışmaktadır. Gelecekte çok daha önem kazanacak olan kırsal kalkınma politikalarının daha da hızlanması ve çeşitlenmesi beklenmektedir. AB'ne uyumlu olması açısından Türkiye'nin daha şeffaf ve daha katılımcı bir Kırsal Kalkınma Politikası oluşturma kapasitesine kavuşturulması gerekmektedir.

Türkiye tarımını gelecek yıllara taşıyacak İdari Kapasitenin mevcut durumu AB'nin yıllık İlerleme Raporlarında detaylı şekilde değerlendirilmektedir. Müzakerelerin devamı ve katılım sürecinin hızlandırılabilmesi açısından İdari Kapasite gelişimine ilişkin atılacak adımlar önem taşımaktadır.

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, kurumsal kapasite geliştirilme çalışmaları çerçevesinde çeşitli AB projeleri ile süreci devam ettirmektedir. Türkiye-AB Teknik ve Mali İşbirliği kapsamında 2002 yılında 3, 2003 yılında 1, 2004 yılında 5, 2005 yılında 5, 2006 yılında 4 proje desteği sağlanmıştır. Bu projeler ile AB'den yaklaşık 117 milyon €'luk katkı sağlanmıştır.

Türkiye, gerek coğrafi yapısı gerekse işgücü maliyetleri açısından tarımsal üretim ve ticaret bağlamında büyük bir potansiyel taşımaktadır. Bu potansiyel ulusal ve uluslararası tarımsal üreticiler tarafından uzun zaman önce tespit edilmiş ve sektör, gerek ulusal, gerekse uluslararası yatırımcılar

açısından ilgi odağı haline gelmiştir. Ancak bu potansiyellerin aktif hale getirilmesi süreci, kamu idaresine büyük sorumluluk getirmektedir. Bu kapsamda Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, ilgili Bakanlıklar ve diğer kamu kurum ve kuruluşları ile birlikte yoğun çalışmalarına devam etmektedir. AB'ne uyum sürecinde Türkiye'nin, Birliğin OTP'nı uygulama yükümlülüğü karşılığında "Tarım ve Kırsal Kalkınma" başlığı altında sürdürülen çalışmalar, tarımsal hedefimizi ve tarımsal politikamızın temel yapısını değiştirmiştir. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından gerçekleştirilen bu çalışmaların tespiti ile gelecekte oluşturulacak Türk tarım Politikasına ışık tutulmaya çalışılmıştır.

Türkiye ve AB arasında 1961 yılında başlayan ilişkiler, 1999 yılında Helsinki Zirvesi'nde Türkiye'nin aday ülke olarak tanınmasından sonra yeni bir ivme kazanmıştır. Bu kapsamda Avrupa Komisyonu aday ülkelere ilişkin İlerleme Raporunda Türkiye ile müzakerelerin başlatılabileceği yönünde tavsiyede bulunmasının ardından müzakereler başlatılmıştır. Bu süreçte, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Tarım ve Kırsal Kalkınma Faslı, Gıda Güvenliği, Hayvan ve Bitki Sağlığı Politikası Faslı ile Balıkçılık Faslından asli sorumlu olarak belirlenmiştir.

Müzakere başlıkları bu süreçte açılmaya devam etmektedir, ancak Tarım ve Köyişleri Bakanlığı sorumluluğundaki başlıklarda henüz müzakereler başlamamıştır.

Müzakerelerin başlamasından sonra Türkiye, AB müktesebatına uyuma ilişkin bir pozisyon belgesi hazırlayacaktır. Bu belgede Türkiye, mevzuat uyumu açısından içerisinde bulunduğu aşamayı, uyum takvimini, idari yapısı ve talep etmesi halinde geçiş süresi ve derogasyon taleplerini kapsamlı olarak belirtecektir. AB'nin son genişleme sürecinde yer almış aday ülkelerin tecrübelerinden özellikle derogasyon taleplerinin (Ek-2) birçoğunun kabul edilmediği görülmektedir. Bu nedenle derogasyon taleplerinin çok iyi çalışılması gerekmekte ve ancak çok önemli olan, sektörü kesinlikle zarara uğratacağı düşünülen alanlarda derogasyon talebinde bulunması ve bu derogasyon taleplerinin de etki analizleri ile desteklenmesi gerekecektir.

KAYNAKÇA

- ABARE (2000) “US and EU Agricultural Support: Who Does it Benefit?” ABARE Current Issues 2000.
- Arie OSKAM, Alison BURREL, Tugrul TEMEL, Siemen van BERKUM, Natasha LONGWORTH, Irene Molina VİLCEZ - Wageningen Üniversitesi, 1 December 2004.
- Avrupa Birliği Üyeliği Yolunda Türkiye Kırsal Kalkınma Tedbirleri Uygulama Süreci, Turhan Mehmet Serdar, AB Uzmanlık Tezi, 2005.
- Avrupa Komisyonu, “Tek OPD Tüzüğü”, Official Journal of European Union, <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:299:0001:0149:EN:PDF>
- Avrupa Komisyonu, Avrupa Birliği Aktiviteleri, Düzenleme Özetleri internet sayfası, <http://europa.eu/scadplus/leg/en/lvb/l11047.htm>
- Borrel, B and Hubbard, L (2000) ‘Global economic effects of the EU Common Agricultural Policy’ Economic Affairs Vol. 20, No. 2.
- Christopher Ritson and David Harvey, 1997 “The Common agricultural policy”, Wallingford UK CAB International.
- Community guidelines for State aid in the agriculture and forestry sector 2007 to 2013, OJ C 319, 27.12.2006.
- Council Regulation (EEC) No 2092/91 of 24 June 1991 on organic production of agricultural products and indications referring thereto on agricultural products and foodstuffs, OJ L 198, 22.7.1991.
- Council Regulation (EEC) No 3508/92 of 27 November 1992 establishing an integrated administration and control system for certain Community aid schemes OJ L 355, 5.12.1992.
- Council Regulation (EC) No 1782/2003 of 29 September 2003 establishing common rules for direct support schemes under the common agricultural

policy and establishing certain support schemes for farmers and amending Regulations (EEC) No 2019/93, (EC) No 1452/2001, (EC) No 1453/2001, (EC) No 1454/2001, (EC) 1868/94, (EC) No 1251/1999, (EC) No 1254/1999, (EC) No 1673/2000, (EEC) No 2358/71 and (EC) No 2529/2001, OJ L 270, 21.10.2003.

- Council Regulation (EC) No 1290/2005 of 21 June 2005 on the financing of the common agricultural policy, OJ L 209, 11.8.2005.
- Council Regulation (EC) No 1698/2005 of 20 September 2005 on support for rural development by the European Agricultural Fund for Rural Development (EAFRD), OJ L 277, 21.10.2005.
- Council Regulation (EC) No 510/2006 of 20 March 2006 on the protection of geographical indications and designations of origin for agricultural products and foodstuffs, OJ L 93, 31.3.2006.
- Council Regulation (EC) No 509/2006 of 20 March 2006 on agricultural products and foodstuffs as traditional specialities guaranteed, OJ L 93, 31.3.2006.
- Council Regulation (EC) No 834/2007 of 28 June 2007 on organic production and labelling of organic products and repealing Regulation (EEC) No 2092/91, OJ L 189, 20.7.2007.
- Delayen, C., “The Common Agricultural Policy: A Brief Introduction”, IATP RWP, September 2007.
- DPT, ABİGM, 2004. 48s. tab.
(<http://ekutup.dpt.gov.tr/ab/uyelik/etki/olasi.pdf>)
- http://ec.europa.eu/agriculture/index_en.htm
- European Commission (2005), ‘Agriculture in the European Union: Statistical and Economic Information 2004’, Brussels.
- EUROSTAT 2007. European Commission, Eurostat home page, Agriculture and fisheries Database.

- Harald GRETHE, 2004. Effects of Including Agricultural Products in the Customs Union between Turkey and the EU.
- Kemal DERVİŞ, Daniel GROS, Faik ÖZTRAK, Yusuf IŞIK ve Fırat BAYAR - CEPS, EU-Turkey Working Paper No: 6, August 2004.
- Örnek A. 2007. Kırsal Kalkınma El Kitabı, Örnek Aylin, Heinrich Böll Stiftung Derneği, 2007.
- Regulation No 79/65/EEC of the Council of 15 June 1965 setting up a network for the collection of accountancy data on the incomes and business operation of agricultural holdings in the European Economic Community, OJ 109, 23.6.1965.
- Redzepagiç, S., “Agriculture of Central and Eastern European Countries in the European Union”, in Panoeconomicus, 4, 2006.
- Swinbank and Tranter (2004), ‘A Bond Scheme for Common Agricultural Policy Reform’, CAB International Oxford.
- Tarım Kanunu 2006. 18 Nisan 2006 tarih ve 5488 sayılı Kanun, 26 Nisan 2006 tarih ve 26149 sayılı Resmi Gazete.
- TÜİK 2007. Türkiye İstatistik Kurumu Kayıtları.
- TSB 2004. Tarım Strateji Belgesi, 30 Kasım 2004.
- Ulusal Kırsal Kalkınma Programı Raporu, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı, 2007.
- Ulusal Kırsal Kalkınma Programı Taslak Raporu, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı, 2007.
- <http://www.tarim.gov.tr>
- <http://www.tugem.gov.tr/tugemweb/destekler.html>

EK-1

DEROGASYONLAR

Yeni Üye Ülkelerin Tarla Bitkileri Derogasyonları

İlgili Düzenleme	Talep Edilen Derogasyon	Derogasyonun Kabul Edilip Edilmediği
1-)1251/1999/EC sayılı, bazı ekilebilir ürün (tarla bitkileri) üreticilerinin desteklenmesine dair sistemin kurulmasına ilişkin Tüzük	1-) Çek Cumhuriyeti ekilebilir baz alan olarak 1.942.585 hektarlık bir alan talep edilmiştir. 2-) Estonya ekilebilir ürünler (tarla bitkileri) için desteklenebilecek baz alan talep etmiştir. 3-) Güney Kıbrıs Tahıllar, yağlık tohumlar, proteinli ürünler ve ketene ilişkin baz alanların (madde 2(2), ek 2), ekilebilir ürünlere dair tazminat ödemelerine ilişkin ortalama tahıl rekoltesinin (madde 3(5)) ve durum buğdayı ekim alanlarının (madde 5, ek 2 ve ek 3) belirlenmesini talep etmiştir.	1-) Çek Cumhuriyeti katılım Antlaşmasında kabul edilmiştir. Ekilebilir ürünler (tarla bitkileri) için desteklenebilecek baz alan 2.253.598 hektar olup, hektar başına referans alınacak rekolte 4.20 ton olacaktır. 2-) Estonya için ekilebilir ürünler (tarla bitkileri) için desteklenebilecek baz alan 262.827 hektar olup, hektar başına referans alınacak rekolte 2.40 ton olacaktır. 3-) Güney Kıbrıs 6.183 hektara kadar durum buğdayı, alan ödemelerinden yararlanabilecektir. Ekilebilir ürünler (tarla bitkileri) için desteklenebilecek baz alan 79.004 hektar olup, hektar başına referans alınacak rekolte 2.30 ton olacaktır.

	<p>4-) Litvanya referans alınacak rekolte ile baz alanla ilgili talepte bulunmuştur.</p> <p>5-) Macaristan tarafından ilgili tüzüğün 2. ekine, bazı durum buğdayı üreticisi bölgelerin geleneksel üretim alanları olarak ilave edilmesi talep edilmiştir. İkinci olarak, durum buğdayının azami garanti alanının ilgili tüzüğün 3. ekine 15.000 hektar olarak yazılması talep edilmiştir. Durum buğdayının geleneksel olarak üretilmediği alanlarda 50.000 hektarlık eşiğin belirlenmesi ve bunun ilgili tüzüğün 4. ekine ilave edilmesi talep edilmiştir.</p> <p>6-) Malta, ekilebilir baz alan olarak 4.500 hektarlık azami alan eşiği talep etmiştir.</p> <p>7-) Polonya tarafından - İlgili tüzüğe, baz alanlarının hesaplanmasında</p>	<p>4-) Litvanya için Ekilebilir ürünler (tarla bitkileri) için desteklenebilecek baz alan 1.146.633 hektar olup, hektar başına referans alınacak rekolte 2.70 ton olacaktır.</p> <p>5-) Macaristan için, 2500 hektara kadar durum buğdayı, alan ödemelerinden yararlanabilecektir. 4.305 hektara kadar durum buğdayı, özel yardımdan yararlanabilecektir. Ekilebilir ürünler (tarla bitkileri) için desteklenebilecek baz alan 3.487.792 hektar olup, hektar başına referans alınacak rekolte 4.73 ton olacaktır.</p> <p>6-) Malta için Ekilebilir ürünler (tarla bitkileri) için desteklenebilecek baz alan 4.565 hektar olup, hektar başına referans alınacak rekolte 2.02 ton olacaktır.</p> <p>7-) Polonya ekilebilir ürünler (tarla bitkileri) için desteklenebilecek baz</p>
--	---	--

	<p>1989-1991 dönemine ilişkin veriler referans alınarak uyum sağlanması için Ocak 2006'ya kadar geçiş süresi talep edilmiştir.</p> <p>- ilgili tüzüğe, kolza tohumuna ilişkin ulusal referans alanının belirlenmesinde 1989-1991 yıllarına ait referans alanları temel alınarak uyum sağlanması için Ocak 2006'ya kadar geçiş süresi talep edilmiştir.</p> <p>- İlgili tüzüğe, referans hasılat miktarının hesaplanmasında 1986/87 sezonundan 1990/91 sezonuna kadar olan yıllara ait rakamların temel alınarak uyum sağlanması için Ocak 2008'e kadar geçiş süresi talep edilmiştir. Polonya, dikkate alınacak referans rekolte miktarının %15 artırılarak 3.61 ton olarak kabul edilmesini talep etmiştir.</p> <p>- İlgili tüzüğün 1. ekine (doğrudan gelir desteğinden yararlanacak ürünler listesi) fasulyenin de eklenmesi (yüksek proteinli bitkiler alt grubuna) talep edilmiştir.</p> <p>8-) Slovakya tarafından -800.000 hektarlık arazide yetiştirilen dürüm buğdayı, beyaz buğday, arpa, çavdar,</p>	<p>alan 9.454.671 hektar olup, hektar başına referans alınacak rekolte 3 ton olacaktır.</p> <p>8-) Slovakya için 4.717 hektara kadar durum buğdayı, özel yardımdan yararlanabilecektir.</p>
--	--	--

	<p>yulaf, mısır ve diğer tahılların doğrudan desteklenmesi talep edilmiştir.</p> <p>-150.000 hektarlık arazide yetiştirilen yağlık tohumlardan ayçiçeği, soya ve kolzanın doğrudan desteklenmesi talep edilmiştir.</p> <p>-42.000 hektarlık arazide yetiştirilen proteinli tarla bitkilerinden bezelye, nohut, börülce ve yemlerin doğrudan desteklenmesi talep edilmiştir.</p> <p>- Bazı Slovak bölgelerinin durum buğdayının geleneksel üretim alanı olarak ilgili tüzüğün 2. ekine ilave edilmesi talep edilmiştir. Bu bölgeler; Bratislava, Trnava, Trencin, Nitra, Banksa Bystrica ve Köşiçe olarak sıralanmıştır. Bu sektörde garanti edilmiş azami alanın 5.000 hektar olarak belirlenmesi ve alan ödemelerinden yararlanılması da talep edilmiştir.</p>	<p>Ekilebilir ürünler (tarla bitkileri) için desteklenebilecek baz alan 1.003.453 hektar olup, hektar başına referans alınacak rekolte 4.06 ton olacaktır.</p>
<p>658/96/EC sayılı bazı tarla bitkisi üreticilerinin telafi ödemeleri yoluyla desteklenmesine ilişkin Tüzük</p>	<p>1-)İlgili tüzüğün ekine, pozisyon belgesinin sunulduğu sırada Çek Cumhuriyeti yürürlükte olan yağlı tohumlara ilişkin onaylanmış çeşitler listesinin eklenmesi talep edilmiştir.</p>	<p>1-)Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p>

	2-) ilgili tüzüğün 2. ekine Polonya 'da üretilen kolza tohumu türlerinden 'double low' ve '00', kış ve bahar tohumlarının eklenmesi talep edilmiştir.	2-) Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.
1766/92/EC sayılı tahıl ortak piyasa düzenine ilişkin Tüzük	1-) G. Kıbrıs 'taki tahıl arzının özel önlemlerle desteklenmesi talep edilmiştir. Bunun G. Kıbrıs'a AB iç pazarından tahıl sağlanması için Topluluk yardımı yapılması yoluyla, eğer bu gerçekleşmezse, dünya tahıl pazarından düşük tarifeye belli bir kota ölçüsünde tahıl satın alınmasına izin verilmesi yoluyla gerçekleştirilmesi talep edilmiştir. 2-) Macaristan 'ın, tüzükteki satın alma periyoduna ilişkin 4(2). madde uyarınca İtalya, İspanya, Yunanistan ve Portekiz'e ilişkin bölümüne ilave edilmesi ve dolayısıyla satın alma periyodunun 1 Ağustos - 30 Nisan olması talep edilmiştir.	1-) Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir. 2-) Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.
1252/99/EC sayılı patates nişastası üretimine dair kota sistemi oluşturulmasına ilişkin Tüzük /868/94/EC sayılı değiştirilmiş Tüzük	Çek Cumhuriyeti 'ne tanınacak patates nişastası üretim kotasının 45.000 ton olması talep edilmiştir.	Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.

<p>603/95/EC sayılı kuru yem ortak piyasa düzeninin kurulmasına ilişkin Tüzük</p>	<p>1-) Çek Cumhuriyeti'ne tanınacak kuru yem üretim kotasının AB desteğinden yararlanacak düzeyde olması talep edilmiştir.</p> <p>2-) G. Kıbrıs'ın Topluluğun kuru yem rejiminden yararlanmasının uygun görülmemesi halinde, ülkeye alternatif bir plan uygulanması talep edilmiştir.</p> <p>3-) Litvanya kuru yemde garanti edilmiş ulusal miktar konusunda talepte bulunmuştur.</p> <p>4-) Macaristan'ın ilgili tüzüğün 4(2). maddesindeki ülke listesine eklenmesi ve kuru yem ulusal garanti miktarının her bir pazarlama yılı için 200.000 ton olması talep edilmiştir.</p> <p>5-) Malta tarafından, İlgili tüzüğün 3. maddesi uyarınca suni kuru yeme uygulanan fiyat kurunun Malta'da üretilen güneşte kurutulmuş yem için de geçerli olması talep edilmiştir.</p>	<p>1-) Çek Cumhuriyeti'nin talebi Katılım Antlaşmasında kabul edilmiştir. Kuru yemde garanti edilmiş ulusal miktar (NGQ) 27.942 ton olarak belirlenmiştir.</p> <p>2-) G. Kıbrıs'ın 603/95/EC sayılı kuru yem ortak piyasa düzeninin kurulmasına ilişkin derogasyon talebi kabul edilmemiştir.</p> <p>3-) Litvanya için kuru yemde garanti edilmiş ulusal miktar (NGQ) 650 ton olarak belirlenmiştir.</p> <p>4-) Macaristan için kuru yemde garanti edilmiş ulusal miktar (NGQ) 49.593 ton olarak belirlenmiştir.</p> <p>5-) Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p>
---	--	---

	<p>6-) Polonya'ya tanınacak kuru yem üretim kotasının yıllık 160.000 ton olması talep edilmiştir.</p> <p>7-) Slovakya tarafından Yardımdan yararlanacak kuru yem üretim hacminin belirlenmesi talep edilmiştir.</p>	<p>6-) Kuru yemde garanti edilmiş ulusal miktar (NGQ) 13.538 ton olarak belirlenmiştir.</p> <p>7-) Slovakya için kuru yemde garanti edilmiş ulusal miktar (NGQ) 13.100 ton olarak belirlenmiştir.</p>
<p>1785/81/EEC sayılı şeker sektöründe ortak piyasa düzeninin kurulmasına ilişkin Tüzük</p>	<p>1-) Çek Cumhuriyeti tarafından İlgili tüzüğün kota sistemine ilişkin 23-32. maddelerine istinaden beyaz şeker üretim kotasının A+B tipi şeker pancarı kotalarında toplam 505.000 ton olması talep edilmiştir.</p> <p>2-) Macaristan'ın ilgili tüzüğün 24(2). maddesindeki şeker üreticisi ülkeler listesine ilave edilmesi ve belirli miktarların üretim kotası olarak belirlenmesi talep edilmiştir.</p> <p>3-) Polonya tarafından -Beyaz şeker üretim kotasının A tipi şeker pancarı kotasında 1.650.000, B-tipi şeker pancarı kotasında da 216.000 olmak üzere toplam 1.866.000 ton olması talep edilmiştir. -İzoglukoz üretim kotasının A-kota 15.000 ton, B-kota</p>	<p>1-) Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p> <p>2-) Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p> <p>3-) Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p>

	5.000 ton olmak üzere toplam 20.000 ton olması talep edilmiştir.	
1164/89/EEC sayılı keten ve kenevir üretiminin desteklenmesine ilişkin detaylı kuralların düzenlendiği Tüzük	<p>1-) Çek Cumhuriyeti tarafından İlgili tüzüğün 2. maddesinin A ekindeki Topluluk çeşitleri listesine bazı keten ve kenevir türlerinin eklenmesi talep edilmiştir.</p> <p>2-) Tüzük'te adı geçen yardıma haiz keten ve kenevir çeşitlerine Polonya da üretilen 'artemida', 'alba' ve 'wiko' türlerinin de eklenmesi istenmiştir.</p> <p>3-) Slovakya'da tanınmış olan keten ve kenevir türlerinin, ilgili tüzüğün 2. maddesinin A ekine ilave edilmesi talep edilmiştir. Bu türler; texa, merkur, süper ve jitka olarak sıralanmıştır.</p>	<p>1-)Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir</p> <p>2-) Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir</p> <p>3-) Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir</p>
2358/71/EEC sayılı tohum ortak piyasa düzeni kurulmasına ilişkin Tüzük /1674/72/EEC sayılı tohum üretimine mali destek verilmesine dair genel kurallara ilişkin Tüzük	Çek Cumhuriyeti tarafından Tohum ve tohumlukların üretimi için yürürlükte olan destek mekanizmasının Ocak 2006'ya kadar devam etmesi talep edilmiştir.	Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.
1517/77/EEC sayılı Toplulukta üretilen şerbetçiotu türlerinin listesinin belirlenmesine ilişkin Tüzük	Çek Cumhuriyeti tarafından bazı şerbetçiotu türlerinin ilgili tüzüğün ekine ilave edilmesi talep edilmiştir.	Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.

<p>1868/94/EC sayılı, patates nişastası üretimine dair kota sistemi oluşturulmasına ilişkin Tüzük</p>	<p>1-)Estonya 2004/2005 pazarlama yılındaki patates nişastası üretim kotası miktarı konusunda talepte bulunmuştur.</p> <p>2-)Litvanya patates nişastası üretim kotası ile ilgili talepte bulunmuştur.</p> <p>3-)Polonya'ya tanınacak patates nişastası üretim kotasının 260.000 ton olması talep edilmiştir.</p>	<p>1-)Estonya için 2004/2005 pazarlama yılındaki patates nişastası üretim kotası 250 ton olarak belirlenmiştir.</p> <p>2-)Litvanya için 2004/2005 pazarlama yılındaki patates nişastası üretim kotası 1.211 ton olarak belirlenmiştir.</p> <p>3-)2004/2005 pazarlama yılındaki patates nişastası üretim kotası 144.985 ton olarak belirlenmiştir.</p>
<p>824/2000/EC sayılı tahılların müdahale kuruluşlarınca satın alınmasına dair prosedürü belirleyen ve hububat kalitesini belirleyen analiz yöntemlerini düzenleyen Tüzük</p>	<p>Letonya için; arpa alımlarında gözetilen asgari kalite standartları hk.,Letonya'daki müdahale alımlarında arpanın boyunun 2mm., çavdar sakıtının tane sayısının da 100'den az olmasının yeterli kabul edilmesi talep edilmiştir.</p>	<p>Letonya için Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p>
<p>2316/99/EC sayılı, 1251/1999/EC sayılı belirli tarla ürünleri üreticileri için destekleme sistemi kuran Tüzüğün uygulanmasına ilişkin kuralları belirleyen Tüzük/ 1765/92/EC sayılı bazı ekilebilir ürün üreticilerinin desteklenmesine ilişkin Tüzük</p>	<p>1-)Letonya için; Son başvuru tarihi ve bahar ekimine ilişkin olarak, 15 Haziran olarak belirlenmiş olan tahıllarla yağlı ve proteinli bitkilerin ekim zamanına ilişkin son tarihin daha ileriye atılması talep edilmiştir.</p> <p>2-)İlgili tüzüğün 3(1). maddesince belirlenmiş ödeme alanlarının Malta</p>	<p>1-)Letonya için Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p> <p>2-)Malta için Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p>

	<p>için 0.3 hektardan daha küçük arazileri de kapsamaları talep edilmiştir.</p>	
<p>1251/1999/EC sayılı, bazı ekilebilir ürün (tarla bitkileri) üreticilerinin desteklenmesine dair sistemin kurulmasına ilişkin Tüzük (ekilebilir tarımsal arazinin kullanılmasına ilişkin ödeme sistemini düzenleyen tüzük).</p>	<p>Letonya için; Ekilebilir ürünlere ilişkin olarak tazminat ödeme sisteminden yararlanacak baz alanın 688.000 hektar, tarla bitkilerinin ekili olduğu alanların hesaplanmasında hektar başına temel alınacak ortalama rekolte miktarının da 0.3 ton olarak belirlenmesi talep edilmiştir.</p>	<p>Letonya için; Ekilebilir ürünler (tarla bitkileri) için desteklenebilecek baz alan 443.580 hektar olup, hektar başına referans alınacak rekolte 2.50 ton olacaktır.</p>
<p>1868/94/EC sayılı, patates nişastası üretimine dair kota sistemi oluşturulmasına ilişkin Tüzük</p>	<p>Letonya için; Yıllık patates nişastası üretim kotasının 15.000 ton olarak belirlenmesi talep edilmiştir.</p>	<p>Letonya için; 2004/2005 pazarlama yılındaki patates nişastası üretim kotası 5.778 ton olarak belirlenmiştir.</p>
<p>2038/99/EC sayılı şeker sektörü ortak piyasa düzenine ilişkin Tüzük</p>	<p>1-)Letonya için; Letonya'ya tanınacak yıllık şeker üretim kotasının 100.000 tonu A, 10.000 tonu da B kota sınıfı olması kaydı ile toplam 110.000 ton olması talep edilmiştir.</p> <p>2-)Slovakya için; A sınıfı beyaz şeker için 190.000, B sınıfı beyaz şeker için 45.000, A sınıfı izoglukoz için 50.000 ve B sınıfı izoglukoz için de 10.000 ton üretim kotası talep edilmiştir, (kota talebi belirlenirken referans alınan yıllar: 1995-1999)</p>	<p>1-)Letonya için Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p> <p>2-)Slovakya için Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p>

<p>1673/2000/EC sayılı liften elde edilen keten ve kenevir için ortak piyasa düzeninin kurulmasına ilişkin Tüzük</p>	<p>Letonya için ; Lifli ketene destek ödemelerine ilişkin olarak, 1500 tonu uzun, 3500'ü de kısa lifli keten olmak üzere toplam 5000 tona destek ödemesi yapılması talep edilmiştir.</p>	<p>Letonya için Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p>
<p>3405/93/EC sayılı, 1765/92/EC sayılı bazı ekilebilir ürün üreticilerinin desteklenmesine ilişkin tüzüğün uygulanması için detaylı kuralları ortaya koyan Tüzük</p>	<p>Macaristan'ın ilgili tüzüğün 1. ekine ilave edilerek tüzüğün 2. maddesi uyarınca yağlı tohumların fiyatlandırılması ve bunlarla ilgili ödemelerde söz sahibi ülkeler arasında alınması talep edilmiştir.</p>	<p>Macaristan için Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p>
<p>3072/95/EC sayılı pirinç ortak piyasa düzenine ilişkin Tüzük</p>	<p>Macaristan'ın, tüzüğün 6(4). maddesinde sıralanan pirinç üreticisi ülkelere dahil edilmesi, ulusal baz alanın 18.000 hektar olarak belirlenmesi, hektar başına ödenecek tazminatın 340 Euro olarak tespit edilmesi ve yabancı pirincin (Hint pirinci / <i>Zizania aquatica</i>) ilgili piyasa düzenine dahil edilmesi talep edilmiştir.</p>	<p>3072/95/EC sayılı pirinç ortak piyasa düzenine ilişkin Tüzük Macaristan'ın 3.222 hektarlık alanda pirinç üretimi yapabileceği ve hektar başına yılda 163 Euro yardım alacağı belirtilmiştir.</p>

<p>1577/96/EC sayılı tane baklagiller için özel önlemleri yürürlüğe koyan Tüzük</p>	<p>1-)Macaristan tarafından İlgili tüzüğün 3. maddesince belirlenmiş garanti edilen azami alanların, bazı taneli baklagillere ilişkin özel önlemler yaratılması yoluyla, 10.000 hektar artırılması talep edilmiştir.</p> <p>2-)Slovakya tarafından 2.500 hektarlık (referans yıllar: 1989/1991, ortalama ekili alan: 2520 hektar) arazide yetiştirilen mercimeğin üretim desteğinden yararlanabilmesi ve AB'deki garanti edilmiş azami alanın 2.500 hektar artırılması talep edilmiştir.</p>	<p>1-)Macaristan için Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p> <p>2-)Slovakya için Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p>
<p>1524/71/EEC sayılı keten ve kenevir lifine dair özel depolama yardımının detaylı kurallarını düzenleyen Tüzük. Tüzüğe göre özel depolama anlaşmasının yapılabilmesi için en az 10.000 kg life sahip olunması gerekmektedir.</p>	<p>Polonya tarafından Mali katkı almaya haiz özel depolama anlaşmalarının gerçekleştirilebilmesi için gerekli olan asgari lif miktarının katılımdan sonraki ilk yıl 5.000 kg., ikinci yıl 6.000 kg, üçüncü yıl ise 7.000 kg. olarak belirlenmesi talep edilmiştir.</p>	<p>Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p>
<p>66/401/EEC sayılı yem bitkisi tohumu türlerinin pazarlanma koşullarını belirleyen Direktif</p>	<p>Polonya'nın belirtilen yem bitkisi tohumlarının pazarlanmasında, ilgili tüzüğün kalite yükümlülüklerine ilişkin 2. maddesinin getirdiği yükümlülüklerden muaf tutulması talep edilmiştir.</p>	<p>Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p>

<p>66/402/EEC sayılı tahıl tohumlarının pazarlanmasında gerekli olan yükümlülüklerin uygulandığı tohum türlerinin sıralandığı Direktif</p>	<p>Polonya'nın belirli tahıl tohumlarının pazarlanmasında ilgili maddenin getirdiği yükümlülüklerden muaf tutulması talep edilmiştir.</p>	<p>Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p>
<p>69/208/EEC sayılı yağlı ve lifli bitkilerin tohumlarının pazarlanmasında gerekli olan yükümlülüklerin uygulandığı tohum türlerinin sıralandığı Direktif</p>	<p>Polonya'nın belirli yağlı ve lifli bitki tohumlarının pazarlanmasında ilgili maddenin getirdiği yükümlülüklerden muaf tutulması talep edilmiştir</p>	<p>Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p>
<p>890/78/EEC sayılı şerbetçiotunun sertifikasyonuna ilişkin Tüzük (1021/95/EC sayılı değiştirilmiş Tüzük)/ 3077/78/EEC sayılı üye olmayan ülkelere ithal edilen şerbetçiotuna dair Tüzük (539/98/EC sayılı değiştirilmiş Tüzük)</p>	<p>"Polonya" sözcüğünün 890/78/EEC sayılı Tüzüğün 3.3 ve 11. maddelerine, "Produkt certyfikovany (certified product)" sözcüğünün de 5. maddesine eklenmesi talep edilmiştir. Aynı tüzüğün 3. ekinin 2. paragrafına Polonya'da sertifika verecek kurumu ifade edecek bir işaretin (sayı) koyulması talep edilmiştir. 3077/78/EEC sayılı tüzüğün ekindeki listenin güncelleştirilmesine yönelik olarak Merkezi Standardizasyon Denetleme Kurumu'nun bu listeden çıkarılması talep edilmiştir.</p>	<p>Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p>
<p>1517/77/EEC sayılı Topluluk'ta üretilen şerbetçiotu türlerinin listesinin belirlenmesine ilişkin Tüzük (1159/98/EC sayılı değiştirilmiş Tüzük)</p>	<p>İlgili tüzüğün Polonya'da yetişen türlerin (5 aromalı 5 de acı tür) listesini de içerecek şekilde genişletilmesi talep edilmiştir.</p>	<p>Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p>

Yeni Üye Ülkelerin Hayvansal Ürünlere İlişkin Derogasyonları

İlgili Düzenleme	Talep Edilen Derogasyon	Özel Ürünler
<p>3950/92/EC sayılı süt ve süt ürünleri sektöründe ek vergi getiren Tüzük /1256/99/EC sayılı değiştirilmiş Tüzük</p>	<p>1-) Çek Cumhuriyeti'ne tanınacak yıllık süt üretim kotasının toplam 3.100.000 ton olması talep edilmiştir.</p> <p>2-) Estonya süt ve sütü ürünü işletmelerinin yeniden yapılandırılmalarıyla ilgili talepte bulunmuştur.</p>	<p>1-) Çek Cumhuriyeti için Katılım Antlaşmasında kabul edilmiştir. Süt ve sütü ürünü işletmeleri 1 Nisan 2006'dan itibaren rezerv yeniden yapılandırma aracından yararlanabilecektir(55.788 ton). Sütteki ulusal ortalama yağ oranı göstergesi %4,21 olarak kabul edilecektir. Çek Cumhuriyeti'ne süt sektöründe tanınan üretim kotası: 1 Mayıs 2004-31 Mart 2008: Toptan satış: 2.613.239 ton (yılda), Doğrudan satış: 68.904 ton (yılda)</p> <p>2-) Estonya süt ve süt ürünü işletmeleri 1 Nisan 2006'dan itibaren rezerv yeniden yapılandırma aracından yararlanabilecektir(21.885 ton). Sütteki ulusal ortalama yağ oranı göstergesi %4,31 olarak kabul edilecektir. Estonya'ya süt sektöründe tanınan üretim kotası: 1 Mayıs 2004-31 Mart 2008: Toptan satış: 537.118 ton (yılda), Doğrudan satış: 87.365 ton (yılda).</p>

	<p>3-) Litvanya süt ve süt ürünü işletmelerinin rezerv yeniden yapılandırma aracından yararlanmaları konusunda talepte bulunmuştur.</p> <p>4-) Macaristan tarafından Süt ve süt ürünleri referans kotasının 2.800.000 ton olarak kabul edilmesi ve bunun tüzüğün 1. ekine ilave edilmesi talep edilmiştir. Ayrıca 2005 yılı için 7.3 milyon Euro, 2006 yılı için 14.6 milyon Euro, 2007 ve sonraki yıllar için ise 22 milyon Euro'luk ek ödeme talep edilmiştir.</p> <p>5-) Malta tarafından, 3950/92/EC sayılı tüzüğün 3,1255/99/EC sayılı tüzüğün de 16. maddesi uyarınca, mevcut AB kota seviyelerine 60.000 tonluk ulusal süt kotası ilave edilmesi talep edilmiştir.</p>	<p>3-) Litvanya için, süt ve süt ürünü işletmeleri 1 Nisan 2006'dan itibaren rezerv yeniden yapılandırma aracından yararlanabilecektir(57.900 ton). Sütteki ulusal ortalama yağ oranı göstergesi %3,99 olarak kabul edilecektir. Süt ve süt ürünleri sektörüne aktarılacak ek ödemeler 2005 yılında 4.2, 2006 yılında 8.5, 2007 yılında da 12.8 milyon Euro olacaktır.</p> <p>4-) Macaristan için, süt ve sütü ürünü işletmeleri 1 Nisan 2006'dan itibaren rezerv yeniden yapılandırma aracından yararlanabilecektir (42.780 ton). Sütteki ulusal ortalama yağ oranı göstergesi %3,85 olarak kabul edilecektir. Süt ve süt ürünleri sektörüne aktarılacak ek ödemeler 2005 yılında 5, 2006 yılında 10.1, 2007 yılında da 15.1 milyon Euro olacaktır.</p> <p>5-)3950/92/EC sayılı tüzüğün 11. maddesinden istisna olarak, Malta için geçerli olacak ve ek verginin hesaplanmasında referans alınacak sütteki yağ oranının katılım tarihinden 5 yıl sonra</p>
--	--	--

	<p>6-) 2008 yılına kadar Polonya'ya tanınacak süt üretim kotalarının belirlenen miktarlarda olması talep edilmiştir.</p> <p>7-) Slovakya tarafından Ulusal süt kotasının 1.200.000.000 litre olarak belirlenmesi talep edilmiştir. Bunun 1.140.000.000 litresinin işlenmek üzere (A kotası), 60.000.000 litresinin de tüketilmek üzere doğrudan satışlar (D kotası) için</p>	<p>belirlenmesine karar verilmiştir. Ek verginin hesaplanmasına ilişkin kuralları ortaya koyan 1392/2001/EC sayılı tüzüğün 3 ve 4. maddelerindeki koşullar bu süre boyunca Malta'ya uygulanmayacaktır. Malta'ya süt sektöründe tanınan üretim kotası: 1 Mayıs 2004-31 Mart 2008: Toptan satış: 48.698 ton (yılda)</p> <p>6-) Polonya için süt ve süt ürünü işletmeleri 1 Nisan 2006'dan itibaren rezerv yeniden yapılandırma aracından yararlanabilecektir (416.126 ton). Sütteki ulusal ortalama yağ oranı göstergesi %3,90 olarak kabul edilecektir. Polonya'ya süt sektöründe tanınan üretim kotası: 1 Mayıs 2004-31 Mart 2008: Toptan satış: 8.500.000 ton (yılda), Doğrudan satış: 464.017 ton (yılda)</p> <p>7-) Slovakya için Süt ve sütü ürünü işletmeleri 1 Nisan 2006'dan itibaren rezerv yeniden yapılandırma aracından yararlanabilecektir (27.472 ton). Sütteki ulusal ortalama yağ oranı göstergesi %3,71 olarak kabul edilecektir. Slovakya'ya süt sektöründe</p>
--	--	--

	<p>ayrılması talep edilmiştir.</p> <p>8-) Slovenya tarafından İlgili tüzüğün, süt kotalarının üreticiler arasında paylaşılmasına dair bölümüne ilişkin olarak 31 Aralık 2013'e kadar geçiş süresi talep edilmiştir. Süt kotalarının üreticiler arasında mecburi paylaşılmasına ilişkin hükümlerin belirtilen tarihe kadar uygulanmaması talep edilmiştir.</p>	<p>tanınan üretim kotası: 1 Mayıs 2004-31 Mart 2008: Toptan satış: 990.810 ton (yılda), Doğrudan satış: 22.506 ton (yılda)</p> <p>8-) Slovenya için süt ve süt ürünü işletmeleri 1 Nisan 2006'dan itibaren rezerv yeniden yapılandırma aracından yararlanabilecektir (16.214 ton). Sütteki ulusal ortalama yağ oranı göstergesi %4,13 olarak kabul edilecektir. Slovenya'ya süt sektöründe tanınan üretim kotası: 1 Mayıs 2004-31 Mart 2008: Toptan satış: 467.063 ton (yılda), Doğrudan satış: 93.361 ton (yılda)</p>
1255/99/EC sayılı süt ve süt ürünleri ortak piyasa düzenine ilişkin Tüzük	<p>1-) Çek Cumhuriyeti için İlgili tüzüğün IV. başlığının 16. maddesinde süt inekleri için doğrudan ödemelerin kota kapsamında, ineklerden alınan ton süt başına göre ya da ineklerin otlandığı hektar otlak başına göre belirlenmesi talep edilmiştir.</p> <p>2-) Estonya 2004/2005 pazarlama yılında süt ineklerine katılımdan bir önceki yıl seviyesinde olmak üzere ulusal ödeme yapabileceğine karar verilmesini talep etmiştir.</p>	<p>1-) Çek Cumhuriyeti için Katılım Antlaşmasında kabul edilmiştir. Süt ve süt ürünleri sektörüne aktarılacak ek ödemeler 2005 yılında 6.9, 2006 yılında 13.8, 2007 yılında da 20.8 milyon Euro olacaktır.</p> <p>2-) Estonya için 1255/1999/EC sayılı tüzüğün 38(1). maddesinden istisna olarak, Estonya'nın 2004/2005 pazarlama yılında süt ineklerine katılımdan bir önceki yıl</p>

	<p>3-) Estonya süt ve süt ürünleri sektörüne aktarılabacak ek ödeme talebinde bulunmuştur.</p> <p>4-) Letonya'ya yılda 900.000 tonu işlenmek, 300.000 tonu da doğrudan satışa sunulmak üzere toplam 1.200.000 tonluk süt kotası ayrılması talep edilmiştir. -1.200.000 tonluk kota talebi dikkate alınarak, doğrudan ödemelere ilişkin olarak daha önceki üye ülkelere benzer uygulamaların Letonya için de geçerli olması talep edilmiştir.</p> <p>5-) Litvanya tarafından, süt ineklerine ilişkin uygunluk kriterlerinin hayata geçirilmesi için 3 yıllık süre tanınması talep edilmiştir.</p>	<p>seviyesinde olmak üzere ulusal ödeme yapabileceğine karar verilmiştir. Ancak Estonya'nın bu devlet yardımı önlemlerinin uygulanması, yardımın şekli ve miktarına ilişkin raporu Komisyon'a sunması gerektiği belirtilmiştir.</p> <p>3-) Estonya için Süt ve süt ürünleri sektörüne aktarılabacak ek ödemeler 2005 yılında 1.6, 2006 yılında 3.2, 2007 yılında da 4.8 milyon Euro olacaktır.</p> <p>4-) Letonya için, süt ve süt ürünleri sektörüne aktarılabacak ek ödemeler 2005 yılında 1.8, 2006 yılında 3.6, 2007 yılında da 5.4 milyon Euro olacaktır.</p> <p>5-) Litvanya'ya süt sektöründe tanınan üretim kotası: 1 Mayıs 2004-31 Mart 2008: Toptan satış: 1.256.44 ton (yılda), Doğrudan satış: 390.499 ton (yılda)</p>
--	--	---

	<p>6-) Litvanya süt sektöründe tanınan üretim kotası ile ilgili talepte bulunmuştur.</p> <p>7-) Polonya üretimi Ementalski ve Parmesan peynirlerinin özel depolama destek sisteminden yararlanabilmesi talep edilmiştir.</p> <p>8-) Slovakya tarafından süt ineklerinden alınacak her ton süt başına belirli bir kota çerçevesinde verilen doğrudan ödeme desteğinin devamı talep edilmiştir.</p>	<p>6-) Litvanya'ya süt sektöründe tanınan üretim kotası: 1 Mayıs 2004-31 Mart 2008: Toptan satış: 1.256.44 ton (yılıda), Doğrudan satış: 390.499 ton (yılıda)</p> <p>7-) Polonya için süt ve süt ürünleri sektörüne aktarılacak ek ödemeler 2005 yılında 23.1,2006 yılında 46.3, 2007 yılında da 69.6 milyon Euro olacaktır.</p> <p>8-) Slovakya için Süt ve süt ürünleri sektörüne aktarılacak ek ödemeler 2005 yılında 2.6, 2006 yılında 5.2, 2007 yılında da 7.9 milyon Euro olacaktır.</p>
<p>1254/1999/EC sayılı sığır ve dana etinde ortak piyasa düzeni kurulmasına ilişkin Tüzük</p>	<p>1-) Çek Cumhuriyeti, (İlgili tüzüğün 1. başlığının 3,4, ve 5. maddeleriyle 1. eki) Yılıda 305.000 boğa ve kesimlik öküzün özel sığır priminden yararlanması talep edilmiştir.</p> <p>-İlgili tüzüğün 1. başlığının 6. maddesi ve 2. eki) Süt inekleri için ulusal eşğin 320.000 baş olarak kabul edilmesi talep edilmiştir.</p> <p>- İlgili tüzüğün 1. başlığının 14. maddesi) Sığır ve inek</p>	<p>1-) Çek Cumhuriyeti için Katılım Antlaşmasında kabul edilmiştir. 483.382 boğa, öküz ve inekle, 27.380 buzağı kesim primlerinden yararlanabilecektir. 244.349 sığır ve dana Topluluk özel priminden yararlanabilecektir. 90.300 süt ineği primden yararlanacaktır. Sığır ve dana sektörüne aktarılacak ek ödemeler yılda 8.7 milyon Euro olacaktır.</p>

	<p>yetiştiriciliğinin ek ödemelere tabi tutulması talep edilmiştir.</p> <p>2-) Estonya Damızlık ineklere verilen primler kapsamında talepte bulunmuştur.</p> <p>3-) Estonya boğa, öküz ve inekle, buzağı kesim primlerinden yararlanma talebinde bulunmuştur.</p> <p>4-) Letonya tarafından -Doğrudan ödemelere ilişkin bölgesel tavan oranı belirlenirken, 75.000 baş hayvanın özel sığır priminden yararlanması</p>	<p>2-) Estonya için 1254/1999/EC sayılı tüzüğün 3(f) maddesinden istisna olarak, 1254/1999/EC sayılı tüzüğe dair detaylı kuralları ortaya koyan 2342/1999/EC sayılı tüzüğün 1. ekinde sıralanmış inek çeşitlerinin, 2006 yılının sonuna kadar, 1254/1999/EC sayılı tüzüğün 3. ara başlığı ile belirlenmiş damızlık ineklere verilen primlerden yararlanabileceğine karar verilmiştir.</p> <p>3-) Estonya 107.813 boğa, öküz ve inekle, 30.000 buzağı kesim primlerinden yararlanabilecektir. 18.800 sığır ve dana Topluluk özel priminden yararlanabilecektir. 13.416 süt ineği primden yararlanacaktır. Sığır ve dana sektörüne aktarılacak ek ödemeler yılda 1.1 milyon Euro olacaktır.</p> <p>4) Letonya'nın 1254/1999/EC sayılı tüzüğün 3(f) maddesinden istisna olarak, 1254/1999/EC sayılı tüzüğe dair detaylı kuralları ortaya koyan 2342/1999/EC sayılı</p>
--	--	--

	<p>talep edilmiştir. (madde 4) -Doğrudan ödemelere ilişkin ulusal tavan oranının belirlenmesine ilişkin olarak, 75.000 baş hayvanın özel süt ineği priminden yararlanması talep edilmiştir.(madde 7(2)) -Doğrudan ödemelere ilişkin olarak 1995 yılı referans alınarak; 220.000 baş hayvanın kesim priminden yararlanması talep edilmiştir. -Doğrudan ödemelere ilişkin olarak, 3.500.000 Euro'luk ek ödeme tahsis edilmesi talep edilmiştir.(madde 14(1))</p> <p>5-)Litvanya damızlık ineklere verilen primlerle ilgili derogasyon talep etmiştir.</p> <p>6-) Litvanya boğa, öküz ve inekle, buzağı kesim primleri kapsamında talepte bulunmuştur.</p>	<p>tüzüğün 1. ekinde sıralanmış inek çeşitlerinin, 2006 yılının sonuna kadar, 1254/1999/EC sayılı tüzüğün 3. ara başlığı ile belirlenmiş damızlık ineklere verilen primlerden yararlanabileceğine karar verilmiştir.</p> <p>5-)Litvanya için, 1254/1999/EC sayılı tüzüğün 3(f) maddesinden istisna olarak, 1254/1999/EC sayılı tüzüğe dair detaylı kuralları ortaya koyan 2342/1999/EC sayılı tüzüğün 1. ekinde sıralanmış inek çeşitlerinin, 2006 yılının sonuna kadar, 1254/1999/EC sayılı tüzüğün 3. ara başlığı ile belirlenmiş damızlık ineklere verilen primlerden yararlanabileceğine karar verilmiştir.</p> <p>6-) Litvanya için,367.484 boğa, öküz ve inekle, 244.200 buzağı kesim primlerinden</p>
--	---	--

	<p>7-) Macaristan tarafından İlgili tüzüğün 4. maddesinde bahsi geçen özel primden yılda 245.000 dana ve sığırın yararlanabilmesi ve bu rakamın tüzüğün 1. ekine ilave edilmesi talep edilmiştir.</p> <p>8-) Malta tarafından, -İlgili tüzüğün 12. maddesinde belirlenmiş stok yoğunluğu zorunluluklarından muafiyet talep edilmiştir. -İlgili tüzüğün 6(4). maddesi uyarınca süt ineklerine ilişkin primlerden Malta'nın da yararlanabilmesi talep edilmiştir.</p> <p>9-) Polonya tarafından -İlgili tüzüğün 11. maddesi</p>	<p>yararlanabilecektir. 150.000 sığır ve dana Topluluk özel priminden yararlanabilecektir. 47.232 süt ineği primden yararlanacaktır. Sığır ve dana sektörüne aktarılabilecek ek ödemeler yılda 4.9 milyon Euro olacaktır.</p> <p>7-) Macaristan için, 141.559 boğa, öküz ve inekle, 94.439 buzağı kesim primlerinden yararlanabilecektir. 94.620 sığır ve dana Topluluk özel priminden yararlanabilecektir. 117.000 süt ineği primden yararlanacaktır. Sığır ve dana sektörüne aktarılabilecek ek ödemeler yılda 2.9 milyon Euro olacaktır.</p> <p>8-) Malta için, 6.002 boğa, öküz ve inekle, 17 buzağı kesim primlerinden yararlanabilecektir. 3.201 sığır ve dana Topluluk özel priminden yararlanabilecektir. 454 süt ineği primden yararlanacaktır. Sığır ve dana sektörüne aktarılabilecek ek ödemeler yılda 0.06 milyon Euro olacaktır.</p> <p>9-) Polonya için, 1254/1999/EC sayılı tüzüğün</p>
--	--	--

	<p>kapsamında kesim primlerinden yararlanacak hayvan sayısının, 1995 yılında kesilmiş ya da ihraç edilmiş hayvan sayısı kadar olması talep edilmiştir.</p> <p>- Damızlık tosunlara ilişkin prim hakkından 1.500.000 baş hayvanın yararlanması talep edilmiştir.</p> <p>- Özel sığır eti priminden 2.2 milyon baş hayvanın yararlanması talep edilmiştir.</p> <p>10-) Slovakya tarafından</p> <p>-Damızlık tosunlara ilişkin ulusal tavan oranının 50.000 baş olması talep edilmiştir.</p> <p>- Boğa ve kesimlik öküzlere ilişkin ulusal tavan oranının 130.000 baş olması talep edilmiştir.</p> <p>11-) Slovenya tarafından İlgili tüzüğün, prim haklarının üreticiler arasında paylaşılmasına dair bölümüne ilişkin olarak 31 Aralık 2013'e kadar geçiş süresi talep edilmiştir. Damızlık tosunlar için ayrılan prim</p>	<p>3(f) maddesinden istisna olarak, 1254/1999/EC sayılı tüzüğe dair detaylı kuralları ortaya koyan 2342/1999/EC sayılı tüzüğün 1. ekinde sıralanmış inek çeşitlerinin, 2006 yılının sonuna kadar, 1254/1999/EC sayılı tüzüğün 3. ara başlığı ile belirlenmiş damızlık tosunlara verilen primlerden yararlanabileceğine karar verilmiştir.</p> <p>10-) Slovakya için 204.062 boğa, öküz ve inekle, 62.841 buzağı kesim primlerinden yararlanabilecektir. 78.348 sığır ve dana Topluluk özel priminden yararlanabilecektir. 28.080 süt ineği primden yararlanacaktır. Sığır ve dana sektörüne aktarılacak ek ödemeler yılda 4.5 milyon Euro olacaktır.</p> <p>11-)Slovenya için 161.137 boğa, öküz ve inekle, 35.852 buzağı kesim primlerinden yararlanabilecektir. 92.276 sığır ve dana Topluluk özel priminden yararlanabilecektir. 86.384 süt ineği primden yararlanacaktır. Sığır ve</p>
--	---	--

	miktarlarının üreticiler arasında mecburi paylaşılmasına ilişkin hükümlerin belirtilen tarihe kadar uygulanmaması talep edilmiştir.	dana sektörüne aktarılacak ek ödemeler yılda 2.9 milyon Euro olacaktır.
2467/98/EC: sayılı koyun ve keçi etinde ortak piyasa düzeni kurulmasına ilişkin Tüzük	1-) Güney Kıbrıs için; -Ulusal koyun kotasının 130.000 baş olarak belirlenmesi talep edilmiştir. -Katılımla birlikte kullanılmaya hazır olmak üzere bu sektöre prim verilmesi talep edilmiştir. 2-) Letonya 'nın ilgili tüzüğün 10(1). maddesindeki ülkeler arasına eklenmesi ve primden yararlanacak azami dişi koyun miktarının 50.000 olarak belirlenmesi talep edilmiştir.	1-) Güney Kıbrıs için; Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir. 2-) Letonya için; Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.
	3-) Macaristan 'ın ilgili tüzüğün 10(1). maddesine eklenmesi ve 5(5). madde uyarınca Macaristan'ın her yerindeki keçi üreticilerinin primlerden yararlanabilmesi talep edilmiştir. Primden yararlanacak toplam keçi adetinin 50.000 olarak belirlenmesi (madde 10(1)), ayrıca 5(1). madde uyarınca Macaristan'daki tüm koyun	3-) Macaristan için; Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.

	<p>yetiştiricilerinin primlerden yararlanabilmesi talep edilmiştir. Primden yararlanacak toplam koyun adetinin 1.500.000 olarak belirlenmesi (madde 10(1)) istenmiştir.</p> <p>4-) Malta tarafından damızlık koyunlara verilen primlerin giderek azalmakta olan keçilere de verilmesi talep edilmiştir.</p> <p>5-) Slovakya tarafından -270.000 i koyun, 30.000 de keçi olmak üzere toplam 300.000 küçükbaş hayvanlık ulusal tavan belirlenmesi talep edilmiştir. - İlgili tüzüğün dezavantajlı bölgelerdeki özel primlere ilişkin bölümü çerçevesinde, bu alanlardaki 230.000 gebe koyunun özel primlerden yararlanması talep edilmiştir.</p> <p>6-) Slovenya tarafından İlgili tüzüğün, prim haklarının üreticiler arasında paylaşılmasına dair bölümüne ilişkin olarak 31 Aralık 2013'e kadar geçiş süresi talep edilmiştir. Koyun ve</p>	<p>4-) Malta için; Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p> <p>5-) Slovakya için; Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p> <p>6-) Slovenya için; Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p>
--	---	---

	keçilere ayrılan prim miktarlarının üreticiler arasında mecburi paylaşılmasına ilişkin hükümlerin belirtilen tarihe kadar uygulanmaması talep edilmiştir.	
2597/97/EC sayılı süt ve içimlik süt ürünleri ortak piyasa düzenine dair ek kurallara ilişkin Tüzük (Tüzük içimlik sütü yağ oranına göre sınıflandırmakta, tanımlamakta ve standartlarını belirlemektedir)	<p>1-) Güney Kıbrıs için; İlgili tüzüğe göre tam yağlı içimlik sütteki yağ oranının %3,5 olması gerektiği belirtilmiştir. G. Kıbrıs için bu oranın %3,5'in altında da olabileceğinin kabul edilmesi talep edilmiştir.</p> <p>2-) Bu tüzük kapsamında Litvanya derogasyon talep etmiştir.</p>	<p>1-) Güney Kıbrıs için 2597/97/EC sayılı tüzüğün 3(1)(b). maddesinden istisna olarak, tam yağlı sütte olması gereken asgari yağ oranının, katılımdan itibaren 5 yıl boyunca, G. Kıbrıs'ta üretilen içimlik süt için geçerli olmamasına karar verilmiştir.</p> <p>2-) Litvanya için 2597/97/EC sayılı tüzüğün 3(1)(b)ve(c). maddelerinden istisna olarak, içimlik sütte olması gereken yağ oranlarının, 1 Ocak 2009 tarihine kadar, Litvanya'da üretilen içimlik süt için yürürlükte olmayabileceğine karar verilmiştir. Bunun yerine bu süre boyunca; tam yağlı sütteki yağ oranının %3,2, yarım yağlı sütteki yağ oranının en fazla %2,5 ve az yağlı sütteki yağ oranının en az %1 olmasına karar verilmiştir.</p>

<p>3-)Macaristan'da üretilen ve yağ oranı %2,80 olan içimlik sütlerin pazara sürülebilmesine 2008 Ocak ayına kadar izin verilmesi talep edilmiştir.</p>	<p>3-)Macaristan için, 2597/97/EC sayılı tüzüğün 3(1)(b). maddesinden istisna olarak, içimlik sütte olması gereken yağ oranına ilişkin zorunlulukların, katılımdan itibaren 5 yıl boyunca, Macaristan'da üretilen içimlik sütler için yürürlükte olmamasına karar verilmiştir.</p>
<p>4-)Malta tarafından, İlgili tüzüğün 3(b) maddesince belirlenen sütteki asgari yağ oranının, Malta için %2,5 oranında tutulmasına devam edilmesine izin verilmesi talep edilmiştir.</p>	<p>4-)Malta için, 2597/97/EC sayılı tüzüğün 3(1)(b). maddesinden istisna olarak, içimlik sütte olması gereken asgari yağ oranının, katılımdan itibaren 5 yıl boyunca, Malta'da üretilen içimlik süt için yürürlükte olmayabileceğine karar verilmiştir.</p>
<p>5-)Polonya 280/98/EC sayılı Tüzük'le Finlandiya ve İsveç'e geçici bir süre için tanınmış ayrıcalıkların benzerlerinin Ocak 2006'ya kadar Polonya'ya da tanınması talep edilmiştir.</p>	<p>5-)Polonya için 2597/97/EC sayılı tüzüğün 3(1)(b),(c) ve (d), maddelerinden istisna olarak, içimlik sütte olması gereken asgari yağ oranının, katılımdan itibaren 5 yıl boyunca, Polonya'da üretilen içimlik süt için yürürlüğe koyulmamasına karar verilmiştir.</p>
<p>6-)Slovenya tarafından İlgili tüzüğün sütteki yağ oranlarına dair 3. maddesine ilişkin olarak</p>	<p>6-)Slovenya için; Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p>

	<p>31 Aralık 2006'ya kadar geçiş süresi talep edilmiştir. Bu çerçevede, Slovenya'da katılımdan önce sütte bulunan yağ oranlarının belirtilen tarihe kadar korunması talep edilmiştir. Tam yağlı süt için en az %3,2 (AB'de %3,5), yarım yağlı süt için en az %1,6 (AB'de %1,5-%1,8) ve yağı alınmış süt için de %1,6'nın altında (AB'de %0,5'in altında) olan yağ oranlarının belirtilen tarihe kadar korunması talep edilmiştir.</p>	
<p>3960/92/EC sayılı sütteki ulusal referans miktarına (süt kotası) ilişkin Tüzük</p>	<p>G. Kıbrıs tarafından süt kotası belirlenmesi ve bu yapılırken katılım sonrasında yağ oranı daha yüksek süt üretiminin artmasının beklendiğinin dikkate alınması talep edilmiştir.</p>	<p>Güney Kıbrıs için; Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p>
<p>1842/83/EEC sayılı süt ve bazı süt ürünlerinin okul çocuklarına indirimli fiyatlarla verilmesine dair genel kurallara ilişkin Tüzük</p>	<p>G. Kıbrıs'ta geleneksel olarak üretilen ve okul çocuklarının okula götürdükleri sandviçlerin içinde sıkça bulunan hellim peynirinin ilgili tüzüğün ekinin 6. kategorisine ilave edilmesi ve hellim üreticilerinin Topluluk desteğinden yararlanabilmesi talep edilmiştir.</p>	<p>Güney Kıbrıs için; Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p>

<p>785/98/EC sayılı uzun ömürlü peynirlere dair özel depolama desteklerine ilişkin detaylı kuralların belirlendiği Tüzük</p>	<p>G. Kıbrıs tarafından bazı uzun ömürlü peynir çeşitlerinin muhafazası için kalıcı olmak üzere özel depolama planı oluşturulması talep edilmiştir</p>	<p>Güney Kıbrıs için; Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p>
<p>805/68/EEC sayılı sığır etine dair genel ve özel müdahale önlemlerine ilişkin Tüzük</p>	<p>G. Kıbrıs için; 1-İlgili tüzüğün 4. maddesi çerçevesinde genç erkek büyükbaş hayvanlar ve süt inekleri için bölgesel tavan primleri oluşturulması talep edilmiştir. 2-İlgili tüzüğün 4. maddesince 1993-96 yıllarında o zamanki üye ülkelere uygulanmış olan depolama yoğunluğu faktörlerine ilişkin geçiş sürelerinin G. Kıbrıs'a tanınması talep edilmiştir.</p>	<p>Güney Kıbrıs için; Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p>
<p>3013/89/EEC sayılı koyun ve keçi eti ortak piyasa düzenine ilişkin Tüzük</p>	<p>1-)Güney Kıbrıs tarafından -Topluluk priminden yararlanacak koyun ve keçi taban miktarının Belirlenmesi talep edilmiştir. - İlgili tüzüğün 5. maddesi çerçevesinde bütün G. Kıbrıs topraklarının keçi prim ödemelerinden yararlanacak seçilmiş alan olarak onaylanması ve tüzüğün 1. ekine ilave edilmesi talep edilmiştir.</p>	<p>1-)Güney Kıbrıs için; Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p>

	<p>- Kuzuların Topluluk prim desteğinden yararlanabilmesi için en az 35 kg. ağırlığında olmaları gerektiği ve bunun kontrolü ile ilgili incelemelerin her yıl Komisyon'a bildirilmesi gerektiği belirtilmiş, kontrol mekanizmasının yıllık olmaktan çıkarılıp gereksiz bürokratik prosedürlerin ortadan kaldırılması amacıyla bir kereye mahsus yapılması talep edilmiştir.</p> <p>2-) Polonya tarafından -Polonya'da yürürlükte olan "2010'a kadar Polonya'daki koyun nüfusunun geliştirilmesi Programı" çerçevesindeki gebe hayvan prim planının onaylanması ve katılımdan itibaren Polonya yerine Birlik bütçesi tarafından finanse edilmesi talep edilmiştir.</p> <p>- 600.000 gebe hayvanın prim hakkında yararlanması ve bu miktarın %20'si ile de gebe hayvan sayısı 10'dan az olan sürülere prim olarak aktarılması talep edilmiştir.</p>	<p>2-) Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p>
--	--	--

<p>3493/90/EC sayılı koyun ve keçi eti üreticilerine prim ödenmesine dair detaylı kurallara ilişkin Tüzük</p>	<p>1-) Güney Kıbrıs için; -Adanın et üretimine önemli katkı sağlayan belirli durumdaki hayvanların da prim alabilecek kategoride değerlendirilmesi talep edilmiştir. -İlgili tüzüğün 1. maddesine göre bir sürü içinde bulunması gereken hayvan adetinin 10 olması gerekirken, G. Kıbrıs'taki küçük sürülerin çokluğu nedeniyle bunun 5 olarak kabul edilmesi talep edilmiştir.</p> <p>2-) Malta tarafından -En az üç damızlık koç ya da keçiye sahip olan üreticilerin ilgili primden yararlanmasına izin verilmesi talep edilmiştir. -Dezavantajlı alanlarda bulunan üreticilerin telafi edici ödemelerden yararlanması talep edilmiştir.</p>	<p>1-) Güney Kıbrıs için; Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p> <p>2-) Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p>
<p>562/2000/EC sayılı, 1254/1999/EC sayılı sığır etinin iç alımlarına dair tüzüğe ilişkin detaylı kuralları ortaya koyan Tüzük</p>	<p>Letonya tarafından İlgili tüzüğün 3(a). maddesince büyükbaş karkaslara ilişkin iç alımların A derecesi; R2, R3, 02 ve 03 sınıflarına göre yapılması ve bu sınıfların tüzüğün 1. ekine ilave edilmesi talep edilmiştir.</p>	<p>Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p>

<p>23/93/EC ve 630/76/EEC sayılı domuz eti üretimine ilişkin direktifler</p>	<p>G. Kıbrıs için yılda sadece bir kere olmak üzere domuz üretimi araştırması yapılmasına izin verilmesi talep edilmiştir.</p>	<p>Güney Kıbrıs için; Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p>
<p>2759/75/EEC sayılı domuz etinde ortak piyasa düzeni kurulmasına ilişkin Tüzük</p>	<p>Malta tarafından Kesilen yıllık domuz üretimi referans miktarının 135.200 olması talep edilmiştir.</p>	<p>Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p>
<p>2300/97/EC sayılı, 1221/97/EC sayılı balın üretim ve pazarlanmasının iyileştirilmesi önlemlerinin uygulanması ile ilgili genel kuralların kabulüne yönelik tüzüğün uygulanmasına ilişkin Tüzük</p>	<p>Letonya tarafından, İlgili tüzüğün 1. eki ve 3(1). maddesi çerçevesinde, 54.000 arı kovanının mali yardımdan faydalanabilmesi talep edilmiştir.</p>	<p>Letonya'nın talebi Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p>
<p>2456/93/EC sayılı, 805/68/EEC sayılı sığira ilişkin genel ve özel müdahale önlemlerine ilişkin Tüzüğe dair detaylı kuralların uygulanmasına ilişkin Tüzük</p>	<p>1-)Macaristan tarafından, Büyükbaş karkasların müdahale alımlarından yararlanabilmesi için ilgili tüzüğün 4. maddesine göre A kategorisi 02 ve 03 sınıflarına dahil edilmesi ve müdahale alımlarının 2008 yılına kadar devam etmesi talep edilmiştir.</p> <p>2-) Polonya tarafından, R2, R3,02 ve 03 sınıfı sığırların müdahale alımları ile desteklenebilmesi talep edilmiştir.</p>	<p>1-)Macaristan'ın talebi Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p> <p>2-) Polonya'nın talebi Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p>

3886/92 sayılı, 805/68/EEC sayılı sığır ortak piyasa düzenine ilişkin Tüzüğün uygulanmasında, prim planlarının hayata geçirilmesine ilişkin detaylı kuralları ortaya koyan Tüzük	Polonya tarafından Süt ineği prim planı için Avusturya, İsveç ve Finlandiya ile aynı prensiplerin geçerli olması talep edilmiştir. 3886/92/EC sayılı Tüzüğün 22, 27 ve 34. maddelerinde düzenleme talep edilmiştir.	Polonya 'nın talebi Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.
2385/91/EEC sayılı koyun ve keçi eti üreticileriyle üretici birliklerinin tanımlanmasındaki bazı özel durumlara dair detaylı kurallara ilişkin Tüzük	Polonya tarafından ilgili tüzüğün 2.3 maddesi uyarınca, Carpathians bölgesinde koyun ve keçi üreten üreticilerin dezavantajlı bölgelerde üreticilik yapanlar kategorisine koyulması talep edilmiştir.	Polonya 'nın talebi Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.

Yeni Üye Devletlerin Özel Ürünler Alanındaki Derogasyonları

İlgili Düzenleme	Talep Edilen Derogasyon	Özel Ürünler
<p>2200/96/EC sayılı meyve ve sebze ortak piyasa düzeninin kurulmasına ilişkin Tüzük</p>	<p>1-) Çek Cumhuriyeti İlgili tüzüğün kalite standartları ve kontrollerine dair 2(3). maddesi uyarınca bütün Çek topraklarının tasnif edilmemiş meyve ve sebze sevkiyatı için üretim alanı olarak tanınması talep etmiştir</p> <p>2-)2200/96/EC sayılı Tüzüğün 14(7). maddesinin Macaristan'a uygulanması böylelikle üretici birliklerinin Portekiz'dekilerle aynı imkanlardan yararlanabilmesi talep edilmiştir. Ayrıca, 1257/1999/EC sayılı Tüzük uyarınca, meyve ve sebzelerin toplam tarımsal üretim içindeki payının %15'ten fazla olması durumunda Birlik, üye ülkelerin üretici birliklerine yaptığı ödemelerin bir kısmını karşılamaktadır. Bu oranın Macaristan için Ocak 2008'e kadar %12 olması ve dolayısıyla bu Topluluk katkısından yararlanabilmesi talep edilmiştir.</p> <p>3-) İlgili tüzüğün 14(7). maddesinin Malta'ya da uygulanması ve böylelikle bu sektörlerdeki üretici birliklerinin teşvik edilip desteklenmesi talep edilmiştir.</p>	<p>1-)Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p> <p>2-) Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p> <p>3-) Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p>

	4-) Slovakya tarafından ilgili tüzüğün kalite standartlarına uyuma ilişkin 2(3). maddesi çerçevesinde, bütün Slovak topraklarının meyve ve sebzelerin ülke içindeki ulaşımına ilişkin olarak tek üretim alan olarak tanınması talep edilmiştir	4-) Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.
2200/96/EC sayılı meyve ve sebze ortak piyasa düzeninin kurulmasına ilişkin Tüzüğün 11(1). maddesi / 412/97/EC sayılı, 2200/96/EC sayılı tüzüğün uygulanmasındaki detaylı kuralları belirleyen Tüzük	1-) Çek Cumhuriyeti 412/97/EC sayılı tüzüğün 1. ekinin (i-meyve ve sebze) ve (ii-meyve) kategorilerinde Danimarka, İrlanda, Kuzey İrlanda, Yunanistan, Balear ve Kanarya adaları ve Portekiz'le birlikte yer almayı talep etmiştir. - Çek Cumhuriyeti 412/97/EC sayılı tüzüğün 1. ekinin (iii-sebze), (iv-işlenmek için üretilmiş ürünler), (vi-kuruyemişler) ve (vii-mantarlar) kategorilerinde yer almayı talep etmiştir. 2-) Güney Kıbrıs ilgili tüzüğün 23(4). ve 26.(ek 1) maddelerince piyasadan geri çekme tazminatlarında uygulanacak kantitatif sınırlara ilişkin olarak mevcut üye ülkelerdekine benzer biçimde giderek azalan miktarlarda düzenlenmeler yapılması talep edilmiştir. -İlgili tüzüğün 14(7). maddesince Portekiz'deki üretici birliklerinin desteklenmesine yönelik önlemlerden G. Kıbrıs'takilerin de yararlanabilmesi talep	1-) Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir. 2-) Güney Kıbrıs için 2200/96/EC sayılı tüzüğün 23(4). maddesinden istisna olarak, 23(3). madde ile belirlenmiş geri çekme tazminatı tavan miktarlarının G. Kıbrıs için katılımdan 5 yıl sonra yürürlüğe girmesi kararlaştırılmıştır. 2004/2005 - 2008/2009 pazarlama yılları arasındaki tavanın ise; elma, armut, şeftali ve

<p>edilmiştir. -G. Kıbrıs'ta üretilen narenciye'nin %34'ünü oluşturan greyfurt meyvesinin ilgili tüzüğün 23. maddesindeki 2. listeye eklenerek Topluluğun piyasadan geri çekme tazminatından yararlanabilmesi talep edilmiştir. Ayrıca ülkenin bu meyvenin MDAÜ'lere ihracındaki destek sisteminin devamına izin verilmesi de talep edilmiştir.</p> <p>3-) Letonya için ;Bir üretici birliğinin tanınabilmesi için 10 üye ve 0.25 milyon Euro'luk ciroya ya da 5 üye ve 0.5 milyon Euro'luk ciroya sahip olması ve bu birliklerin kurulmasının 5 yıl boyunca azalan oranlarda desteklenmesine izin verilmesi talep edilmiştir.</p> <p>4-) Polonya tarafından açık havada yetişen ve ağırlığı 180gr.'dan az olan salatalıkların da pazarlanabilmesi talep edilmiştir.</p> <p>5-) Slovakya tarafından -2200/96/EC sayılı tüzüğün üretici birlikleri ve bunların dahil olacağı kategorilere (i-meyve ve sebzeler), (ii-meyveler), (iii-sebzeler) ilişkin 11(1). maddesi ve 412/97/EC sayılı narenciye üretici birlikleri dışındaki birliklerin tanınmasına dair kriterlere</p>	<p>sofralık üzüm için piyasaya sürülen miktarın %20'si, narenciye ürünleri için ise piyasaya sürülen miktarın %10'u kadar olmasına karar verilmiştir.</p> <p>3-)Letonya için; Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p> <p>4-) Polonya için; Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p> <p>5-) Slovakya için; Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p>
--	---

	<p>ilişkin tüzüğün 1. eki çerçevesinde; Slovakya'nın listenin 2. sırasına dahil olması talep edilmiştir.</p> <p>- 2200/96/EC sayılı tüzüğün üretici birlikleri ve bunların dahil olacağı kategorilere (iv- işlenecek ürünler), (vi- kuruyemiş), (vii-mantarlar) ilişkin 11(1). maddesi ve 412/97/EC sayılı tüzük çerçevesinde; Slovakya'nın Finlandiya, İsveç ve Yunanistan'la birlikte "en az üyeye ve ciroya sahip birlikler" kriterinin geçerli olduğu gruba dahil olması talep edilmiştir.</p>	
<p>822/87/EEC sayılı şarap ortak piyasa düzenine ilişkin Tüzük</p>	<p>1-) Çek Cumhuriyeti'nin ilgili tüzüğün üzüm bağlarının sınıflandırılmasına ilişkin 4. ekindeki bölgelerden A sınıfında kabul edilmesi talep edilmiştir.</p> <p>-İlgili tüzüğün yeniden ekim haklarına ilişkin 7. maddesi ile 5. ekine istinaden 2010 yılına kadar, 2000 yılından sonra kazılmış bağlık alanları kapsamak üzere yıllık 600 hektarlık yeniden ekim hakkı talep edilmiştir.</p> <p>2-) Slovenya tarafından</p> <p>-İlgili tüzüğün 35. maddesi çerçevesinde, yan üzüm ürünlerinin zorunlu olarak damıtulmasından muaf tutulması talep edilmiştir.</p> <p>-ilgili tüzüğün 8. maddesi çerçevesinde, Slovenyalı üreticilerin beyaz ve kırmızı</p>	<p>1-) Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir</p> <p>2-) Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir</p>

	<p>üzüm çeşitlerinin harmanlanmasının yasaklanmasına ilişkin bazı hükümlerden muaf tutulması talep edilmiştir. Bu kapsamda, Slovenya'nın geleneksel şaraplarından olan Cvček PTP şarabı için harmanlamaya izin verilmesi talep edilmiştir.</p> <p>-İlgili tüzüğün 70. maddesi çerçevesinde, Slovenya'lı üreticilerin şaraptaki asgari alkol oranına ilişkin bazı hükümlerden muaf tutulması talep edilmiştir. Bu kapsamda, Cvček PTP şarabındaki asgari alkol oranının %8,5 olması talep edilmiştir.</p>	
823/87/EEC sayılı özel bölgelerde üretilen kalite şaraplarına dair spesifik koşullara ilişkin Tüzük	<p>Çek Cumhuriyeti tarafından İlgili tüzüğün 15. maddesinin 2. paragrafına eklenecek jakostni vino veya jakostni vino s privlastkem kalite şaraplarının isimlerinin kabinet, pozdni sber, vyber z hroznu, vyber bobuli, slamove vino ve ledove vino terimlerinden biri ile birlikte kullanılması talep edilmiştir.</p>	Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir
2333/92/EC sayılı köpüklü şarap ve havalandırılmış köpüklü şaraba dair özel koşullara ilişkin Tüzük	<p>Çek Cumhuriyeti tarafından İlgili tüzüğün 6. maddesinin 6. paragrafına VVInzersekt ve Hauersekt terimlerinden sonra pestitelsky sekt teriminin eklenmesi talep edilmiştir.</p>	Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir
1576/89/EC sayılı alkollü içeceklerin tanımı, tarifi ve sunumu hakkında genel kurallara ilişkin Tüzük	<p>1-)Çek Cumhuriyeti tarafından</p> <p>- ilgili tüzüğün 1. maddesinin rom içkisine dair 4(a) paragrafınca Tuzemsky rum teriminin geçici bir süre</p>	1-)Katılım Antlaşmasında kabul edilmiştir. Bazı içkiler coğrafi nitelikleri nedeniyle korumaya alınmıştır.

	<p>kullanılabilmesi talep edilmiştir. -Bazı alkollü içkilerin, üretildikleri bölgelerin isimlerini taşıdıkları belirtilmiş ve ilgili tüzüğün coğrafi nitelikleri nedeniyle korumaya alınmış alkollü içkilere dair 2. ekine ilave edilmeleri talep edilmiştir</p> <p>2-)Litvanya bazı içkilerin coğrafi nitelikleri nedeniyle korumaya alınmasını talep etmiştir.</p>	<p>2-)Litvanya için; bazı içkiler coğrafi nitelikleri nedeniyle korumaya alınmıştır.</p>
<p>2201/96/EC sayılı işlenmiş meyve ve sebze ürünlerine ilişkin ortak piyasa düzeni oluşturulmasına dair Tüzük</p>	<p>1-)Güney Kıbrıs için; Narenciye ürünleri (greyfurt, portakal, limon, mandalina), armut, şeftali, domates ve kuru üzüm için miktarları müzakere sürecinde belirlenecek ulusal üretim kotaları talep edilmiştir. - Bazı yerel ürünlerin ilgili tüzükteki işleme yardımıyla yararlanacak ürünlere dair listeye eklenmesi talep edilmiştir.</p> <p>2-)Macaristan tarafından İlgili tüzüğün 6(3). maddesi uyarınca 321.442 ton taze domatese denk gelen işlenmiş domates ürünü kotası talep edilmiştir. -Macaristan, işleyicilerle sözleşme yapabilme imkanının, Ocak 2008'e kadar, 1 hektarı aşmayan alanlarda üretim yapan üreticilere de tanınmasını talep etmiştir. -İlgili tüzüğün 5(1). maddesince, konserve ya da</p>	<p>1-)G. Kıbrıs'a 27.930 tona kadar sultani ve çekirdeksiz üzüme satın alma desteği verme hakkı tanınmıştır. Yılda 7.994 ton domates ve 6 ton şeftaliye işleme desteği verilebileceği belirtilmiştir.</p> <p>2-)Macaristan için, yılda 130.790 ton domates, 1.616 ton şeftali ve 1.031 ton armuda işleme desteği verilebileceği belirtilmiştir.</p>

	<p>meyve suyunda kullanılan şeftaliyle Williams ve Rocha armutlarına ilişkin garanti eşiğinin 1.000'er ton artırılması talep edilmiştir.</p> <p>3-) Malta için, -İlgili tüzüğün 6. maddesine eklemek üzere, işlenmek üzere üretilmiş taze domateslerin ulusal işleme eşiğinin 50.000 ton olması talep edilmiştir. -İlgili tüzüğün üreticilerin üretim desteği almasına yönelik 2(2). maddesinin hayata geçirilmesi için Ocak 2008'e kadar geçiş süresi talep edilmiştir. - İşlenmiş domates ürünlerinin Malta adalarının dışına pazarlanmasında CIF(maliyet, sigorta ve navlun) giderlerinin %10'unun karşılanmasına yönelik özel bir yardım talep edilmiştir.</p> <p>4-) Polonya tarafından 2201/96/EC sayılı Tüzüğün yardıma haiz işlenmiş ürünler listesinin yer aldığı 1. ekine 6 ürünün eklenmesi talep edilmiştir.</p>	<p>3-) Malta için, 2201/96/EC sayılı tüzüğün 3(1). maddesinden istisna olarak, 2004/2005'ten 2008/2009 pazarlama sezonuna kadar kişisel üreticiler ile işleyiciler arasındaki sözleşmelerin ilgili 2201/96/EC sayılı tüzüğün 2. maddesi ile düzenlenmiş plandan yararlanabilmesine karar verilmiştir.</p> <p>4-) Polonya için Yılda 194.639 ton domatese işleme desteği verilebileceği belirtilmiştir</p>
<p>2202/96/EC sayılı bazı narenciye üreticilerinin desteklenmesine yönelik yardım planına ilişkin Tüzük</p>	<p>Güney Kıbrıs için; bu destekten yararlanacak narenciye türlerinin arasına, klementin türü mandalina ve satsumanın yanında greyfurtun da ilave edilmesi talep edilmiştir.</p>	<p>Yılda 18.746 ton portakal, 3.050 ton limon, 16.000 ton greyfurt ve 6.000 ton küçük narenciye ürününe işleme desteği verilebileceği belirtilmiştir.</p>

<p>823/87/EEC sayılı özel bölgelerde üretilen kalite şaraplarına dair spesifik koşullara ilişkin Tüzük</p>	<p>1-)Güney Kıbrıs için, -İlgili tüzüğün 6(1). maddesince belirlenmiş, kalite şaraplarının vinifikasyonunun (maya halindeki şaraptan çıkan alkollü buharın toplanması) üzüm yetiştirilen bölgelere mümkün olan en yakın yerde yapılmasına ilişkin olarak, ülkenin küçüklüğü dikkate alınarak, büyük şarap işletmelerine getirildikten sonra yapılmasına izin verilmesi talep edilmiştir. -G. Kıbrıs'ta geleneksel olarak üretilen Commandaria kalite likör şarabının isminin ilgili tüzüğün uygulanmasında AB Resmi Gazetesi'nin "C" serisinde yayımlanması talep edilmiştir.</p> <p>2-) Macaristan tarafından İlgili tüzüğün 7(2). maddesince belirlenmiş asgari alkol oranını karşılamadığı halde "Tokaji eszencia" şarabının kalite şarabı olarak tanınması talep edilmiştir.</p>	<p>1-)Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p> <p>2-) Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p>
<p>822/87/EEC sayılı şarap ortak piyasa düzenine ilişkin Tüzük</p>	<p>1-)Güney Kıbrıs için; -İlgili tüzüğün 6. ekine göre, 600m.'den daha yüksek rakımlı üzüm üretim alanlarının CIII(a) alanına dahil edilmesi, eğer bu gerçekleşmezse, ilgili tüzüğün 21(1). maddesince düzenlenmiş asitten arındırma</p>	<p>1-)Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p>

	<p>(deacidification) yöntemlerinde kolaylık sağlanması talep edilmiştir.</p> <p>-Commandaria kalite likör şarabının ilgili tüzüğün 66(1). maddesinde belirlenmiş azami asit oranından muaf tutulması talep edilmiştir.</p> <p>2-) Macaristan tarafından Macaristan'daki bütün bağlık alanların, Topluluk'ta C I.a. olarak tanımlanan bağlık alanlara dahil edilmesi ve ilgili tüzüğün 4. ekine ilave edilmesi talep edilmiştir.</p> <p>-İlgili tüzüğün şarap üreticilerine ilişkin üzüm posalarının piyasadan çekilmesine dair 35(4). maddesinin uygulanmasının genişletilmesi talep edilmiştir.</p> <p>-Macaristan'daki şarap üretiminde geleneksel olarak kullanılan "Tokaji forditas" ve "Tokaji maslas" teknolojilerinin kullanılmaya devam edilebilmesi talep edilmiştir.</p> <p>- Bazı Macar şaraplarının ilgili tüzüğün 65(2). maddesinin (b), (c) ve (d) bentlerine eklenerek, 65(1). maddesinde belirlenmiş olan azami toplam sülfür dioksit oranından daha fazlasına sahip olabilmeleri talep edilmiştir. Bazı şarap çeşitlerinin fazla şeker tortusu içermesi nedeniyle sınırların üzerinde</p>	<p>2-) Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p>
--	---	--

	sülfürdioksitle dengelenmeleri gerektiği belirtilmiştir:	
1576/89/EC sayılı alkollü içeceklerin tanımı, tarifi ve sunumu hakkında genel kurallara ilişkin Tüzük	<p>1-) Güney Kıbrıs için; -Geleneksel bir Kıbrıs içkisi olan Zivaniya'nın ilgili tüzüğün 2. ekinin üzüm posasından üretilen içkiler bölümüne ilave edilerek, G. Kıbrıs'ın zivaniya için korunan coğrafi alan olması talep edilmiştir. -G. Kıbrıs'a uzo üretebilme ve Topluğa serbestçe pazarlayabilme hakkı tanınması talep edilmiştir.</p> <p>2-) Letonya için; -Üretildikleri coğrafi bölgeler dikkate alınarak Letonya'da üretilen bazı alkollü içeceklerin ilgili tüzüğün 2. ekine ilave edilmesi talep edilmiştir. -İlgili tüzüğün 1(4). maddesine Letonya'ya özgü bir içki olan Balsam teriminin girmesi talep edilmiştir.</p> <p>3-) Macaristan tarafından; -İlgili tüzüğün 1 (4)(f)(2). maddesinde "meyveli içki" olarak geçen ismin sırf Macaristan'da damıtılmış olan meyveli içkiler için "Palinka" olarak eklenmesi talep</p>	<p>1-) Katılım Antlaşmasında kabul edilmiştir. -Zivania isminin sadece G. Kıbrıs'ta üretilen ve üzümünden yapılan içki için kullanılabilmesine, uzonun da Yunanistan'a ek olarak G. Kıbrıs'ta da üretilbilmesine ve G. Kıbrıs tarafından da pazarlanabilmesine karar verilmiştir.</p> <p>2-) Letonya için; Bazı içkiler coğrafi nitelikleri nedeniyle korumaya alınmıştır.</p> <p>3-) 1993 yılından kalmış olan 0.7 litre hacmindeki şişelerden oluşan şarap stoklarının eritilmesine izin verilmiştir. <i>Palinka</i> ismi sadece Macaristan'da üretilen ve üzümünden yapılan</p>

	<p>edilmiştir.</p> <p>-Macaristan'daki coğrafi bölgelerin ilgili tüzüğün 2. ekine ilave edilmesi talep edilmiştir.</p> <p>-İlgili tüzüğün 1(4). maddesi ile tanımlanan romdan farklılık gösteren Macaristan romunun üretilmesi ve pazarlanmasına ilişkin yetkinin Macaristan'a verilmesi talep edilmiştir.</p> <p>4-) Polonya tarafından</p> <p>-1576/89/EC sayılı Tüzüğün 2. ekinde yer alan, üretildikleri coğrafi bölgeye göre korumaya alınmış alkollü içecekler listesinin 16.kategorisine (votka), Polska Wodka/Polonya Votka'sının eklenmesi talep edilmiştir.</p> <p>-1576/89/EC sayılı Tüzüğün 1. maddesine "Starka" ve "VViniak" kategorilerinin eklenmesi talep edilmiştir.</p> <p>-1014/90/EC sayılı Tüzüğün 7A ekinde, VVodka Wyborowa, Wdka Luksusovva, Tubrovvka, Krupnik, VVioeniovvka ve Rosolis'in korunmaya alınması talep edilmiştir.</p> <p>5-) Slovakya tarafından;</p> <p>- İlgili tüzüğün 4. maddesinin 4(a) bendindeki rom içkisinin tanımına ilişkin olarak, "Tuzemsky rum" isminin 31 Aralık 2006'ya kadar kullanılmasına izin verilmesi talep edilmiştir.</p> <p>- İlgili tüzüğün alkollü içkilerin</p>	<p>içki için kullanılabilir. Bazı içkiler coğrafi nitelikleri nedeniyle korumaya alınmıştır.</p> <p>4-) Polonya votkası (Polska Wodka) sadece Polonya'da yetişen hammaddelerden, ya da Polonya tarafından belirlenecek geleneksel yöntemlerle ve kalite politikası çerçevesinde üretilebilecektir. Bazı içkiler coğrafi nitelikleri nedeniyle korumaya alınmıştır.</p> <p>5-) Slovakya için bazı içkileri coğrafi nitelikleri nedeniyle korumaya alınmıştır.</p>
--	---	--

	coğrafi özelliklerini belirleyen 2. ekine, bazı yerli Slovak içkilerinin de eklenmesi talep edilmiştir.	
404/93/EC sayılı muz ortak piyasa düzeninin kurulmasına ilişkin Tüzük	<p>1-) Güney Kıbrıs için; -İlgili tüzüğün 12. maddesine, gelir kaybı halinde yapılacak Topluluk tazminatı yardımına yönelik olarak bir ulusal kotanın belirlenmesi talep edilmiştir. -14 cm.den daha küçük olan muzların da 2. sınıf olarak işaretlenmesi ve bu şekilde pazarlanabilmesine izin verilmesi talep edilmiştir. -Topluluk tarafından üçüncü ülkelere tanınan tercihli ithalat kotası sisteminin, G. Kıbrıs'ın küçük pazarında kısa süreli fazla arza neden olmayacak şekilde yönetilmesi talep edilmiştir. -Muz üretici birliklerinin diğer sebze ve meyve üretici birlikleri ile özel muameleyle tutulup spesifik yardım alabilmeleri talep edilmiştir.</p> <p>2-) Macaristan tarafından İlgili tüzüğün 18(1). maddesi uyarınca üçüncü ülkelerle geleneksel olmayan (Afrika-Karayip-Pasifik / AKP) ülkelerinden ithal edilen muza ilişkin Topluluk ithalat kotası tarifesinin 70.000 ton artırılması talep edilmiştir.</p>	<p>1-)Katılım Antlaşmasında kabul edilmiştir. Tazminatlardan yararlanabilecek azami muz miktarının yılda 13.500 ton olduğu belirtilmiştir.</p> <p>2-) Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p>

<p>2848/98/EC sayılı, 2075/92/EC sayılı prim planı, üretim kotaları ve ham tütün piyasasındaki üretici gruplarına özel yardım verilmesine dair tüzüğün uygulanması hakkındaki detaylı kurallara ilişkin Tüzük</p>	<p>Güney Kıbrıs için; 1-İlgili tüzüğün 2-5. maddeleri uyarınca, G. Kıbrıs'a tanınacak ulusal kotaların belirlenmesi talep edilmiştir. 2-Bu alanda G. Kıbrıs'ta var olan tek üretici kooperatifinin üretimin yanında ilk işleme prosedürleri ile de ilgilenmesine izin verilmesi talep edilmiştir.</p>	<p>Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p>
<p>20/98/EC sayılı, 2200/96/EC sayılı tüzüğün ön onaylanma statüsü verilmiş olan üretici birliklerine ilişkin destek mekanizmasının kurallarını düzenleyen Tüzük.</p>	<p>Letonya için; Üretici birliklerinin tanınmasına kadar geçecek süre içinde; bunların desteklenmesine yönelik olarak sağlanacak yardımların katılımdan itibaren 5 yıllık bir süreye yayılması talep edilmiştir. Birliklerin ilk iki yıl cirolarının %10'u, 3. yıl %8'i, 4. yıl %6'sı ve 5. yıl da %4'ü oranında mali destek almaları talep edilmiştir.</p>	<p>Letonya için Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p>
<p>920/89/EEC sayılı havuç, narenciye, tatlı elma ve armut için kalite standartlarını belirleyen Tüzük</p>	<p>Letonya'da yetişen bazı elma çeşitlerinin ilgili tüzüğün 3. ekine ilave edilmesi talep edilmiştir.</p>	<p>Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p>
<p>1168/1999/EC sayılı erik için pazarlama standartlarını belirleyen Tüzük</p>	<p>Letonya'da yetişen erik çeşitlerinin ilgili tüzüğün ekine ilave edilmesi talep edilmiştir.</p>	<p>Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p>
<p>1907/85//EEC sayılı köpüklü şarap yapmak için şarap temin eden bölge ve şarap çeşitlerinin listesine ilişkin Tüzük</p>	<p>Litvanya, ithal ettiği şarap stoklarını köpüklü şarap yapımında kullanabilmeyi talep etmiştir.</p>	<p>Litvanya, Moldova'dan 1 Ocak 2004 tarihinden önce ithal ettiği şarap stoklarını köpüklü şarap yapımında kullanabilecektir.</p>

<p>2075/92/EC sayılı ham tütün ortak piyasa düzeninin kurulmasına ilişkin Tüzük</p>	<p>1-) Macaristan tarafından ilgili tüzüğün 9(2). maddesinde Macaristan'a yıllık 15.000 ton ham tütün üretim kotası tahsis edilmesi talep edilmiştir.</p> <p>2-) Polonya tarafından -Yıllık 70.000 tonluk ham tütün garanti eşiği (her ülkeye verilen üretim kotaları bu eşiğe göre belirlenmektedir) talep edilmiştir. Tütün türlerine göre eşiklerin kararlaştırıldığı miktarda belirlenmesi talep edilmiştir. - Tütün alanında faaliyet gösteren bir üretici birliğinin onaylanabilmesi için gerekli olan asgari üretim miktarının toplam üretim miktarının %4'ü olması talep edilmiştir. - 2075/92/EC sayılı Tüzüğün 2. ekine Polonya'da üretilen tütün çeşitlerinin de eklenmesi talep edilmiştir. Ayrıca 2448/98/EC sayılı Tüzüğün 2. ekindeki tütün üretim alanları kataloguna Polonya'daki tütün üretim alanlarının da eklenmesi talep edilmiştir.</p>	<p>1-) Macaristan'ın talebi Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p> <p>2-) Polonya'nın talebi Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p>
<p>3201/90/EC sayılı şarap ve üzümün tarifi ve sunulmasına dair detaylı kurallara ilişkin Tüzük</p>	<p>1-)Macaristan tarafından, -Macar şarap çeşitlerinin isimlerinin ilgili tüzüğün 4. ekinde 3. ekine aktarılması talep edilmiştir. Ayrıca "MülerThuragu" tanımlamasının "Rizlingszilvani" terimiyle değiştirilmesi talep edilmiştir.</p>	<p>1-)Macaristan'ın talebi Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p>

	<p>-ilgili tüzüğün 20(1). maddesindeki listeye Tokaj şarabının özel standartlara sahip şişesinin eklenmesi talep edilmiştir. Macaristan standartlarında bu şişe MSZ 8053-75 olarak kodlanmıştır. Bu standardın sadece Tokaj şarabının şişelenmesinde kullanılması hükmünün de ilgili tüzüğün 5. ekine koyulması talep edilmiştir.</p> <p>2-) Polonyalı üreticilerin ürettikleri meyve aromalı şarapların üzerine "Polonya Şarabı/Polish Wine/Polskie Wino Owocowe" ibaresini yerleştirebilmeleri talep edilmiştir.</p>	<p>2-) Polonya'nın talebi Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p>
<p>2389/89/EEC sayılı şarap çeşitlerinin sınıflandırılmasına dair genel kurallara ilişkin Tüzük /2333/92/EC sayılı köpüklü şarap ve havalandırılmış köpüklü şaraba dair özel koşullara ilişkin Tüzük</p>	<p>1-) Macaristan tarafından İlgili tüzüklerdeki koşulları tam olarak karşılamayan ve katılımdan önce şişelenmiş ve etiketlenmiş olan şarap ve köpüklü şarapların tükenene kadar pazarlanmasını izin verilmesi talep edilmiştir.</p> <p>2-) Polonya'da katılımdan önce bulunan ve Polonya'nın üzüm üretim şartlarına göre düzenlenmiş olan asma çeşitlerinin incelenmesine dair sistemin sürdürülmesi talep edilmiştir.</p>	<p>1-) Macaristan'ın talebi Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p> <p>2-) Polonya'nın talebi Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p>
<p>75/106/EEC sayılı önceden şişelenmiş içeceklerle ilişkin</p>	<p>Macaristan tarafından 1993 yılından kalmış olan 0.7 litre hacmindeki şişelerden oluşan</p>	<p>Macaristan'ın talebi Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p>

Direktif. Direktife göre hacmi 0.7 litre olan şişlere izin verilmemektedir.	stokların eritilmesine izin verilmesi talep edilmiştir.	
2232/92/EC sayılı Toplulukla üretilen köpüklü şaraplara ilişkin Tüzük	İlgili tüzüğün 1. ekindeki liste aromalı kalite köpüklü şarap elde edilebilecek şarap çeşitlerine ilişkindir. Macaristan 'daki bazı şarap çeşitlerinin bu listeye ilave edilmesi talep edilmiştir.	Macaristan 'ın talebi Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.
1764/86/EEC sayılı üretim yardımı almaya haiz domates ürünlerinin asgari kalite gereksinimlerine ilişkin Tüzük	Malta tarafından asgari kalite gereksinimlerinden muafiyet talep edilmiştir.	Malta 'nın talebi Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.
1493/99/EC sayılı şarap ortak piyasa düzenine ilişkin Tüzük	1-) Malta tarafından -İlgili tüzüğün 2. başlığı kapsamında, üzüm bağlarının kapsadığı alanların 1.000 hektara çıkarılmasına yönelik ulusal politika ve programın, mevcut pazara yeterli yerli kalite şarabı sağlanabilmesi amacıyla, devam ettirilebilmesi talep edilmiştir. -İlgili tüzüğün 5. eki kapsamında, yerel çeşitlerden üretilmiş şaraptaki asgari doğal alkol oranının %8, bu orana ilişkin tahammül edilebilir artış oranının da %3 olarak tutulmasına izin verilmesi talep edilmiştir. 2-) Slovakya tarafından -Slovakya'nın, ilgili tüzüğün şarap yetiştirilen bölgelere ilişkin 3.ekindeki B kısmına	1-)1493/1999/EC sayılı tüzüğün 5. ekinin C.3 bendinden istisna olarak, Malta 'da üretilen yerli şaraplardan Gellevvza ve Ghirgentina çeşitlerindeki asgari doğal alkol oranının 31 Aralık 2008 tarihine kadar %8 olarak korunabileceğine karar verilmiştir. 2-) Slovakya 'nın talebi Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.

	<p>dahil edilmesi talep edilmiştir.</p> <p>- İlgili tüzüğün 2. başlığının yeniden ekim haklarına ilişkin 4. maddesi çerçevesinde 2010 yılına kadar, doğal olarak ömrünü tamamlamış üzüm bağlarından arta alan alanların haricinde, yılda 800 hektarlık yeniden ekim hakkı talep edilmiştir.</p> <p>- Bazı Slovak şarap isimlerinin ilgili tüzüğün 9 ve 13. bölümlerine ilave edilerek sınıflandırılması talep edilmiştir.</p>	
<p>504/97/EC sayılı, 2201/96/EC sayılı işlenmiş meyve ve sebze ürünlerine ilişkin ortak piyasa düzeni oluşturulmasına dair tüzüğün uygulanmasındaki detaylı kuralları belirleyen Tüzük</p>	<p>Malta tarafından domates ürünlerinin içeriğine ilişkin kurallardan muafiyet talep edilmiştir.</p>	<p>Malta'nın talebi Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p>
<p>3800/81/EEC sayılı üzüm türlerinin sınıflarını belirleyen Tüzük. Tüzük AB ülkelerinde yetiştirilmesi tavsiye edilen üzüm türlerini sıralamaktadır.</p>	<p>Polonya'nın ilgili tüzüğün uygulanmasından doğan zorunlulukların yerine getirilmesinden muaf tutulması talep edilmiştir.</p>	<p>Polonya'nın talebi Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p>
<p>2314/72/EEC sayılı yetiştirilmeye uygun üzüm çeşitlerinin uygunluğunun incelenmesine dair önlemlere ilişkin Tüzük</p>	<p>Polonya üzüm çeşitleri kayıt sisteminin bu ülke için fazla önem teşkil etmediği belirtilmiş ve olduğu gibi muhafaza edilmesinin kabul edilmesi talep edilmiştir.</p>	<p>Polonya'nın talebi Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.</p>

940/81/EEC sayılı bitkisel üzüm gübresi üretilebilecek alanların bildirilmesine ilişkin Tüzük	Polonya'nın ilgili tüzükteki hükümlerden muaf tutulması talep edilmiştir.	Polonya'nın talebi Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.
1222/94/EC sayılı bazı tarımsal ürünlerin ihracat ödemeleri yoluyla desteklenmesine dair ortak detaylı kurallar ve ödeme miktarlarının belirlenmesine ilişkin Tüzük /2825/93/EC sayılı, 1766/92/EC (tahıl ortak piyasa düzeni) sayılı alkollü içeceklerle dair ödemelere ilişkin Tüzüğün uygulanmasına yönelik detaylı kuralları belirleyen Tüzük	Polonya tahıldan elde edilen ve üçüncü ülkelere ihraç edilen votkaların ihracat ödemeleri ile desteklenmesi talep edilmiştir.	Polonya'nın talebi Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.
1056/96/EC sayılı, 3201/90/EC sayılı şarap ve üzümün tarifi ve sunulmasına dair detaylı kurallara ilişkin Tüzüğü değiştiren Tüzük	1-) Slovakya tarafından şarap üretim alanlarının tespit edilmesi ve bağcılık ve şarap yapımına ilişkin tüzüğün 332(5/2). maddesine ilave edilmesi talep edilmiştir. Bazı yeni şarap üretim alanlarının eklenmesi istenmiştir:	1-) Slovakya'nın talebi Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.
3199/93/EC sayılı, alkoldeki tam denatüre işlemine ilişkin prosedürlerin, istihsal vergilerinden muafiyet tanınabilmesi amacıyla karşılıklı olarak tanınmasına ilişkin Tüzük	Slovakya tarafından ilgili düzenlemede sıralanmış olan denatürelerin ilgili tüzüğe ilave edilmesi talep edilmiştir	Slovakya'nın talebi Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.

2392/89/EEC sayılı şarap ve üzüm posasından üretilen içkilerin tanımı ve sunumuna dair genel kurallara ilişkin Tüzük	Slovenya tarafından İlgili tüzüğün şarapla ilgili bilgilerin şişenin üzerine yazılmasına dair 3 ve 12. maddeleri çerçevesinde, Slovenya'da üretilen sofralık ve kalite şarapların etiketlendirilmesinde kullanılan etiketlerin Sloven dili dışındaki resmi Birlik dillerinde de olabilmesi talep edilmiştir.	Slovenya 'nın talebi Katılım Antlaşmasında kabul edilmemiştir.
--	---	---

